Príloha č. 1. k Príučke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku PRV 2014 - 2020

Charakteristika podopatrení (v členení : všeobecný opis podopatrenia, príspevok k fokusovej oblasti, typ podpory, súvislosť s inou legislatívou, oprávnený žiadateľ, oprávnené výdavky, neoprávnené výdavky, výška a miera podpory, iné.)

OBSAH

1. OPIS OPATRENÍ VŠEOBECNÁ ČASŤ 6
1.1.Definícia vidieckych oblastí na úrovni programu 6
1.2. Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia..... 6
1.3. Poskytovanie záloh konečným prijímateľom.....8
1.4. Využívanie systému zjednodušených výdavkov 9
2. OPATRENIE 1 PRENOS ZNALOSTÍ A INFORMAČNÉ AKCIE (ČLÁNOK 14)..... 10
2.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane intervenčnej logiky a príspevku k fokusovej oblasti a prierezovým cieľom..... 10
2.2. Podopatrenie: 1.1 Podpora na akcie odborného vzdelávania a získavania zručností..... 14
2.3. Podopatrenie: 1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie 18
3. OPATRENIE 2 PORADENSKÉ SLUŽBY, SLUŽBY POMOCI PRI RIADENÍ POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV A VÝPOMOCI PRE POĽNOHOSPODÁRSKE PODNIKY (ČLÁNOK 15) 23
3.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 23
3.2. Podopatrenie: 2.1 Podpora na pomoc pri využívaní poradenských služieb 26
3.3. Podopatrenie: 2.3 Podpora na odbornú prípravu poradcov 29
4.OPATRENIE 4 INVESTÍCIE DO HMOTNÉHO MAJETKU (ČLÁNOK 17) 32
4.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 32
A) INVESTÍCIE DO HMOTNÉHO MAJETKU PRISPIEVAJÚCE K ZLEPŠENIU KONKURENCIESCHOPNOSTI, VYUŽÍVANIA VODY A OZE V POĽNOHOSPODÁRSTVE..... 39
4.2. Podopatrenie: 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov..... 39
B) INVESTÍCIE DO SPRACOVANIA, UVÁDZANIA NA TRH, VÝVOJA POĽNOHOSP. VÝROBKOV A PRISPIEVAJÚCE K ÚSPORÁM ENERGETICKEJ SPOTREBY 47
4.3. Podopatrenie: 4.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov..... 47
C) VYPRACOVANIE A VYKONANIE PROJEKTOV POZEMKOVÝCH ÚPRAV 51
4.4. Podopatrenie: 4.3 Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva 52
D) VYBUDOVANIE SPOLOČNÝCH ZARIADENÍ A OPATRENÍ 55
4.5. Podopatrenie: 4.3 Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva 55
E) INVESTÍCIE TÝKAJÚCE SA INFRAŠTRUKTÚRY A PRÍSTUPU K LESNEJ PÔDE 58
4.6. Podopatrenie: 4.3 Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva 58
5. OPATRENIE 5 OBNOVA POTENCIÁLU POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY POŠKODENÉHO PRÍRODNÝMI KATASTROFAMI A KATASTROFICKÝMI UDALOSŤAMI A ZAVEDENIE VHODNÝCH PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ (ČLÁNOK 18)..... 62
5.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 62
A) PREVENTÍVNE OPATRENIA PRED NEGATÍVNYMI DÔSLEDKAMI KATASTROF NA POTENCIÁL POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY 64

5.2. Podopatrenie: 5.1 Podpora na investície do preventívnych opatrení zameraných na zníženie následkov pravdepodobných prírodných katastrof, nepriaznivých poveternostných udalostí a katastrofických udalostí 64
6. OPATRENIE 6 ROZVOJ POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV A PODNIKATEĽSKEJ ČINNOSTI (ČLÁNOK 19) 67
6.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 67
A) PODPORA NA ZAČATIE PODNIKATEĽSKEJ ČINNOSTI PRE MLADÝCH POĽNOHOSPODÁROV 71
6.2. Podopatrenie: 6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov 71
B)PODPORA NA ZAČATIE PODNIKATEĽSKEJ ČINNOSTI PRE ROZVOJ MALÝCH POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV 74
6.3. Podopatrenie: 6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov 74
C) PODPORA INVESTÍCIÍ DO VYTVÁRANIA A ROZVOJA NEPOĽNOHOSPODÁRSKYCH ČINNOSTÍ 77
6.4. Podopatrenie: 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností 77
7. OPATRENIE 7 ZÁKLADNÉ SLUŽBY A OBNOVA DEDÍN VO VIDIECKYCH OBLASTIACH (ČLÁNOK 20) 83
7.1.Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 83
A) BUDOVANIE ŠIROKOPÁSMOVÉHO INTERNETU 86
7.2. Podopatrenie: 7.3 Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy 86
B) INVESTÍCIE DO VYTVÁRANIA, ZLEPŠOVANIA ALEBO ROZŠIROVANIA VŠETKÝCH DRUHOV INFRAŠTRUKTÚR MALÝCH ROZMEROV 88
7.3. Podopatrenie: 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie 88
C) ROZVOJ VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU 90
7.4. Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie: 90
D) VYTVÁRANIE, ZLEPŠOVANIE ALEBO ROZŠIROVANIE MIESTNYCH SLUŽIEB VRÁTANE VOĽNÉHO ČASU A KULTÚRY A SÚVISIACEJ INFRAŠTRUKTÚRY 92
7.5. Podopatrenie: 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry 92
8. OPATRENIE 8 INVESTÍCIE DO ROZVOJA LESNÝCH OBLASTÍ A ZLEPŠENIA ŽIVOTASCHOPNOSTI LESOV (ČLÁNKY 21 – 26) 95
8.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 95
8.2. Neprekrývanie podpory v rámci OP Kvalita životného prostredia a OP Výskum a inovácie 98
A) PODPORA NA PREVENCIU ŠKÔD V LESOCH SPÔSOBENÝCH LESNÝMI POŽIARMI A PRÍRODNÝMI KATASTROFAMI A KATASTROFICKÝMI UDALOSŤAMI 100

8.3 Podopatrenie: 8.3 Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami 100
B) PODPORA NA OBNOVU LESOV POŠKODENÝCH LESNÝMI POŽIARMI A PRIÍRODNÝMI KATASTROFAMI A KATASTROFICKÝMI UDALOSŤAMI 104
8.4. Podopatrenie: 8.4 Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami 104
C) PODPORA NA INVESTÍCIE DO ZLEPŠENIA ODOLNOSTI A ENVIRONMENTÁLNEJ HODNOTY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV 108
8.5. Podopatrenie: 8.5 Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov 108
D) PODPORA INVESTÍCIÍ DO LESNÍCKYCH TECHNOLÓGIÍ A SPRACOVANIA, DO MOBILIZÁCIE LESNÍCKYCH VÝROBKOV A ICH UVÁDZANIA NA TRH 111
8.6. Podopatrenie: 8.6 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh 111
9. OPATRENIE 16 SPOLUPRÁCA (ČLÁNOK 35) 114
9.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 114
A) ZRIADENIE A PREVÁDZKA OPERAČNÝCH SKUPÍN EIP 116
9.2. Podopatrenie: 16.1 Podpora na zriaďovanie a prevádzku operačných skupín EIP zameraných na produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva 116
B) PODPORA NA PILOTNÉ PROJEKTY A NA VÝVOJ NOVÝCH VÝROBKOV, POSTUPOV, PROCESOV A TECHNOLÓGIÍ 120
9.3. Podopatrenie: 16.2 Podpora na pilotné projekty a na vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií 120
C) PODPORA SPOLUPRÁCE MEDZI MALÝMI HOSPODÁRSKYMI SUBJEKTMI 122
9.4. Podopatrenie: 16.3 (Iná) spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh 122
D) PODPORA HORIZONTÁLNEJ A VERTIKÁLNEJ SPOLUPRÁCE MEDZI SUBJEKTMI KRÁTKEHO DODÁVATEĽSKÉHO REŤAZCA 124
9.5. Podopatrenie: 16.4 Podpora na horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a na propagačné činnosti v miestnom kontexte, ktoré súvisia s rozvojom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov 124
10. OPATRENIE 19 PODPORA NA MIESTNY ROZVOJ V RÁMCI INICIATÍVY LEADER (MRVK – MIESTNY ROZVOJ VEDENÝ KOMUNITOU) (ČLÁNOK 35 NARIADENIA (EÚ) Č. 1303/2013) 128
10.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele 128
A) BUDOVANIE KAPACÍT, TRÉNINGY A SIEŤOVANIE ZA ÚČELOM PRÍPRAVY A IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE MIESTNEHO ROZVOJA 133
10.2.Podopatrenie: 19.1 Prípravná podpora 133
B) CHOD MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY A ANIMÁCIA 135
10.3. Podopatrenie: 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie 135
C) IMPLEMENTÁCIA OPERÁCIÍ V RÁMCI STRATÉGIÍ CLLD 136
10.4. Podopatrenie: 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou 136

D) PRÍPRAVA A VYKONÁVANIE PROJEKTOV SPOLUPRÁCE MAS 140
10.5. Podopatrenie:19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny 140

1. Opis opatrení všeobecná časť

1.1. Definícia vidieckych oblastí na úrovni programu

Právny základ:
(čl. 50 nariadenia EÚ č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV)

Vidieckosť SR

Podľa definície vidieckych oblastí Eurostatu, uvedenú v kapitole 2, z 8 krajov SR je prevažne mestským regiónom len Bratislavský kraj, ostatné kraje patria medzi prechodné a prevažne vidiecke. Spolu vidiecke regióny (prechodné + prevažne vidiecke) zaberajú 95,8 % rozlohy SR a žije v nich 88,6 % obyvateľov SR. Pri pohľade na úroveň okresov je zrejmé, že aj okresy Bratislavského kraja s výnimkou okresov Bratislava 1 - 5 patria medzi vidiecke okresy.

V nadväznosti na vyššie uvedené sa na účely PRV SR 2014-2020 bude považovať **za vidiecke oblasti celé územie SR okrem všetkých krajských miest s výnimkou ich prímestských častí do 5 000 obyvateľov (vrátane), pričom táto definícia vidieckych oblastí** sa bude uplatňovať ako jedna z podmienok oprávnenosti len v prípade nasledovných opatrení/podopatrení programu:

- ***1 Prenos znalostí a informačné akcie –*** *definícia vidieckosti sa vzťahuje len na aktivity žiadateľa, pri ktorých je konečným beneficientom pomoci nepoľnohospodársky, nepotravinársky a nelesný MSP;*
- ***2 Poradenské služby –*** *definícia vidieckosti sa vzťahuje len na adresáta poradenskej služby, ktorým je nepoľnohospodársky a nelesný MSP;*
- ***6.4 Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností*** *– definícia vidieckosti sa vzťahuje na všetkých oprávnených žiadateľov s výnimkou poľnohospodárskych podnikov;*
- ***7 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo –*** *definícia vidieckosti sa ďalej limituje na obce/prímestské časti do 1000 obyvateľov, resp. do 500 v prípade širokopásmového internetu;*
- ***19 LEADER –*** *definícia vidieckosti sa ďalej limituje v prípade obcí ako žiadateľov na obce do 20 000 obyvateľov, v prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti z hore uvedenej definície, t.j. do 5 000 obyvateľov.*

Vzhľadom na obmedzené zdroje PRV a potrebu koncentrácie podpory môže byť podpora vidieckych oblastí určená užším vymedzením konečného prijímateľa na úrovni jednotlivých opatrení.

1.2. Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia

1. Investície sa musia realizovať na území Slovenska.
2. Žiadateľ nemá evidované nedoplatky poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie.
3. Žiadateľ nie je v likvidácii; nie je voči nemu vedené konkurzné konanie; nie je v konkurze, v reštrukturalizácii a nebol voči nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku; neporušil v predchádzajúcich 3 rokoch zákaz nelegálneho zamestnávania.

4. Žiadateľ nemá záväzky voči štátu po lehote splatnosti, voči žiadateľovi a na majetok, ktorý je predmetom projektu, nie je vedený výkon rozhodnutia.
5. Na operáciu možno poskytnúť podporu z jedného alebo viacerých EŠIF alebo z jedného alebo viacerých programov a z iných nástrojov EÚ za podmienky, že sa na výdavkovú položku, zahrnutú do žiadosti o platbu na úhradu jedným z EŠIF, neposkytla podpora z iného fondu alebo nástroja EÚ a SR, ani podpora z rovnakého fondu v rámci iného programu, ani podpora z rovnakého fondu v rámci toho istého programu - čl. 65(11) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013.
6. Investícia musí byť v súlade s normami EÚ týkajúcimi sa danej investície.
7. Nenávratný finančný príspevok na operáciu, zahŕňajúcu investície do infraštruktúry alebo produktívne investície, sa musí vrátiť, ak je operácia počas 5 rokov od záverečnej platby poskytnutej prijímateľovi alebo počas obdobia stanovenom v pravidlách o štátnej pomoci predmetom niektorej z nasledujúcich skutočností (čl. 71 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013):
    a. *skončenia alebo premiestnenia produktívnej činnosti mimo Slovenska;*
    b. *zmeny vlastníctva položky infraštruktúry, ktorá poskytuje firme alebo orgánu verejnej moci neoprávnené zvýhodnenie;*
    c. *podstatnej zmeny, ktorá ovplyvňuje jej povahu, ciele alebo podmienky realizácie, čo by spôsobilo narušenie jej pôvodných cieľov.*
8. Každá investičná operácia, ak sa na ňu vzťahuje zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, musí byť vopred posúdená na základe tohto zákona.
9. Žiadateľ je povinný pri obstarávaní tovarov, stavebných prác a služieb postupovať v súlade so zákonom č. 25/2006 o verejnom obstarávaní.
10. Typy oprávnených výdavkov v prípade investičných opatrení:
    a. *výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie* ***nehnuteľného majetku****;*
    b. *kúpa alebo kúpa na leasing* ***nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení z "druhej ruky"*** **v prípade mladých farmárov ako prijímateľov pomoci v podopatrení 4.1,** *do výšky ich trhovej hodnoty;*
    c. ***všeobecné náklady*** *súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu;*
    d. ***nehmotné investície*** *ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek;*
    e. ***náklady na vypracovanie lesohospodárskych plánov a ekvivalentných nástrojov.***
11. V prípade poľnohospodárskych investícií je kúpa poľnohospodárskych výrobných práv, platobných nárokov, zvierat, ročných plodín a ich výsadba **neoprávneným výdavkom**.
12. S výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investičnými operáciami v rámci opatrení spadajúcich do rozsahu článku 42 Zmluvy o fungovaní EÚ, sú oprávnenými výdavkami len výdavky vynaložené po predložení projektu na PPA (článok 60 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013).
13. Typy neoprávnených výdavkov (čl. 69 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013):
    a. úroky z dlžných súm;
    b. nákup nezastavaných a zastavaných pozemkov za čiastku **presahujúcu** 10 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu. V prípade

zanedbaných, opustených plôch, ktoré boli v minulosti využívané na **priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy**, sa tento strop zvyšuje na 15 %. Vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch možno na operácie týkajúce sa **zachovania** ochrany životného prostredia strop zvýšiť nad uvedené percentuálne hodnoty.

c. DPH s výnimkou prípadov, keď nie je vymáhateľná podľa vnútroštátnych právnych predpisov o DPH.

Podrobnejší popis oprávnených a neoprávnených výdavkov je uvedený v Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020 v kapitole č. 4. VŠEOBECNÉ ZÁSADY OPRÁVNENOSTI VÝDAVKOV.

1.3. Poskytovanie záloh konečným prijímateľom

V zmysle článku 45 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 sa môže na investičné opatrenia poskytnúť zálohová platba až do výšky 50 %. V zmysle článku 63 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 je zálohová platba podmienená poskytnutím bankovej záruky alebo rovnocennej záruky zodpovedajúcej 100 % sumy záloh. Pokiaľ ide o verejných prijímateľov, zálohová platba sa môže vyplatiť obciam, regionálnym orgánom a ich združeniam, ako aj verejnoprávnym subjektom vrátane štátnych podnikov. V nadväznosti na článok 42 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 môžu požiadať o zálohovú platbu aj miestne akčné skupiny.

Týka sa nasledovných opatrení/podopatrení:

- *4.3 Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva – vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav;*
- *4.3 Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva – vybudovanie spoločných zariadení a opatrení;*
- *4.3 Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva – investície týkajúce sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde;*
- *5 Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby zničeného prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení;*
- *7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach;*
- *8.3 Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi, prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami;*
- *8.4 Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarmi, prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami;*
- *8.5 Podpora na investície na zlepšenie odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (vypracovanie plánov lesného hospodárstva alebo rovnocenných nástrojov);*
- *8.6 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh (vypracovanie plánov lesného hospodárstva alebo rovnocenných nástrojov);*
- *16.1 Zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP - v prípade prijímateľa, ktorým je verejný subjekt;*
- *16.2 Podpora na pilotné projekty a na vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií;*

- *16.4 Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi subjektmi krátkeho dodávateľského reťazca;*
- *19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD;*
- *19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie.*

1.4. Využívanie systému zjednodušených výdavkov

V súlade s článkom 67 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 bude možné využiť systém vykazovania zjednodušených výdavkov, a to v prípade nasledovných opatrení/podopatrení, v rámci ktorých sú opísané ich konkrétne typy:

- *1 Prenos znalostí a informačné akcie;*
- *2.1 Poradenské služby zamerané na pomoc poľnohospodárom a obhospodarovateľom lesa;*
- *19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (chod MAS);*
- *20.2 Podpora na zriadenie a prevádzkovanie Národnej siete rozvoja vidieka (financovanie antén NSRV).*

2. Opatrenie 1 Prenos znalostí a informačné akcie (článok 14)

Právny základ:

- článok 14 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;

2.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane intervenčnej logiky a príspevku k fokusovej oblasti a prierezovým cieľom

Toto prierezové opatrenie je uplatniteľné vo viacerých prioritách, pričom reaguje na vzdelanostnú situáciu v SR – na nízku účasť pracovníkov poľnohospodárskych podnikov na celoživotnom vzdelávaní (odkaz na swot analýzu) Poľnohospodárstvo zamestnáva väčšinou ľudí so základným a neúplným stredným vzdelaním. Vysoká miera nezamestnanosti vo vidieckych regiónoch má viacero dôvodov, z ktorých najvýznamnejšie sú nedostatočná vzdelanostná a kvalifikačná úroveň vidieckeho obyvateľstva, jeho nízka mobilita a vysoká viazanosť na poľnohospodárstvo, absencia lokálnych a regionálnych výrobno-spotrebiteľských reťazcov, nízke mzdové ohodnotenie pracovníkov v pôdohospodárstve a vysoký vek ľudských kapacít.
Opatrenie nadväzuje na tematický cieľ č. 10: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania.

Toto opatrenie prioritne reaguje na nasledovné identifikované potreby:

- Potreba č. 1 - Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií
- Potreba č. 2 - Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve
- Potreba č. 7 - Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity
- Potreba č. 8 - Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd
- Potreba č. 12 - Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách,

Opatrenie má vzhľadom na svoj prierezový charakter synergický vplyv i na ostatné identifikované potreby vyplývajúce zo swot analýzy.

Odborné vzdelávanie a získavanie zručností

Vzdelávacie aktivity v rámci tohto podopatrenia prispejú k rozširovaniu odborných znalostí a schopností osôb, ktoré pracujú v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesníctve a vidieckych MSP s cieľom podporiť diverzifikáciu poľnohospodárskej prvovýroby, zvýšenie pridanej hodnoty vlastnej produkcie a prispôsobenie produkcie potravín požiadavkám trhu, zlepšiť spoluprácu na horizontálnej a vertikálnej úrovni produkcie a predaja potravín a rozvíjať ekonomické aktivity MSP vo vidieckych oblastiach.

Demonštračné a informačné aktivity

Demonštračné aktivity poskytnú prehľad o nových produktoch, procesoch, postupoch a technológiách v poľnohospodárstve, spracovaní potravín a lesníctve. Ich prezentácia ako aj

rozširovanie výsledkov experimentálneho výskumu napomôže zrýchliť zvyšovanie povedomia o úspešných postupoch v praxi. Cieľom informačných aktivít bude rozširovať informácie týkajúce sa poľnohospodárstva, lesníctva a vidieckych MSP v záujme zvyšovania vzdelanosti a získavania znalostí vrátane postupov prospešných pre životné prostredie a klimatické zmeny (GAEC, Poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie (čl. 43 nar. EÚ 1307/2013) potrebných pre rozvoj uvedených sektorov.

Priorita 1 Posilnenie transferu vedomostí a vedomostnej základne v poľnohospodárstve, lesníctve a rozvoji vidieka. Vzdelávaním sa zabezpečí uvedomelosť beneficientov pri vykonávaní samotnej pôdohospodárskej činnosti v oblasti využívania inovatívnych postupov šetrných k životnému prostrediu, využívania efektívneho zavlažovania a používania inovatívnych technológií. Opatrenie zastáva najdôležitejšiu úlohu pri zvyšovaní úrovne ľudských zdrojov formou vzdelávania a celoživotného vzdelávania, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu aj v poľnohospodársko-potravinárskom sektore, lesníctve a vidieckych ekonomikách pre inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast vo vidieckych oblastiach, vrátane pozitívneho vplyvu na životné prostredie, zdravie, sociálnu integráciu.

1A) Podopatrenie demonštračné a informačné aktivity výrazne prispeje k posilneniu inovácií, spolupráce a rozvoja znalostí vo vidieckych oblastiach prostredníctvom rýchlejšieho odovzdávania poznatkov a trendov o nových produktoch, postupoch a technológiách, cieleného odovzdávania informácií o požiadavkách environmentálnej legislatívy ako aj prospešných postupoch pre životné prostredie a klimatické zmeny vo výrobnom procese. Podopatrenie odborné vzdelávanie a získavanie zručností poskytne možnosť na zvýšenie vzdelanosti a znalostí v prospech osôb podnikajúcich ako MSP vo vidieckych oblastiach.

1C) Podopatrenie odborné vzdelávanie a získavanie zručností sa zameria na podporu dlhodobého a odborného vzdelávania v poľnohospodárskom a lesníckom sektore s cieľom zvýšiť ekonomickú a environmentálnu výkonnosť sektorov, poskytnúť cielené odborné vzdelávanie osobám, najmä zo znevýhodnených skupín, ktoré začínajú pracovať resp. sú pred nástupom do zamestnania v sektore poľnohospodárstva a lesníctva.

Obe podopatrenia budú prispievať k spolupráci medzi poľnohospodárstvom, potravinárstvom a lesníctvom a výskumom.

Opatrenie bude financovať aktivity na odborné vzdelávanie, praktické zručnosti a informačné aktivity najmä pre dospelých pracujúcich v pôdohospodárstve.

Priorita 2 Zvýšenie života schopnosti a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a podporovanie inovatívnych poľnohospodárskych technológií a udržateľného manažmentu lesov.

2A) Zlepšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov a zlepšovania výkonu lesníckych podnikov vyplýva zo súčasného stavu sektorov. Pre slovenské poľnohospodárstvo je charakteristická nízka pridaná hodnota a nízke príjmy na hektár poľnohospodárskej pôdy v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Prostredníctvom odovzdávania znalostí a informačných akcií v oblasti produkcie ako i v oblastiach podnikového hospodárstva, by sa mala zvýšiť konkurencieschopnosť podnikov vo všetkých výrobných odvetviach. Prenos znalostí a informačné akcie majú za cieľ zlepšiť celkovú situáciu poľnohospodárskych podnikov – zvýšiť ich účasť na trhu ako aj poľnohospodársku diverzifikáciu; zlepšiť odbytové možnosti

poľnohospodárskych výrobkov; zvýšiť podiel živočíšnej výroby a oživenie v rastlinnej výrobe.

2B) Priemerný vek pracovníkov v poľnohospodárstve v SR sa dlhodobo zvyšuje. V ostatných rokoch absentoval prísun mladej generácie a dochádzalo k zvyšovaniu podielu vyšších vekových kategórií zamestnancov. Prenos znalostí a informačné akcie posilnia generačnú výmenu a zabezpečia dostatočne kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve a to najmä podporou začatia činnosti mladých poľnohospodárov.

Priorita 3 Podpora organizácie potravinového reťazca, vrátane spracovania a odbytu poľnohospodárskych produktov, dobrých podmienok zvierat a manažmentu rizika v poľnohospodárstve.

3A) Integrácia ponuky prvovýrobcov je najdôležitejším prvkom úsilia o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva. Pre domácich výrobcov potravín je kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu, pričom z hľadiska udržania obratu sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov. Povedomie o dôležitosti spolupráce je u veľkého počtu účastníkov trhu nízke, rozvoj a inovácie potravinárstva v SR sú malo výrazné. Okrem investičnej podpory pre dosiahnutie zvýšenia konkurencieschopnosti prvovýrobcov je dôležitý prenos znalostí a informačných akcií, ktoré umožnia získať potrebné znalosti o témach ako sú: zavádzanie inovácií s cieľom posilniť výrobnú diverzifikáciu, zlepšenie pozície poľnohospodárskych podnikov a spracovateľov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov, podporovanie marketingu poľnohospodárskych produktov a zlepšenie pozície až po integráciu ponuky prvovýrobcov, ako aj vzdelávanie a poskytovanie informácií v oblasti dobrých podmienok zvierat, čo sú najdôležitejšie vedomosti nutné v úsilí o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva.

3B) Výkyvy počasia v posledných rokoch spôsobujú nemalé škody v poľnohospodárstve. Efektívne riadenie rizík sa stále stáva dôležitejšie pre poľnohospodárske podniky v dôsledku toho, že sú vystavené prírodným katastrofám a katastrofickým udalostiam a práve zavedenie a zlepšenie informovanosti o rizikách, umožní zaobchádzať s nimi, znížiť ich následky a informovať o preventívnych opatreniach.

Priorita 4 Obnovovať, chrániť a posilňovať ekosystémy v poľnohospodárstve a lesníctve.

4A) Cieľom fokusovej oblasti je opätovná obnova, zachovanie a podpora biodiverzity v SR. Prenos poznatkov a informačných akcií je v oblasti obnovy a posilnenia biologickej diverzity v poľnohospodárstve a lesníctve dôležitou súčasťou, prispieva nielen k šíreniu informácií o stave biologickej diverzity, ale prispieva aj k ďalšiemu povedomiu a rozšíreniu pochopenia príslušných environmentálnych opatrení a legislatívy. Poľnohospodárstvo a lesníctvo je vystavené množstvu legislatívnych predpisov a správnou informovanosťou môže teda dôjsť k pridanej hodnote a ochrane biologickej biodiverzity.

4B) V posledných rokoch je v SR celkový trend obsahu dusičnanov v podzemných a povrchových vodách klesajúci. Prispeli k tomu aj opatrenia osi 2 PRV SR 2007-2013, a preto je potrebné v tomto trende pokračovať. Prenos vedomostí a informačných akcií naďalej zabezpečí posun informácií do povedomia o vplyve poľnohospodárskych postupov na kvalitu vody, optimálneho využívania hnojív a pesticídov a zlepšenia hospodárenia s vodou.

4C) Formou prenosu znalostí a informačných akcií sa rovnako prispeje i k predchádzaniu erózii pôdy a to predovšetkým šírením informácií o možnostiach protieróznej ochrany či ochrany proti degradácii pôdy. K zlepšeniu obhospodarovania pôdy prispeje najmä vzdelávanie poľnohospodárov i obhospodarovateľov lesa o šetrnom obhospodarovaní pôdy, podporujúcom zvyšovanie obsahu humusu v pôde.

Priorita 5 Podpora efektívneho využívania zdrojov a prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a klimaticky prispôsobenú ekonómiu v sektore poľnohospodárstvo, potravinárstvo a lesníctvo.

5C) Fokusová oblasť 5C je v rámci priority 5 dôležitou oblasťou. Vyplýva to zo záväzku SR dosiahnuť do roku 2020 20% podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie. Jednou z ciest ako dosiahnuť stanovený cieľ v rámci priority 5 bude v rámci prenosu vedomostí a informačných akcií informovať o zariadeniach produkujúcich čisté formy energie, ktoré využívajú biomasu, ktorú má podnik k dispozícii predovšetkým z vlastnej výrobnej činnosti; o využívaní OZE v lesníctve a vo vidieckych oblastiach.

5E) Rovnako ako v oblasti znižovania emisií z poľnohospodárstva a ukladania uhlíka do pôdy, odovzdávanie skúseností pre zlepšenie hospodárenia vyžaduje masívnu podporu prostredníctvom prenosu znalostí a informačných akcií, ktoré sa zamerajú najmä na klimatické zmeny a na ich predchádzanie vhodným spôsobom poľnohospodárskej praxe.

Priorita 6 Podpora sociálnej inklúzie, zmiernenia chudoby a hospodárskeho rastu vo vidieckych oblastiach.

6A) Potreba vytvárania nových pracovných miest na vidieku patrí medzi nosné priority programu. Pre rozvoj vidieckej zamestnanosti je však rozhodujúci počet a stabilita podnikateľských subjektov, ktoré sa tu nachádzajú. Poľnohospodári a lesníci môžu prostredníctvom transferu znalostí a informácií získať nové pohľady na rozvoj podnikania v oblastí mimo poľnohospodárstva a diverzifikácie, čo umožní ich stabilizáciu a rast podnikateľských subjektov, čo zároveň povedie k rastu zamestnanosti.

6C) Zvýšenie dostupnosti informácií prostredníctvom využívania moderných informačno-komunikačných technológií je významných faktorom ďalšieho ekonomického rozvoja vidieckych území. Prostredníctvom vzdelávacích a informačných aktivít sa posilnia kľúčové kompetencie subjektov pôsobiacich v priestore vidieka v oblastiach súvisiacich s využívaním IKT zariadení.

Opatrenie prispieva k prierezovému cieľu **„Inovácie“** formou vzdelávania a tým aj šírenia informácií o inováciách, o využívaní informačných a komunikačných technológií, transformácii inovatívnych myšlienok a metód do spracovania nových produktov a služieb na podporu ekonomického rastu, o šírení vedomostí, skúseností a spolupráce s vedou a výskumom, ako aj prepojenie na EIP v rámci opatrenia Spolupráca na takej úrovni, aby bolo možné tieto výsledky a poznatky použiť v poľnohospodárskej praxi a tak vďaka nim dosahovať aj vysokú ekonomickú a environmentálnu účinnosť. **„Životné prostredie“/„Zmierňovanie zmien klímy“** prostredníctvom vzdelávania v eko-manažmente, cieleným vzdelávaním pre subjekty realizujúce záväzky z Agroenvironmentálno-klimatického opatrenia, Ekologického poľnohospodárstva ako aj environmentálnych povinností vyplývajúcich z I. piliera SPP (krížové plnenie, GAEC, greening).

2.2. Podopatrenie: 1.1 Podpora na akcie odborného vzdelávania a získavania zručností

Opis typu operácie

Vzdelávanie, odborná príprava a cielené činnosti budú slúžiť k dlhodobejšiemu alebo opakovanému prehlbovaniu, obnovovaniu a šíreniu vedomostí, zručností a schopností jednotlivých pracovníkov v pôdohospodárstve alebo v rozvoji vidieka formou prezenčných vzdelávacích kurzov, seminárov, školení, workshopov, tréningov, koučingu a e-learningu. Všetky vzdelávacie aktivity určené pre poľnohospodárov, obhospodarovateľov lesa, spracovateľov produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby ako i malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach, s cieľom podpory nediskriminácie a rovnosti príležitostí, musia prispievať k skvalitneniu ľudského pracovného kapitálu v oblasti pôdohospodárstva ako aj vidieka a rovnako dopomôcť aj k zvýšeniu účasti obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít ako i iných marginalizovaných skupín na celoživotnom vzdelávaní a odbornej príprave.

Efektívnejšia inklúzia marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane MRK bude podporovaná cieleným informovaním prostredníctvom NSRV SR.

Podopatrenie prostredníctvom rôznorodých vzdelávacích aktivít prispieva ku kvalite ďalšieho odborného vzdelávania, s cieľom zlepšiť jeho výsledky, šírenia inovácií, využívania informačných a komunikačných technológií, zvýšenia ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti podnikov, nevyhnutnej ekologizácie poľnohospodárstva ako i generačnej výmeny.

Na programy odborného vzdelávania a získavania praktických zručností bude v niektorých oblastiach vyžadovaná aj akreditácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Oblasti zamerania aktivít:

1. Vzdelávanie v oblasti inovácií – zavádzanie nových chovateľských, pestovateľských a spracovateľských postupov a technológií
2. Vzdelávanie začínajúcich poľnohospodárov, mladých poľnohospodárov v oblasti legislatívy, výroby, spracovania a predaja produktov;
3. Vzdelávanie v oblasti efektívneho riadenia podniku – ekonomika, financie, obchod;
4. Vzdelávanie v oblasti reštrukturalizácie výroby so zameraním na výrobu produktov s vyššou pridanou hodnotou a ich umiestnenie na trhoch;
5. Vzdelávanie pôdohospodárov v oblasti spracovania vlastných produktov, marketingu a predaja konečnému spotrebiteľovi;
6. Vzdelávanie v oblasti výroby tradičných regionálnych produktov s dôrazom na tvorbu nových pracovných miest;
7. Vzdelávanie v oblasti lokálnej ekonomiky ako nástroja rozvoja regiónov v aktivitách mimo poľnohospodárskej výroby;
8. Vzdelávanie v oblasti vidieckeho cestovného ruchu ako nástroja rozvoja regiónov a tvorby pracovných síl na vidieku;
9. Vzdelávanie v oblasti ekologického poľnohospodárstva- eko-friendly postupy v poľnohospodárstve
10. Vzdelávanie v oblasti posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci pôdohospodárstva;
11. Vzdelávanie v oblasti posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci lesného hospodárstva;

12. Vzdelávanie aktívne pracujúcich občanov marginalizovaných skupín, vrátane MRK prostredníctvom kurzov zameraných na nadobudnutie zručností v rastlinnej a živočíšnej výrobe.
13. Vzdelávanie v oblasti využitia obnoviteľných zdrojov energie v poľnohospodárstve, pri spracovaní produktov, v lesnom hospodárstve a na vidieku.
14. Vzdelávanie vo vyššie uvedených oblastiach v Bratislavskom kraji.

Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov);
- paušálne financovanie – možnosť paušálnej sadzby (nepriame výdavky) až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov a zavedením maximálnej hodnoty oprávnenosti daného výdavku, v nadväznosti na zabezpečenie hospodárneho, efektívneho a účinného vynakladania verejných prostriedkov

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní;
- zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní.
- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013

Prijímatelia

Prijímateľom finančnej pomoci je provider (poskytovateľ) služieb prenosu vedomostí a zručností pre konečných prijímateľov nefinančnej pomoci (beneficientov), ktorými sú aktívni, ako i začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.

Výber poskytovateľov vzdelávania bude prebiehať prostredníctvom postupov verejného obstarávania v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní realizovaný riadiacim orgánom MPRV SR, prípadne Pôdohospodárskou platobnou agentúrou pri komplexných vzdelávacích programoch trvajúcich dlhšie ako 36 mesiacov. Výsledkom procesu verejného obstarávania nebude podpísanie samotnej zmluvy ale získanie potvrdenia MPRV SR alebo PPA o predložení najvýhodnejšej ponuky. Obsah a rozsah vzdelávania bude zadefinovaný MPRV SR.

Pri vzdelávacích programoch trvajúcich kratšie ako 18 mesiacov bude výber poskytovateľov vzdelávania prebiehať na základe výberu predložených obsahových námetov vzdelávacích programov prostredníctvom MPRV SR. Obsah a rozsah vzdelávania bude zadefinovaný prijímateľom. Prijímateľ bude následne povinný postupovať v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Pre každú navrhnutú prioritu, resp. oblasť/aktivitu bude pri komplexných vzdelávacích programoch trvajúcich dlhšie ako 36 mesiacov vybraný poskytovateľ, ktorý bude dlhodobo poskytovať vzdelávacie aktivity pre konečných prijímateľov v rámci celého územia SR mimo Bratislavského kraja, resp. v rámci Bratislavského kraja na základe svojho plánovaného

ročného plánu aktivít, zverejneného na webovom sídle MPRV SR. Pre každú navrhnutú krátkodobú aktivitu pri vzdelávacích programoch trvajúcich kratšie ako 18 mesiacov môže byť vybratých viac uchádzačov, či už na základe oblasti kde budú služby poskytované (územie), skupín beneficientov (napr. poľnohospodári, lesníci a. p.) alebo obsahu vzdelávania

Oprávnené náklady

1.Personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;
2.Prenájom školiacich priestorov a potrebnej techniky;
3.Materiálno-technické náklady, zahŕňajúce vydávanie odborných publikácií v tlačenej a elektronickej forme, náklady na propagáciu formou informačných a propagačných materiálov i náklady na služby v súvislosti s aktivitou;
4.Režijné náklady spojené s realizáciou vzdelávacej aktivity vrátane nákladov na získavanie zručností- nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu) napr. nákup tlačív, platby za telefón atď.
Uvedené režijné náklady budú uplatnené v rámci paušálneho financovania v zmysle článkov 67 a 68 Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013
5.Ubytovacie náklady, náklady na občerstvenie, cestovné resp. dopravné náklady, ak sú súčasťou projektu;

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

a) Pre vzdelávacie programy presahujúce 36 mesiacov

Výber bude prebiehať na základe postupov verejného obstarávania. Vybratý bude uchádzač s ekonomicky najvýhodnejšou ponukou.

V rámci kritérií pre prihlásenie do verejného obstarávania bude posudzované hlavne:

- Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa vzdelávania, na minimálne jednu z vyššie stanovených fokusových oblastí daného podopatrenia a jej súvis s jednotlivými oblasťami vzdelávania;
- História vzdelávacej organizácie alebo jej zástupcov, predovšetkým jej/ich skúsenosti s organizovaním vzdelávacích programov a projektov v danej oblasti, skúsenosti v oblasti medzinárodnej spolupráce;
- Počet kvalifikovaných expertov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorí sú pravidelne odborne vzdelávaní na vykonávanie tejto úlohy, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori;
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie pre vzdelávaciu činnosť resp. spôsoby jeho dosiahnutia.

b) Pre vzdelávacie programy nepresahujúce 18 mesiacov

Výber bude prebiehať na základe posúdenia obsahových námetov MPRV a následne predložením žiadosti na PPA. V rámci kritérií bude posudzované hlavne:

- Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa vzdelávania, na minimálne jednu z vyššie stanovených fokusových oblastí daného podopatrenia a jej súvis s jednotlivými oblasťami vzdelávania;
- História vzdelávacej organizácie alebo jej zástupcov, predovšetkým jej/ich skúsenosti s organizovaním vzdelávacích programov a projektov v danej oblasti, skúsenosti v oblasti medzinárodnej spolupráce;
- Počet kvalifikovaných zamestnancov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorí sú pravidelne odborne vzdelávaní na vykonávanie tejto úlohy, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori.
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie pre vzdelávaciu činnosť resp. spôsoby jeho dosiahnutia opísané v projekte;
- Podiel praktických činností, ak sa vyžaduje;

Ostatné špecifické kritéria budú uvedené vo výzve na predkladanie projektov.

Miera podpory

- Maximálna miera podpory z celkových oprávnených nákladov 100%.

Maximálna výška podpory:

a) pri vzdelávacom programe presahujúcom 36 mesiacov - 500 tis. EUR
b) pri vzdelávacom programe nepresahujúcom 18 mesiacov – 80 tis. EUR

Informácie špecifické pre danú operáciu

Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov, t.j musí spĺňať minimálne jednu z týchto požiadaviek:

a. vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
b. úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
c. výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, alebo osvedčenie o úplnej prípadne čiastočnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej 5 rokov praxe, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Rovnako musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností, t.j. povinnosť minimálne raz ročne absolvovať vzdelávacie aktivity vo forme seminára, konferencie, školenia, kurzu, e-learningu a pod. orientované na predmetnú oblasť)

Ďalšie informácie špecifické pre podopatrenie 1.1:

- Výzvy vo výberovom konaní budú otvorené pre verejný aj súkromný sektor

- Všetky oprávnené náklady sú hradené a budú refundované poskytovateľovi služieb prenosu znalostí a zručností – prijímateľovi finančnej pomoci.

2.3. Podopatrenie: 1.2 Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie

Opis typu operácie

Informačné aktivity predstavujú krátkodobé, resp. jednorazové odborné informačné činnosti adresované pre pôdohospodárov a prijímateľov pomoci v rámci rozvoja vidieka, zamerané na poskytnutie informácií a odovzdanie skúseností pre pracujúcich v pôdohospodárstve najmä v oblastiach: informácie o cieľoch spoločnej poľnohospodárskej politiky a nastavenia systému, dodržiavania jeho podmienok, ďalej v oblastiach: Cross-compliance, biodiverzity, klimatických zmien, priaznivých vplyvov na životné prostredie, ekologickom poľnohospodárstve, informovaní o eko-friendly poľnohospodárskych postupoch, o ochrane podzemných vôd ako aj o uskladňovaní hnojív a zaobchádzaní s nimi; o udržateľnej a efektívnej poľnohospodárskej a lesníckej výrobe ako aj o zapájaní sa do krátkych potravinárskych/dodávateľských reťazcov, o bezpečnosti potravín a o manipulácii s nimi ako aj o množstve ďalších podstatných tém spojených výlučne so spomenutými prioritami a fokusovými oblasťami napĺňajúcimi cieľ tohto opatrenia, ktorým je prehlbovanie vedomostí. Tieto krátkodobé informačné akcie sa môžu dopĺňať o formy propagácie šírenia tlačou a ostatnými médiami. Prenos a spracovanie informácií môže byť vykonané rôznymi spôsobmi, napr. prostredníctvom konferencie, výstavy, vzdelávacej relácie, informačného podujatia (napr. na tému znižovania znečistenia životného prostredia), eventu, propagačného a informačného TV spotu (napr. na tému eko-friendly postupov v poľnohospodárstve či efektívneho hospodárenia s vodou), súťaže (napr. o najlepšiu informačnú akciu na tému NATURA 2000, ktorého víťaz bude potom môcť prezentovať svoj výstup formou TV spotu) či propagácie (šírenie informácii a publicita).

Konkrétne informačné aktivity a demonštračné akcie budú na daný rok navrhnuté riadiacim orgánom - MPRV SR, pri prístupe LEADER miestnou akčnou skupinou na základe podnetov a požiadaviek poľnohospodárov, lesníkov, mikro a malých podnikov vo vidieckych oblastiach, komôr, združení, zväzov, výskumných organizácií a ostaných organizácií v sektore pôdohospodárstva.

Informačné aktivity nesmú mať charakter propagácie konkrétneho produktu, služby či výrobku, resp. nesmú zahŕňať propagačnú činnosť pre komerčné produkty a služby. Informačné aktivity nemusia byť akreditované.

Jednotlivé oblasti zamerania informačných aktivít:

1. oblasť aplikácie spoločnej poľnohospodárskej politiky – nastavenie systému, podpory, kritériá, podmienky, kontrola, autorizácia, platby, previazanosť na národné podpory a štátnu pomoc podpory ;
2. oblasť ekologického poľnohospodárstva
3. informačné aktivity so zameraním na znižovanie znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia – ovzdušie, voda, pôda, klíma ako a biodiverzity;
4. oblasť hospodárenia s vodou na poľnohospodárskej pôde – protierózne a protipovodňové opatrenia;
5. oblasť so zameraním na zvýšenie záujmu o hospodárenie v uvedených oblastiach s dôrazom na kompenzačné platby v územiach NATURA 2000;

6. oblasť aplikácie hnojív a pesticídov do pôdy – smernice a nariadenia na ich aplikáciu;
7. oblasť zameraná na protieróznu ochranu a ochranu proti degradácii pôdy vrátane starostlivosti o TTP;
8. oblasť zamerania na energetickú efektívnosť v pôdohospodárstve – efektívne tepelné hospodárstvo s udržateľným využitím obnoviteľných zdrojov energie, ktoré je podnik schopný produkovať. Využitie minimalizačných technológií pri osevných postupoch;
9. oblasť výroby elektrickej energie a tepla s využitím vedľajších produktov, zvyškov a iných nepotravinových surovín;
10. oblasť manipulácie, uskladňovania a aplikácie organických hnojív, exkrementov hospodárskych zvierat s dôrazom na minimalizáciu úniku skleníkových plynov;
11. vyššie uvedené oblasti v Bratislavskom kraji

Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov)
- paušálne financovanie – možnosť paušálnej sadzby (nepriame výdavky) až do výšky 20% z priamych oprávnených výdavkov a zavedením maximálnej hodnoty oprávnenosti daného výdavku, v nadväznosti na zabezpečenie hospodárneho, efektívneho a účinného vynakladania verejných prostriedkov

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní;
- zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní;
- nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- nariadenie (EÚ) 1307/2013;
- článok 45 nariadenia (EU) č. 1305/2013;

Prijímatelia

Prijímateľom finančnej pomoci je poskytovateľ služieb (provider) informačných akcií a demonštračných aktivít pre konečných prijímateľov nefinančnej pomoci (beneficientov), ktorými sú aktívni ako i začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.

Výber poskytovateľov informačných aktivít bude prebiehať na základe verejného obstarávania v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní realizovaného riadiacim orgánom MPRV SR; resp. Pôdohospodárskou platobnou agentúrou pokiaľ akciu alebo aktivitu bude zabezpečovať a prijímateľom bude priamo MPRV SR alebo PPA alebo na základe predloženej požiadavky na realizovanie informačnej akcie a demonštračných aktivít na MPRV SR. Predložená požiadavka bude obsahovať námet, zameranie, obsah a rozsah informačnej aktivity, miesto realizácie a konečných beneficientov akcie.

Oprávnené náklady

1.personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;

2.prenájom priestorov a potrebnej techniky;

3.materiálno-technické náklady, zahŕňajúce vydávanie odborných publikácií v tlačenej a elektronickej forme, náklady na propagáciu formou informačných a propagačných materiálov, i náklady na služby v súvislosti s aktivitou;

4.ubytovacie náklady (výdavky na ubytovanie u účastníkov, zamestnancov konečného prijímateľa finančnej pomoci a osôb mimo pracovnoprávneho vzťahu zúčastňujúcich sa na vzdelávacej aktivite hradené formou faktúr na základe prezenčných listín), náklady na občerstvenie resp. dopravné náklady, ak sú súčasťou projektu;

5.investičné náklady spojené s realizáciou demonštračnej aktivity

6.vecné ceny do súťaže;

7. režijné náklady spojené s realizáciou vzdelávacej aktivity vrátane nákladov na získavanie zručností- nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu) napr. nákup tlačív, platby za telefón atď.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

a) Pre informačné akcie a demonštračné aktivity v prípade prijímateľa MPRV SR alebo PPA

Výber bude prebiehať na základe postupov verejného obstarávania. Vybratý bude uchádzač s ekonomicky najvýhodnejšou ponukou.

V rámci kritérií pre prihlásenie do verejného obstarávania bude posudzované hlavne:

- Zabezpečenie požadovaného miesta realizácie a potrebných služieb;
- Počet kvalifikovaných expertov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami na vykonávanie akcie alebo aktivity, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori.
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie pre akciu alebo aktivitu resp. spôsoby jeho dosiahnutia

b) Pre informačné akcie a demonštračné aktivity v prípade, že prijímateľom nebude MPRV SR alebo PPA

- Zameranie akcie alebo aktivity, jeho obsah, rozsah, metódy, postupy;
- Návrh realizácie aktivity alebo akcie;
- Súlad s cieľmi PRV a MPRV SR ;
- Zameranie činnosti prijímateľa podpory, t.j. poskytovateľa akcií a aktivít;
- Skúsenosti s organizovaním informačných aktivít;
- Neprekrývanie jednotlivých akcií a aktivít;

- Počet kvalifikovaných zamestnancov, disponujúcich potrebným vzdelaním, praxou i referenciami, ktorými môžu byť aj najatí kvalitní prednášatelia/lektori;
- Dostatočné technické a materiálne zabezpečenie resp. spôsoby jeho dosiahnutia;
- Podiel praktických činností, ak sa vyžaduje;

Miera podpory

- Maximálna miera podpory z celkových oprávnených nákladov 100%.

Maximálna výška podpory:

- 40 tis. EUR

Informácie špecifické pre danú operáciu

Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov, t.j. musí spĺňať minimálne jednu z týchto požiadaviek:

a. vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
b. úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
c. výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, alebo osvedčenie o úplnej prípadne čiastočnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej 5 rokov praxe , ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Rovnako musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností, t.j. povinnosť minimálne raz ročne absolvovať vzdelávacie aktivity vo forme seminára, konferencie, školenia, kurzu, e-learningu a pod.) orientované na predmetnú oblasť.

Informácie špecifické pre dané opatrenie

Poskytovateľ služieb prenosu vedomostí a zručností musí mať primerané kapacity v podobe kvalifikovaných zamestnancov alebo najatých lektorov, t.j musí spĺňať minimálne jednu z týchto požiadaviek:

a. vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
b. úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.
c. výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, alebo osvedčenie o úplnej prípadne čiastočnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej 5 rokov praxe, ktorej sa vzdelávací projekt týka a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Rovnako musí byť zabezpečené pravidelné odborné vzdelávanie kapacít poskytovateľa služieb prenosu vedomostí a zručností (t.j. povinnosť minimálne raz ročne absolvovať

vzdelávacie aktivity vo forme semináru, konferencie, školenia, kurzu, e-learningu a pod.) orientované na predmetnú oblasť)

3. Opatrenie 2 Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky (článok 15)

Právny základ:

- článok 15 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- článok 7 a príloha I bod 8 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014.

3.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Kvalitné a nezávislé pôdohospodárske poradenstvo je kľúčovým konkurenčným faktorom pre slovenské poľnohospodárstvo a lesníctvo. Pre posilnenie slovenského poľnohospodárstva je nutné, aby sa skvalitnil pôdohospodársky poradenský systém. Tento systém má prispieť k tomu, aby si pôdohospodári viac uvedomovali vzťahy medzi tokmi surovín a poľnohospodárskymi procesmi na jednej strane a štandardmi týkajúcimi sa životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia zvierat a dobrého zaobchádzania so zvieratami, na strane druhej, ako aj plnenie povinných podmienok vyplývajúcich zo záväzkov z Agroenvironmetálno-klimatického opatrenia, baselinu, ktorým je v novom programovacom období aj greening a podmienok Ekologického poľnohospodárstva.

V súvislosti s reformou SPP sú očakávania od Farmárskeho poradenského systému (FAS) vysoké. Mal by poskytovať výstupy farmárom nielen týkajúce sa krížového plnenia, ale celého širokého spektra tém od konkurencieschopnosti, cez inovácie až po oblasti ŽP a klímy, vrátane implementácie greening. Posilnenie FAS by malo zaistiť, že farmári budú mať k dispozícii poradenstvo reflektujúce špecifickú situáciu na farme, pričom smerom k prierezovým témam ŽP a klímy je pri príprave poradcov potrebné navrhovať riešenia v úzkom prepojení na konkrétny potenciál farmy/podniku s cieľom chrániť biodiverzitu, kvalitu vody, pôdy, zabrániť zmene klímy a podporiť adaptáciu.

V oblasti potravinárstva umožňujú získavať nové poznatky z legislatívy, nových technológií, ich transfer do praxe a tiež rozvíjať spoluprácu medzi jednotlivými subjektmi, čo je dôležitou súčasťou fungovania potravinárskych podnikov z pohľadu spracovania a predaja ich produktov.

Špecializované poradenstvo v oblasti lesníctva umožňuje získavať poznatky o zmenách právnych predpisov upravujúcich hospodárenie v lese, zavádzanie nových technológií, postupov a získavanie nových vedomostí a zručností potrebných pre lesnícku prax.

Rozhodujúcou zložkou systému sú odborné ľudské kapacity - poradcovia, ktorí musia posúdiť konkrétnu situáciu každého jednotlivca a mať tzv. prístup "tailor-made advice", mať prehľad, dobre poznať procesy a postupy obvyklé v pôdohospodárskej praxi, musia poznať detaily a súvislosti a mať schopnosť, poznatky a dôveryhodnosť, aby jednotlivec, ktorému je poskytnutá poradenská služba šitá na mieru zmenil svoje konanie, musia ovládať spôsob a metodiku poradenstva a rovnako musia byť ekonomicky nezávislí od záujmov komerčných firiem. Preto je nevyhnutné systematicky podporovať školenie a certifikáciu poradcov, ako aj podporu inštitucionálnych kapacít pre vybudovanie terénneho, decentralizovaného a plodinovo špecifického systému poradenstva. Prípravu kvalitného a prepracovaného obsahu

poradenstva podľa oblastí špecifikuje čl. 15 príslušného nariadenia, vrátane špecifického poradenstva pre začínajúcich poľnohospodárov.
Opatrenie nadväzuje na tematický cieľ č. 1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

Podopatrenia 2.1 a 2.2 prioritne reagujú na nasledovné potreby:

- Potreba č. 1 - Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií
- Potreba č. 2 - Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve
- Potreba č. 7 - Zachovanie biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity
- Potreba č. 8 - Zabezpečenie ochrany pôdy pred degradáciou a zachovanie kvality vôd
- Potreba č. 12 - Prevencia proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a obnova po prírodných katastrofách,

Opatrenie má vzhľadom na svoj prierezový charakter synergický vplyv i na ostatné identifikované potreby vyplývajúce zo swot analýzy.

<u>Príspevok k fokusovým oblastiam</u>

1A) Poradenstvo zabezpečujúce prenos výsledkov vedy a výskumu do praxe výrazne prispeje k posilneniu inovácií, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach, s cieľom zlepšiť a zabezpečiť trvalo udržateľné hospodárenie poľnohospodárskych a lesníckych podnikov. K dispozícii bude objektívny a nezávislý spôsob analýzy najdôležitejších oblastí v pôdohospodárstve, zameraný na široké spektrum konkrétnych problémov jednotlivcov a ich riešenie.

2A,2C) Zlepšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov vyplýva zo súčasného stavu sektora. Pre slovenské poľnohospodárstvo a lesníctvo je charakteristická nízka pridaná hodnota a nízke príjmy na hektár poľnohospodárskej pôdy v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Prostredníctvom komplexných poradenských služieb by sa mali zlepšiť hospodárske výkony vo všetkých výrobných odvetviach a znížiť negatívne dopady na jednotlivé zložky životného prostredia, agro-ekosystém, resp. lesný ekosystém. Poradenská služba šitá na mieru a orientovaná na konkrétny problém u jednotlivých poľnohospodárov a lesníkov predpokladá individuálny prístup a riešenie konkrétnej situácie, bude viesť k zvýšeniu konkurencieschopnosti podniku, a tým bude mať pozitívny vplyv na celkový hospodársky výkon všetkých poľnohospodárskych a lesníckych podnikov.

2B) Priemerný vek pracovníkov v poľnohospodárstve v SR sa dlhodobo zvyšuje. V ostatných rokoch absentoval prísun mladej generácie a dochádzalo k zvyšovaniu podielu vyšších vekových kategórií zamestnancov. Prevažujú poľnohospodárske podniky so starším manažmentom od 45-64 rokov a v roku 2010 bolo len 7,1% manažérov pod 35 rokov z celkového počtu riadiacich pracovníkov na farmách. Poradenské služby posilnia generačnú výmenu v poľnohospodárstve a to najmä podporou začatia činnosti mladých poľnohospodárov. K dispozícii budú poradenské produkty pre cieľovú skupinu – mladých farmárov a pre rôzne fázy riadenia podniku – od analýzy východiskovej situácie, cez plánovanie, rozhodovanie, predloženie strategického konceptu o smerovaní podniku až po

realizáciu a implementáciu identifikovaných krokov spejúcich k rozvoju podniku v prvých rokoch.
3A) Integrácia ponuky prvovýrobcov je najdôležitejším prvkom úsilia o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva. Pre domácich výrobcov potravín je kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu, pričom z hľadiska udržania obratu sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov. Povedomie o dôležitosti spolupráce je u veľkého počtu účastníkov trhu nízke, rozvoj a inovácie potravinárstva v SR sú malo výrazné. Integrácia ponuky prvovýrobcov je najdôležitejším prvkom úsilia o zlepšenie konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva a pre domácich výrobcov potravín je kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu, pričom z hľadiska udržania obratu sa zvyšuje význam miestnych a regionálnych trhov. Preto sa poradenské služby zamerajú na projekty na zabezpečenie kvality, marketing ako aj na nové postupy v spracovaní poľnohospodárskych produktov.

3B) V posledných rokoch zvýšenie rizika extrémnych prejavov počasia, osobitne záplav, vplyvom pokračujúcich zmien klímy a z toho plynúci nedostatok domácich poľnohospodárskych komodít pre spracovanie v potravinárstve spôsobujú nemalé škody v poľnohospodárstve. Na zmiernenie negatívnych dôsledkov a naplnením cieľa 3B sa budú uplatňovať poradenské služby a riadenie rizika – na prevenciu proti škodám a zvyšovanie povedomia poľnohospodárov o rizikách a zaobchádzaní s nimi, na zmiernenie negatívnych dôsledkov potenciálnych povodní a zaplavenia pôdy.

4A) Cieľom fokusovej oblasti je opätovná obnova, zachovanie a podpora biodiverzity v SR. Prostredníctvom poradenských služieb sa má prispieť k obnove a posilneniu biologickej diverzity v poľnohospodárstve a lesníctve. Poradenská služba má prispieť k pochopeniu príslušných environmentálnych opatrení a legislatívy. Poľnohospodárstvo a lesníctvo je vystavené množstvu legislatívnych predpisov a správnou synergiou medzi ochranou životného prostredia, legislatívou a obhospodarovaním môže teda dôjsť k pridanej hodnote a zároveň k ochrane biologickej biodiverzity.

4B) Ako je uvedené v analýze SWOT, zaťaženie povrchových a podzemných vôd hnojivami NP z poľnohospodárstva nie je kritické. V rámci SR predstavuje výmera zraniteľných území 29,8 % z celkovej výmery p.p., lokalizovaných prevažne na juhozápade a juhovýchode krajiny. V posledných rokoch je v SR celkový trend obsahu dusičnanov v podzemných a povrchových vodách klesajúci. Prispeli k tomu aj opatrenia osi 2 PRV SR 2007-2013 a preto je potrebné v tomto trende pokračovať. Obsahom poradenských služieb budú koncepcie na zlepšenie vodného hospodárstva, ktoré bude predstavovať i jeden z nástrojov na zachovanie kvality vôd, zvýšenia environmentálnej efektívnosti podpôr na ochranu pred znečistením vôd z poľnohospodárskej činnosti.

4C) Dôležitými predpokladmi pre úrodnosť pôdy je dostatočný obsah organických látok, ako aj protierózna ochrana zabezpečujúca ochranu pôdy. S pribúdajúcim obsahom pôdneho humusu stúpajú zásoby uhlíka, zadržovanie vody a aktivity živočíchov v pôde, zatiaľ čo klesá nebezpečenstvo erózie. Prostredníctvom aktívneho poradenstva v oblasti obhospodarovania s pôdou zameraného na účinnejšiu ochranu pôdy a zachovanie jej úrodnosti sa zaručí trvalo udržateľné hospodárenie s pôdou. V tejto súvislosti je dôležité ukázať a priblížiť farmárom postupy obhospodarovania zabraňujúce erózii, opatrenia podporujúce obsah humusu a také, ktoré sú šetrné voči poľnohospodárskej pôde, postupy na vytváranie stimulov na zachovávanie TTP.

5E) V zmysle Stratégie Európa 2020 je sekvestrácia uhlíka prioritnou v rámci pôdohospodárskych opatrení na zmiernenie následkov zmeny klímy. V dlhodobom horizonte ukladanie uhlíka do pôdy priaznivo ovplyvní multifunkčný potenciál pôdy, pričom poradenské služby spolu s investíciami budú viesť k napĺňaniu pôdohospodárskych opatrení na zmiernenie následkov zmeny klímy.

Opatrenie prispieva k prierezovému cieľu „**Inovácie**“ formou poradenských služieb a vzdelávaním poradcov v oblastiach využívania nových informačných a komunikačných technológií, modernizácie poľnohospodárskych podnikov, zavádzania nových metód chovu, pestovania, ale i spracovania a využívania pôdohospodárskych produktov.

„**Životné prostredie**“- opatrenie prispieva k ochrane životného prostredia prostredníctvom poradenstva, súvisiaceho s nepriaznivými vplyvmi pôdohospodárstva na životné prostredie(ako znehodnocovanie pôd, znižovanie biodiverzity, tvorba odpadov a pod.), so šetrnými spôsobmi hospodárenia, ktoré pomáhajú chrániť životné prostredie a zachovávať vidiek a rovnako tiež platnou legislatívou týkajúcou sa životného prostredia.

„**Zmierňovanie zmien klímy**“- poradenské služby prispejú k prierezovému cieľu formou poskytnutia rady ako riešiť potrebu znižovania skleníkových plynov a vykonania adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

3.2. Podopatrenie: 2.1 Podpora na pomoc pri využívaní poradenských služieb

Opis typu operácie

Hlavným cieľom je poskytnutie rady v najdôležitejších oblastiach v pôdohospodárstve v súlade so Spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ a v zmysle Stratégie 2020 a rovnako pomáhať farmárom, majiteľom lesa a spracovateľom poľnohospodárskych produktov riešiť ich problémy, prispôsobovať proces výroby a metódy riadenia potrebám súčasnosti.

Ide o podporu a poskytovanie ekonomicky nezávislých poradenských služieb zameraných na široké spektrum konkrétnych problémov jednotlivcov, v súlade s právnymi predpismi a úlohami vyplývajúcimi z politiky EÚ ako zlepšenie výkonu poľnohospodárskych podnikov, uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, zvýšenie ich účasti na trhu, zvýšenie poľnohospodárskej diverzifikácie či uľahčenie generačnej výmeny v sektore poľnohospodárstva. Ďalej je podpora zameraná na organizáciu potravinového reťazca, budovanie lokálnych výrobno-spotrebiteľských reťazcov, manažmentu rizika, obnovu, zachovanie a posilnenie biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000, zlepšenie vodného hospodárstva, skladovania a aplikácie hnojív a pesticídov, prevencie pôdnej erózie a zlepšenie obhospodarovania pôdy, efektívneho využívania zdrojov, podpory prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva, podpory sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve.
Operácie môžu zahŕňať len špecifický rozsah podpory uvedený v bodoch A) a B) tohto opatrenia nasledovne:

<u>Špecifický rozsah podpory:</u>

A) Poradenské služby pre **poľnohospodárov** musia byť spojené najmenej s jednou prioritou EÚ pre rozvoj vidieka a musia zahŕňať minimálne jeden z týchto prvkov:

1.povinnosti na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ktoré vyplývajú zo zákonných požiadaviek na riadenie a/alebo noriem dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok stanovených v kapitole I hlavy VI nariadenia (EÚ) č. 1306/2013;

2. v príslušných prípadoch na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie stanovené v hlave III, kapitoly 3 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 (DP) a udržanie poľnohospodárskej plochy uvedené v čl. 4, ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) č. 1307/2013;

3. opatrenia na úrovni poľnohospodárskych podnikov ustanovené v programe rozvoja vidieka, ktoré sú zamerané na modernizáciu poľnohospodárskych podnikov, budovanie konkurencieschopnosti, odvetvovú integráciu, inováciu a trhovú orientáciu, budovanie lokálnych výrobno-spotrebiteľských reťazcov, ako aj na podporu podnikania;

4. požiadavky vymedzené členskými štátmi na účely vykonávania článku 11 ods. 3 rámcovej osnovy o vode;

5. požiadavky vymedzené členskými štátmi na účely vykonávania článku 55 nariadenie (ES) č.1107/2009, najmä dodržiavanie všeobecných zásad integrovanej ochrany proti škodcom, ako uvádza čl. 14, smernice 2009/128/ES, alebo

6. v príslušných prípadoch normy bezpečnosti pri práci alebo bezpečnostné normy spojené s poľnohospodárskym podnikom;

7. osobitné poradenstvo pre poľnohospodárov, ktorí prvýkrát zakladajú poľnohospodársky podnik, mladých poľnohospodárov v oblasti legislatívy, výroby, spracovania a predaja produktov a osobitné poradenstvo pre efektívne riadenie podniku;

B) Poradenské služby pre **obhospodarovateľov lesa** musia zahŕňať minimálne príslušné povinnosti:

1.podľa smernice 92/43/EHS (ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín);

2.podľa smernice 2009/147/ES (ochrana voľne žijúceho vtáctva);

3.podľa smernice 2000/60/ES (rámcová smernica o vodách).
Poradenstvo pre obhospodarovateľov lesa môže okrem povinného obsahu uvedeného vyššie zahŕňať aj problematiku ekonomickej a environmentálnej výkonnosti lesného podniku.

Poradcovia môžu, podľa požiadaviek praxe, poskytovať odborné rady pri plnení praktických povinností v rámci krížového plnenia a greening, informácie o cieli krížového plnenia a súvisiacich politikách, ktoré prispievajú k udržateľnému poľnohospodárstvu.

Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov).

- systém paušálnej sumy nepresahujúcej 100 000 EUR vo forme verejného výdavku v zmysle čl. 67 bod 1) písmena c) NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1303/2013
- výška paušálnej sumy bude určená počtom hodín a vysúťaženou cenou za poskytnutie poradenskej služby.

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon 211/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 5.10.2007 č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory pôdohospodárstve a rozvoji, § 16e;
- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní;
- Smernica 2005/36 o uznávaní odborných kvalifikácii;
- zákon 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní;
- článok 12 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Prijímatelia

Prijímateľom finančnej pomoci budú certifikovaní poradcovia, organizácie združujúce certifikovaných poradcov resp. spoločnosti a organizácie zamestnávajúce certifikovaných poradcov spĺňajúcich kritériá odbornosti.

Konečnými prijímateľmi pomoci budú aktívni poľnohospodári, subjekty lesného hospodárstva ako aj malé a stredné podniky podnikajúce vo vidieckych oblastiach.

Certifikovaní poradcovia, organizácie združujúce certifikovaných poradcov resp. spoločnosti a organizácie zamestnávajúce certifikovaných poradcov budú vyberaní prostredníctvom verejného obstarávania realizovaného riadiacim orgánom MPRV SR, resp. Pôdohospodárskou platobnou agentúrou.

Úspešní uchádzači budú zabezpečovať poskytovanie poradenských služieb v rámci všetkých oblastí. Zároveň len títo vybratí uchádzači vo verejnom obstarávaní budú môcť predložiť žiadosť o nenávratný finančný príspevok na PPA.

Oprávnené náklady

Cena poradenskej služby zahŕňa:

1. dopravné náklady a ubytovacie náklady, ak sú súčasťou poradenskej služby;
2. personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien zamestnancov a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;
3. administratívne náklady a náklady na služby v súvislosti s aktivitou;
4. poradenstvo.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výber poradcov bude zabezpečovaný na základe zákona o verejnom obstarávaní, pričom úspešní uchádzači v prípade fyzických osôb alebo garanti v prípade právnických osôb musia spĺňať základné odborné kritériá spôsobilosti poskytovať poradenské služby určené MPRV SR:
- certifikáciu (certifikát získaný v organizácii poverenej MPRV SR na spôsobilosť vzdelávať a certifikovať poradcov a poskytovať poradenstvo v danej oblasti);
- zodpovedajúce vzdelanie poradcu prislúchajúce k danej oblasti poradenstva:

a) ukončené stredoškolské vzdelanie v učebnom odbore so zameraním na poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rozvoj vidieka, veterinárske vedy a potravinárstvo a najmenej 5 rokov praxe v príslušnom učebnom odbore alebo v poradenstve v poľnohospodárstve
alebo

b) vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a najmenej 3 roky praxe najmä v oblasti rastlinnej výroby, živočíšnej výroby, veterinárneho lekárstva, lesníctva, práva alebo poradenstva v poľnohospodárstve

- ostatné špecifické kritéria budú uvedené vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP

Miera podpory

- Maximálna miera podpory z celkových oprávnených výdavkov 100%.

Maximálna výška podpory:

- max 1 500 €/za 1 poskytnutú poradenskú službu;
  súčasťou vysúťaženej ceny za poradenskú služby sú už aj vyššie uvedené oprávnené náklady a zisk.

Informácie špecifické pre danú operáciu

Poskytovatelia poradenských služieb musia mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo.

Ďalšie informácie špecifické pre podopatrenie 2.1:

Výzvy vo výberovom konaní budú otvorené pre verejný aj súkromný sektor a vyradia sa uchádzači s konfliktom záujmov.

3.3. Podopatrenie: 2.3 Podpora na odbornú prípravu poradcov

Opis typu operácie

Hlavná cesta pre zlepšenie efektívnosti podnikateľských subjektov a rast poľnohospodárskej produkcie je včasná informovanosť agropodnikateľov, čo si vyžaduje kvalitných poradcov. Systém ďalšieho vzdelávania poradcov (povinný, základný a nadstavbový kurz) štátnymi vzdelávacími inštitúciami podľa jednotlivých odborností v akreditovaných vzdelávacích aktivitách, vychádza zo základnej požiadavky, že poradcovia si musia trvalo zdokonaľovať svoju odbornosť, vedomosti, metódy a pracovné postupy, aby podávali najlepšie výsledky a

výstupy jednotlivcom. Efektívne väzby medzi farmárom a poradcom si vyžaduje poradcov, ktorí navštevujú podnikateľské subjekty, spolu analyzujú ich problémy a diskutujú, ktoré riešenia sú možné. Kvality, ktoré poradca potrebuje je na jednej strane množstvo odborných zručností a intelektuálnych vlastností a na druhej strane množstvo výnimočných osobných zručností. Hlavným cieľom podpory poradcov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve je zabezpečiť odbornosť, profesionalitu a schopnosť zvládnuť prácu na projekte vo svojej oblasti, ponúkajúc nové špeciálne služby, špecializujúc sa na určité odbory, a taktiež poskytnúť i tým najnáročnejším zákazníkom obsiahly súbor služieb s aplikovaním nových metód intervencie s maximálnou profesionalitou, s ohľadom na kvalitu služieb a štábnu integritu a na to, aby zákazník vždy dostal to, za čo platí. Odborné vzdelávanie poradcov je zamerané na pomoc poľnohospodárom a obhospodarovateľom lesa využívať poradenské služby na zlepšenie ekonomickej a environmentálnej výkonnosti, zlepšenie klimatických podmienok a pružnosti hospodárstva, podnikania a investícií.

Druh podpory

- nezisková, grant (nenávratný finančný príspevok formou refundácie skutočne vynaložených a zaplatených výdavkov);
- degresívna forma podpory

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon 211/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 5.10.2007 č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory pôdohospodárstve a rozvoji, § 16e;
- smernica 2005/36 o uznávaní odborných kvalifikácii;
- zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní.

Prijímatelia

Prijímateľmi finančnej pomoci budú Agroinštitút a Národné lesnícke centrum, ktoré budú na základe tzv. IN-HOUSE princípu, výhradnými inštitúciami na certifikovanie poradcov;

Konečnými prijímateľmi nefinančnej pomoci (užívatelia podpory/adresáti vzdelávania) sú certifikovaní poradcovia.

Oprávnené náklady

Náklady pre zabezpečenie systému vzdelávania v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva:

1.Výdaje spojené s akreditáciou vzdelávacích programov a vzdelávacích modulov - náklady vynaložené akreditačným orgánom pri vykonávaní jednotlivých úkonov;

2.Výdaje spojené so zabezpečením lektorskej činnosti: personálne náklady na lektorov, cestovné náhrady, náklady na ubytovanie a stravovanie;

3.Výdaje spojené s tvorbou študijných materiálov a testov na overovanie odbornej spôsobilosti;

4.Výdaje spojené s tvorbou e-learningových kurzov a testov na overovanie odbornej spôsobilosti;

5.Výdaje spojené s organizačným zabezpečením odbornej prípravy: personálne náklady manažéra a administrátora odbornej prípravy, cestovné náhrady, náklady na prenájom učebných priestorov, náklady na prenájom didaktickej techniky, náklady na prenájom IKT, náklady na prepravu pri zabezpečení praktickej časti odbornej prípravy, ostatné výdaje – poplatky za poštové, telekomunikačné a internetové služby;

6.Výdaje spojené so správou registra pôdohospodárskych poradcov: aktualizácia informačných systémov pre prezentáciu certifikovaných poradcov, tvorba a tlač certifikátov a osvedčení poradcov o odbornej spôsobilosti;

7.Ostatné výdaje režijného charakteru /podiel z priamych výdajov – paušál/ (nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu);

8.Výdaje spojené s účastníkmi odbornej prípravy: náklady na ubytovanie a stravovanie.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Výber vzdelávacej inštitúcie bude zabezpečovať MPRV SR na základe tzv. in-house princípu, pričom úspešní uchádzači – vybrané vzdelávacie organizácie –Agroinštitút a Národné lesnícke centrum - musia spĺňať stanovené podmienky oprávnenosti.

Výška a miera podpory

- 200 000 € na tri roky odborného vzdelávania spolu pre vybrané vzdelávacie organizácie.

- Certifikovaní poradcovia sa za účelom ich odborného preškolenia a získania certifikátu budú podieľať sumou vo výške 50% z celkových oprávnených výdavkov.

Informácie špecifické pre danú operáciu

Poskytovatelia poradenských služieb musia mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú, a poradenskej praxe a spoľahlivosti v oblastiach, v ktorých poskytujú poradenstvo.

4.Opatrenie 4 Investície do hmotného majetku (článok 17)

Právny základ:

- článok 17 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č.1698/2005.

4.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Slovensko potrebuje podporiť hlavne reštrukturalizáciu fariem. Zároveň potrebuje zvýšiť diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby so zameraním prioritne na živočíšnu a špeciálnu výrobu, zvýšenie možnosti pozberovej úpravy a uskladnenia produktov. Umožní to zvýšiť celkovú výkonnosť podporených poľnohospodárskych podnikov vrátane podnikov, ktoré prevádzkujú mladí alebo malí farmári. Rovnako sú potrebné aj investície do majetku týkajúce sa odbytu a spracovania poľnohospodárskej produkcie v súvislosti so zavádzaním výroby nových ako aj tradičných produktov, novej techniky a technológií. Súčasne je potrebné podporiť aj rozvoj konkurencieschopnej, účelovo intenzívnej avšak environmentálne prijateľnej poľnohospodárskej výroby v priaznivých pôdnych a klimatických podmienkach, ktorá by prinášala vyššiu pridanú hodnotu. Potrebné sú tiež investície do zlepšenia kvalitatívnych vlastností, úrodnosti a štruktúrneho stavu pôdy a ochrany pred jej degradáciou.

V nadväznosti na rozvoj poľnohospodárskej výroby je zároveň nevyhnutné posilniť konkurencieschopnosť spracovateľského a potravinárskeho priemyslu, jeho výrobnú diverzifikáciu a inováciu. Avšak zvyšovanie produktivity a efektivity výrobných faktorov v poľnohospodárstve je potrebné vyvážiť takými opatreniami, ktoré by jednoznačne zabezpečili ochranu životného prostredia a prispeli k zmierneniu klimatických zmien.

<u>Investičné podopatrenia 4.1 a 4.2 prioritne reagujú na nasledovné potreby:</u>

- Zvýšenie efektivity všetkých výrobných faktorov vrátane pôdy a dosiahnutie nárastu pridanej hodnoty poľnohospodárskych podnikov vrátane diverzifikácie činnosti;
- Podpora investičných aktivít malých podnikov s výrazne obmedzeným prístupom k zdrojom financovania;
- Zastavenie negatívneho trendu vo využívaní závlah a zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve;
- Zvýšenie podielu využívania a spracovania odpadovej biomasy, rastlinných zvyškov, exkrementov živočíšnej výroby a iných OZE na produkciu energie;
- Podporu predaja domácej produkcie a zvýšenie kvality, rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov vrátane investícií v oblasti spracovania a odbytu/ marketingu poľnohospodárskej produkcie;
- Zvýšenie energetickej efektívnosti a úspory energie v pôdohospodárstve;
- Pomerné zníženie tvorby emisií skleníkových plynov vo vzťahu k zvýšeniu poľnohospodárskej produkcie;
- Zachovanie kvality vôd a zvýšenie environmentálnej efektívnosti podpôr na ochranu pred znečistením vôd z poľnohospodárskej činnosti.

Pozemkové úpravy predstavujú základný a jediný komplexný organizačný nástroj na vysporiadanie vlastníckych vzťahov, ktoré sú prekážkou rozvoja trhu s pôdou. Ich význam je dôležitý aj z krajinno-ekologického hľadiska, z hľadiska ochrany pred povodňami, vodnou a veternou eróziou a zabezpečenia prístupu k pozemkom. Pozemkové úpravy prispejú aj k riešeniu súčasných nezrovnalosti v evidencii pozemkového vlastníctva, keď informačný systém LPIS dokumentujúci produkčné plochy jednotlivých obhospodarovateľov nie je kompatibilný s bázou údajov katastra nehnuteľností. Z uvedeného dôvodu súčasní obhospodarovatelia pozemkov nemajú možnosť uzatvoriť korektné nájomné zmluvy k reálnym pozemkom v držbe. Hranice pôvodných pozemkov evidované v katastri nehnuteľností presahujú hranice produkčných blokov obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy. Pozemkové úpravy vytvárajú právny rámec pre poskytovanie priamych platieb na pôdu bez možných sankcií, podmienky pre uzatváranie korektných nájomných vzťahov na pôdu a podmienky pre výber daní z nehnuteľností. Pozemkové úpravy zabezpečia nerušené užívanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov, pretože väčšina súčasných poľných a lesných ciest nie je majetkovoprávne usporiadaná. Tento stav spôsobuje obmedzenie výkonu vlastníckeho práva na pozemkoch, na ktorých boli v predchádzajúcom období tieto cesty a ekologické prvky vytvorené. V rámci pozemkových úprav dôležitú úlohu hrá realizácia spoločných zariadení, hlavne zabezpečenie prístupových komunikácií k pôde, regulácie tokov a tiež budovanie zelenej infraštruktúry, vetrolamov a pod. V rámci pozemkových úprav sa navrhnuté cesty resp. iná infraštruktúra stávajú vlastníctvom príslušnej obce bez možnosti ich scudzenia, zaťaženia vecným bremenom a s presne vymedzeným účelovým určením ich využitia. Je dôležité aby bola dodržaná aj časová nadväznosť budovaných spoločných zariadení na uskutočňovanie samotných pozemkových úprav.

Podopatrenie 4.3 prispieva k riešeniu a napĺňaniu identifikovaných potrieb:

- zabezpečiť kontinuitu pozemkových úprav;
- znížiť rozdrobenosť pozemkového vlastníctva;
- vytvoriť novú evidenciu pozemkového vlastníctva, aby bol súlad medzi pozemkami produkčných celkov z LPIS, údajmi v katastri nehnuteľností a skutkovým stavom v teréne;
- vytvoriť podmienky pre korektné nájomné vzťahy k pozemkom ako základný predpoklad pre poskytovanie priamych platieb na pôdu;
- podporiť hospodárenie na pozemkoch;
- zlepšiť obhospodarovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy;
- zabezpečiť prístupy na pozemky po majetkovoprávne usporiadaných cestách
- podporiť sekvestráciu oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve;
- postupnou realizáciou navrhnutých zariadení a opatrení zabezpečiť nové funkčné usporiadanie krajiny z vodohospodárskeho, protierózneho a ekologického hľadiska;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj trhu s pôdou s cieľom zlepšenia podmienok obhospodarovania pozemkov za účelom zlepšenia podmienok podnikania na pôde;
- podpora udržateľného obhospodarovania lesov.

Príspevok k fokusovej oblasti

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.

Pre slovenské poľnohospodárstvo je charakteristická nízka pridaná hodnota a nízke príjmy na hektár poľnohospodárskej pôdy v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ. Orientácia výroby na komodity s nízkou pridanou hodnotou sa ukazuje aj v štruktúre exportu agropotravinárskeho sektoru.
Štruktúra produkcie sa postupne mení, podiel živočíšnej výroby na celkovej poľnohospodárskej produkcii klesá a podiel rastlinnej výroby rastie. Výrazne padá produkcia mlieka, hovädzieho aj hydinového mäsa a v prípade bravčového mäsa ide o najdramatickejší prepad o 83 % od roku 2002 Intenzita chovov hospodárskych zvierat je v porovnaní s okolitými členskými štátmi najnižšia. Klesajúce stavy hospodárskych zvierat znižujú význam odvetvia pre udržovanie kvality pôdy (pôdna organická hmota). Takýto stav nie je pre agrárny sektor optimálny, bolo by vhodnejšie, keby v štruktúre agrárnej výroby výrazne podielom dominovala živočíšna výroba, než je tomu v súčasnosti, pretože živočíšna výroba má potenciál produkovať vyššiu pridanú hodnotu a zabezpečiť vyššiu zamestnanosť. V podhorských a horských oblastiach je výroba utlmovaná, prioritne sa orientuje na ochranu životného prostredia, avšak pokles ekonomickej výkonnosti nie je naviazaný na diverzifikáciu výroby a ani na udržiavanie zamestnanosti. Preto je potrebné stimulovať diverzifikáciu výroby s podmienkou zvýšenia zamestnanosti v živočíšnej výrobe a vybraných odvetviach rastlinnej výroby.

V rastlinnej výrobe dochádza k zmene štruktúry výroby, znižuje sa výmera plodín viac náročných na pracovnú silu a kvalitu práce, na riadenie procesov a marketing (pestovanie ovocia, zeleniny a viniča). Z rastlinnej výroby z dôvodu rapídneho poklesu produkcie a vysokým dovozom je potrebné využiť vhodný produkčný potenciál pôd pre výrobu plodín mierneho pásma a prednostne venovať pozornosť rozvoju ovocinárskej, zeleninárskej a vinohradníckej výrobe. Investície budú zamerané na rozšírenie plôch produkčných ovocných sadov a na oživenie skleníkového hospodárstva, na zlepšenie kvalitatívnych vlastností pôdy a ochranu pred jej degradáciou, ako aj na podporu výstavby infraštruktúry závlah pri dodržaní požiadaviek na udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi. Investície do aplikačnej techniky na aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín sú taktiež potrebné z dôvodu ekonomického hospodárenia s prípravkami ako aj z dôvodu zabránenia nežiaduceho uvoľňovania prípravkov do životného prostredia.

Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie zariadení na skladovanie a spracovanie odpadovej vody a hospodárskych hnojív a nakladanie s nimi, zároveň sekundárne prispieva k cieľu znižovania emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva a cieľu zlepšenia vodného hospodárstva.

Realizácia pozemkových úprav prispieva k zlepšeniu ekonomického výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a vedie k uľahčeniu reštrukturalizácii a modernizácii poľnohospodárskych podnikov najmä za účelom zvýšenia ich účasti na trhu a zvýšenia poľnohospodárskej diverzifikácie. Pozemkové úpravy vytvárajú podmienky pre korektné nájomné vzťahy k pozemkom, čo je základný predpoklad pre poskytovanie priamych platieb na pôdu.

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generačnej výmeny

Vychádzajúc z vekovej štruktúry riadiacich pracovníkov poľnohospodárskych podnikov fyzických osôb, SHR a rodinných fariem v záujme udržania tohto typu hospodárenia vyplýva potreba podpory investícií mladých začínajúcich poľnohospodárov. Cieľom je uľahčiť prístup

k zdrojom financovania a nadväzne podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov. Podporené budú investície plánované v rámci podnikateľského plánu mladých poľnohospodárov.

2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov

V roku 2012 bola hustota lesnej dopravnej siete v SR na úrovni 10,6 bm/ha (bežný meter na hektár). V porovnaním s lesnou dopravnou sieťou ostatných lesnícky vyspelých krajín Európy dosahuje lesná sieť v SR výrazne nižšiu hustotu (Rakúsko 35,4 bm/ha; Nemecko 41,45 bm/ha; Česká republika 14,1 bm/ha). V roku 2012 hustota sprístupnenia lesov dopravnou sieťou vzrástla oproti predchádzajúcemu roku len nepatrne (o 0,1 bm/ha). Celková dĺžka lesnej dopravnej siete bola 40 740 km. Jedná sa o lesné cesty kategórie 1L a 2L , ktoré môžu slúžiť pre odvoz dreva, prístup hasičskej techniky a technologických vozidiel. V rámci lesohospodárskych činností je z hľadiska zabezpečenia výkonov dôležité približovanie dreva, ktoré tvorí približne 28% priamych nákladov na ťažbu a významne ovplyvňuje kalkuláciu nákladov na výkony. Cieľom SR je dosiahnuť hustotu lesnej dopravnej siete na úrovni 23 bm/ha. Dosiahnutie tohto cieľa je možné docieliť sprístupňovaním lesov a lesných komplexov. Rozumie sa tým optimálne rozmiestnenie trás lesných ciest, dopravných dráh, účelových pozemných a vzdušných komunikácií s ich optimálnou štruktúrou realizovanou v rámci lesnej dopravnej siete tak, aby dĺžka budovaných komunikácií a ich plocha boli čo najmenšie a zároveň sa dosiahlo najvyššie percento sprístupnenia uvažovanej plochy územia a optimálna približovacia vzdialenosť pre uplatnenie najnovších technológií. Na optimálne sprístupnenie lesov chýba v rámci lesov Slovenska dobudovať ešte asi 3 000 – 5 000 km lesných ciest, čo znamená, že sprístupňovanie lesov predstavuje najvyššiu prioritu lesného hospodárstva. Pri sprístupňovaní horských lesov sa odporúča postupovať diferencovane, podľa kategórií lesov s tým, že v hospodárskych lesoch sa uvažuje s optimálnou hustotou lesných ciest 20–25 m.ha-1 a pre ochranné lesy sa odporúča optimálna hustota 7–14 m.ha-1 lesných ciest.

Špeciálnou časťou lesnej dopravnej siete sú aj lesné sklady dreva a lesné skládky – odvozné miesta a tiež rôzne upravený terén, prirodzene rozšírené miesta v trasách lesných ciest slúžiace ako dočasné skládky dreva, ako aj turistické chodníky, vybudované cyklotrasy a hipotrasy.

Lesy sú nezastupiteľné taktiež pri procesoch sekvestrácie a ich potenciál ukladania uhlíka do dreva vysoko prekračuje potenciál pestovania plodín. Zlepšenie sprístupnenia lesov prispeje aj k zlepšeniu obhospodarovania lesov, čo bude mať dosah na lepšie viazanie CO2. Okrem toho vybudovaní lesných ciest sa znižuje spotreba palív lesnej mechanizácie, znižujú sa prejazdy po lesnej pôde, čo priaznivo vplýva na ochranu životného prostredia (znižovanie CO2), rovnako sa znižujú riziká erózie pôd v lesoch. Celkovo na Slovensku nedostatočné sprístupnenie lesov výrazne znemožňuje ich trvalo udržateľné obhospodarovanie z pohľadu ekonomického, environmentálneho a sociálneho.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Poľnohospodárstvo a nadväzujúci spracovateľský sektor vzhľadom na geografickú polohu Slovenska, výmery plôch poľnohospodárskej pôdy a lesníckej pôdy má vysoké predpoklady na využívanie biomasy na energetické účely. Potenciál obnoviteľných zdrojov na Slovensku je značný, ale zatiaľ využívaný len z cca 30 %. Biomasa je v podmienkach SR významným

dodatočným a vo väčšom rozsahu dostupným obnoviteľným zdrojom energie a jej využitie je mnohostranné: výroba tepelnej energie, výroba elektrickej energie, výroba biopalív. V poľnohospodárskom sektore však výrazne zaostáva rozvoj využívania biomasy na energetické účely. Aj vzhľadom na ambiciózne ciele zvyšovania energetickej bezpečnosti, ktoré stanovuje Smernica o podpore využívania obnoviteľných zdrojov energie (Renewable Energy Directive) 2009/28/EC je dôležité podporovať spracovanie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Potrebné je podporiť zariadenia produkujúce čisté formy energie, ktoré využívajú biomasu (predovšetkým odpadovú), ktorú má podnik k dispozícii predovšetkým z vlastnej výrobnej činnosti. Zároveň jednou z ciest ako dosiahnuť konkurencieschopné poľnohospodárstvo je znižovanie vlastných výrobných nákladov a to formou znižovania nákladov na energiu, využívaním energie z obnoviteľných zdrojov menovite biomasy, ktorá vzniká ako vedľajší produkt alebo odpad pri poľnohospodárskej alebo lesnej výrobe. Realizácia projektov na využívanie energetického potenciálu vlastnej vyprodukovanej biomasy umožňuje rozvoj energetickej sebestačnosti poľnohospodárskeho podniku a v konečnom dôsledku aj úspory nákladov na výrobu poľnohospodárskych produktov. Výrazne by pomohlo zlepšiť ekonomickú situáciu poľnohospodárskych podnikov, ak by získali finančnú podporu na investície do rozvoja budovania bioplynových staníc, ktoré by prioritne boli určené na konverziu odpadových druhov biomasy zo živočíšnej výroby, biomasy z nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy a biologicky rozložiteľných druhov odpadu z poľnohospodárskej a potravinárskej výroby. Tak by sa výraznejšie redukovali požiadavky na biomasu pestovanú na ornej pôde, z dôvodu ohrozenia dostatočnej produkcie krmovín (najmä kukuričnej siláže) pre potreby živočíšnej výroby. Potenciál vyprodukovanej biomasy všetkého druhu zvyčajne vysoko prevyšuje energetickú spotrebu podniku. Navrhované riešenia technologických liniek na spracovanie a energetické využívanie biomasy by mali garantovať znižovanie vlastných nákladov na spotrebu energie a v prípade nadprodukcie aj prínos za jej realizáciu na trhu. Okrem uvedeného je potrebné investovať v rámci skleníkového hospodárstva aj do zariadení, ktoré využívajú alternatívne zdroje energie na vykurovanie.

3A zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií

Primárna funkcia poľnohospodárstva je produkcia potravín. V súčasnosti dochádza v SR k poklesu agropotravinárskej produkcie a zvyšovaniu podielu nahraditeľných komodít na celkovom agropotravinárskom dovoze, ktorý sa od roku 2001 zvýšil na 79,4 %. Z hľadiska medzinárodného obchodu vykazujú výrobky slovenského agropotravinárskeho priemyslu nízku konkurencieschopnosť. Situácia na Slovensku je taká, že v roku 2010 až 65 % výdavkov domácností na potraviny a tabak tvorili náklady na kúpu agropotravinárskeho tovaru z dovozu, pričom 51,6 % bolo na potraviny, ktoré si vieme sami vyrobiť na Slovensku. Vo viacerých výrobných odboroch je situácia veľmi nepriaznivá, tržby z domácej produkcie sú hlboko pod 50 %.

Uvedené dokumentuje aj aktuálna situácia v agropotravinárskom zahraničnom obchode Slovenska. Na celkovom agropotravinárskom exporte sa neustále znižuje podiel výrobkov s vyššou pridanou hodnotou (spracované poľnohospodárske produkty, potraviny) a rastie podiel základných poľnohospodárskych surovín s nízkou pridanou hodnotou.

Vo vzťahoch medzi obchodnými systémami na Slovensku nie je dostatočná konkurencia. Odvetvie obchodu má trhovú silu na ovplyvňovanie spotrebiteľských cien. Postavenie

obchodu je dominantné vo vzťahu k dodávateľom aj spotrebiteľom. Dodávatelia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov majú nižšiu vyjednávaciu silu vo vzťahu s obchodnými reťazcami, preto mnohí z nich sú vylúčení z dodávok pre obchodné reťazce alebo sú donútení akceptovať nevýhodné cenové a dodacie podmienky. Posilnenie trhového postavenia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobcov a ich integrácie do nadnárodného systému obchodovania s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami je kľúčová úloha.
V období hospodárskej recesie je pre domácich výrobcov potravín kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu. Je preto nevyhnutné podporiť marketing a konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a potravinárskych produktov na domácom a zahraničnom trhu rôznymi nástrojmi, napríklad podporou investícií na zvyšovanie efektívnosti výroby potravín a inovácií potravinárskych výrobkov či marketingových aktivít, spolupráce prvovýrobcov a spracovateľov a podporou investícií do vytvárania vlastných predajných miest. Je potrebné posilniť výrobnú diverzifikáciu a zlepšiť pozíciu poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov.

4B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie zariadení na skladovanie a spracovanie odpadovej vody a hospodárskych hnojív a nakladanie s nimi priamo prispejú k cieľom znižovania emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva ako aj k zachovaniu kvality vody a ochrane pred jej znečistením. K zníženiu emisií skleníkových plynov a amoniaku prispievajú aj špeciálne nové technológie ustajnenia a chovu hospodárskych zvierat. Takéto investície však nevedú k zvýšeniu objemu produkcie, ani k zvýšeniu jej kvality, či k zníženiu nákladovosti výroby. Ide o neziskové investície pre poľnohospodárov, ktoré priamo prispievajú k udržateľnému rastu, konkrétne k prierezovým cieľom v oblasti ochrany životného prostredia a zmierneniu klimatických zmien, najmä pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva, ale aj ochranu vody. Investície teda prispejú k cieľom fokusovej oblasti 5D a zároveň prispejú k cieľom fokusovej oblasti 4B.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Implementácia projektov pozemkových úprav a spoločných zariadení v rámci podopatrenia 4.3 prispeje k prevencii pred prírodnými rizikami a zamedzí erózii pôdy; dôjde k vylepšeniu vodného režimu v krajine a zvýšeniu jej ekologickej stability. Projekty, ktoré prispejú k zlepšeniu obhospodarovania poľnohospodárskej a lesnej pôdy zabezpečia prístupy na pozemky po majetkovoprávne usporiadaných cestách, podporia sekvestráciu oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve. Postupnou realizáciou navrhnutých zariadení a opatrení zabezpečia nové funkčné usporiadanie krajiny z vodohospodárskeho, protieróznego a ekologického hľadiska. Podopatrenie 4.3 prispieva synergicky k ostatným opatreniam programu a predpokladá sa jeho dosah aj na vyšší ekonomický rast aj a na produktivitu práce.

<u>Príspevok k prierezovým cieľom</u>

- Inovácie - týkajú sa najmä vývoja trhových noviniek (produktov) v oblasti potravín vrátane inovatívnych systémov zabezpečovania kvality (technológií a postupov). Predpokladá sa postupné zavádzanie systémových inovácií v oblasti ochrany ekosystémov a zlepšenia stavu biodiverzity zadržiavaním vody v krajine.

- Životné prostredie – k ochrane ŽP sú priamo naviazané aj investície do hmotného majetku. Tieto investície významne prispievajú k zlepšeniu kvality vody (napr. uskladnenie hnojív), k obnove resp. vylepšeniu ochrannej infraštruktúry na poľnohospodárskej pôde.
- Zmierňovanie zmien klímy a adaptácia na ňu - budú podporené investície do zlepšenia efektívnosti závlahových systémov, investície do zlepšenia využívania odpadov v poľnohospodárstve, zlepšenia uskladnenia organických látok, investície do tvorby a využitie OZE, investície do zníženia spotreby energie. Okrem vyššie uvedených podporených aktivít, ktoré budú zamerané na znižovanie vplyvov klimatických zmien a prispôsobovanie sa ich vplyvov, tieto investície prispejú k znižovaniu prepravy produkcie(využitie miestnej poľnohospodárskej produkcie v potravinovom reťazci, miestne trhy, atď.).

V rámci cieľa zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a na podporu organizácie potravinového reťazca budú podporené investície do inovatívnych technológií a inovatívnych riešení v oblasti poľnohospodárstva a spracovania poľnohospodárskych produktov. Navrhované opatrenie vytvára priaznivé prostredie pre podnecovanie inovácií. Investície prispievajúce k priorite 4 a priorite 5 priamo prispievajú k ochrane životného prostredia. Investície prispievajúce k priorite 5 majú priamy vplyv na ciele v oblasti zmien klímy.

<u>Neprekrývanie podpory:</u>

Podopatrenie 4.1:

- s Národným programom stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na roky 2013/2014 až 2015/2016 je zabezpečené rozdielnymi podporenými činnosťami;
- s Národným podporným programom pre víno je zabezpečené rozdielnymi podporenými činnosťami a sledovaním výdavkov v rámci jednotlivých projektov;
- v rámci SOT pre sektor ovocia a zeleniny je podpora v SR ovplyvnená nízkou organizovanosťou pestovateľov do OV, preto doplnkovosť so sektorom ovocia a zeleniny bude zabezpečená najmä prostredníctvom kontroly výdavkov a investícií členov OV v rámci SOT a PRV SR s cieľom zamedzenia dvojitého financovania;
- a dodržanie rovnakých cieľov vo Vnútroštátnom rámci pre environmentálne opatrenia riešené v rámci operačných programov organizácií výrobcov v sektore ovocie a zelenina vypracovaným podľa čl. 33 ods. 5 a čl. 36 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013;
- s Operačným programom Výskum a inovácie je zabezpečené rozdielnym zameraním investícií (z OP VaI nebudú podporené investície v poľnohospodárskej prvovýrobe), rozdielnou veľkosťou projektu a vzájomnou informovanosťou o schválených projektoch;
- v oblasti investícii do OZE s OP Kvalita životného prostredia je zabezpečené rozdielnym výkonom zariadenia a rozdielnym zameraním investície (v rámci OP KŽP sú podporené investície do zariadení s vyššou kapacitou a pri investíciách s nižšou kapacitou je podmienka, že ani časť energie žiadateľ nespotrebuje na vlastnú poľnohospodársku činnosť).

Podopatrenie 4.2:

- v oblasti spracovania produktov s podporou v rámci podopatrenia 6.4 je zabezpečené odlišnými produktmi vstupujúcimi do spracovania. V rámci podopatrenia 6.4 je

vstupom do spracovania produkt mimo prílohy I ZFEÚ a v rámci podopatrenia 4.1 je vstupom do spracovania produkt v rámci prílohy I ZFEÚ.

- s Operačným programom Výskum a inovácie je zabezpečené rozdielnou veľkosťou projektu a vzájomnou informovanosťou o schválených projektoch.
- Neprekrývanie podpory s Národným podporným programom pre víno je zabezpečené rozdielnymi podporenými činnosťami.
- zákon č. 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie;

Neprekrývanie podpory z Operačného programu Kvalita životného prostredia je zabezpečené rozdielnymi prijímateľmi a rozdielnym zameraním investícií (z OP KŽP nebudú podporené investície v poľnohospodárstve a stavebné investície v sektore potravinárstva).

A) INVESTÍCIE DO HMOTNÉHO MAJETKU PRISPIEVAJÚCE K ZLEPŠENIU KONKURENCIESCHOPNOSTI, VYUŽÍVANIA VODY A OZE V POĽNOHOSPODÁRSTVE

4.2. Podopatrenie: 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov

Opis operácie:

Investície do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku ako aj činnosti týkajúce sa spracovania alebo využívania obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou vodnej, veternej a solárnej energie a činnosti týkajúce sa výroby biomasy a zakladania porastov rýchlorastúcich drevín. Investície do výroby, spracovania a využívania OZE, pričom všetku vyrobenú energiu spotrebuje podnik na vlastnú činnosť.

V nadväznosti na SWOT analýzu a stratégiu budú realizované nasledovné operácie roztriedené do kategórií A a B:

A) U všetkých veľkostných druhov fariem, pre mladých a malých farmárov a pre začínajúce farmy:

- investície do zvýšenia produkcie alebo jej kvality v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe vrátane investícií do geotermálnych vrtov s tým súvisiacich investícií a vrátane investícií do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby a špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia
- investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarní s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt
- investície v súvislosti s využívaním závlah, realizáciou investícií do existujúcich a nových závlahových systémov (infraštruktúry ako aj koncových zariadení) s cieľom ich výstavby, rekonštrukcie, modernizácie a efektívnejšieho nakladania so závlahovou vodou a energiou obmedzením ich strát, všetko s cieľom zvýšiť produkciu a jej kvalitu
- investície spojené s o zavádzaním inovatívnych technológii v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív do pôdy a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou
- investície do zlepšenia odbytu
- investície do zníženia záťaže na životné prostredie vrátane technológii v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie

- investície na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde
- investície spojené s využitím biomasy z odpadu vzniknutého primárne zo živočíšnej výroby

B) U fariem, kde ekonomická veľkosť meraná štandardnou produkciou je od 15 000 do 249 999:

- Investície do reštrukturalizácie poľnohospodárskej výroby v podniku s cieľom zvýšenia produktivity alebo zamestnanosti.
- Investície do diverzifikácie poľnohospodárskej výroby smerom k výrobe produktov, ktoré prinášajú vyššiu pridanú hodnotu.
- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarní s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt v súvislosti s reštrukturalizáciou výroby v podniku alebo diverzifikáciou výroby.

Ekonomická veľkosť fariem meraná štandardnou produkciou sa bude pri špeciálnej rastlinnej výrobe prepočítavať na ha x merná jednotka, v živočíšnej výrobe sa bude prepočítavať na VDJ (podľa kategórií a druhu zvierat) x merná jednotka. Merné jednotky pre mladých poľnohospodárov budú stanovené osobitne. Merné jednotky pre všetky veľkostné druhy fariem, a malých farmárov budú zverejnené vo výzve na predkladanie ŽoNFP.

Rozsah činností:

Pre kategóriu A) :

1. Špeciálna rastlinná výroba:

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska;
- Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu;
- investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činnosti.

2. Živočíšna výroba:

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska;
- Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami;
- Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov.

***3. Zlepšenie využívania závlah*:**

- Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;

- Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality.

4. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou

- Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy.

5. Zlepšenie odbytu

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku.

  Pozn.: V prípade sektora „hrozno a víno" sú neoprávnenými investíciami investície do nákupu vnútorného vybavenia pre predajné a prezentačné priestory v rámci výrobného podniku[1], pretože tieto investície sú oprávnenými na podporu z Národného podporného programu v rámci SOT s vínom.

6. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín

- Náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde.

7. Skladovacie kapacity a pozberová úprava

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarní s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt.

8. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológii na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie:

- Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;
- Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;
- Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie.

9. Investície spojené s využitím biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov:

- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt;
- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe;
- investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie.

Pre kategóriu B)

- Investície realizované len v súvislosti s vypracovaným plánom reštrukturalizácie výroby v podniku resp. s plánom diverzifikácie výroby v podniku zameranými na

zvýšenie produktivity podniku, zvýšenie zamestnanosti podniku alebo na diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby s cieľom výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou. V rámci uvedeného nebudú podporované investície do špeciálnych strojov a náradia s výnimkou pokiaľ má investícia priamy súvis s reštrukturalizáciou podniku resp. diverzifikáciou výroby.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok)

Odkazy na iné právne predpisy

- článok 45, 46 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- článok 13 návrhu delegovaného nariadenia Komisie č. 807/2014;
- príloha I, bod 8.4 návrhu implementačného aktu Komisie č. 808/2014;
- článok 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách;
- zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší;
- zákon č. 346/2004 o vodách;
- smernica 2008/1/ES o integrovanej prevencii a obmedzovaní znečistenia;
- zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia;
- smernica 91/676/EC o ochrane vodných zdrojov pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcimi z poľnohospodárstva;
- smernica 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách;
- nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami;
- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013, ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- smernica 2000/60/ES, ktorá ustanovuje rámec pre politiku spoločenstva v oblasti vôd;
- zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnej kombinovanej výroby;
- smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie;
- DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 807/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a ktorým sa zavádzajú prechodné ustanovenia;
- zákon č. 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie a o zmene a doplnení zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení č. 17/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov;
- akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2014-2016;
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- vyhláška MH SR 337/2012, ktorou sa ustanovuje energetická účinnosť premeny energie pri prevádzke, rekonštrukcii a budovaní zariadenia na výrobu elektriny a zariadenia na výrobu tepla.

Prijímatelia

Prijímateľom pomoci sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe. V spojitosti s opatrením Spolupráca aj iný verejný alebo súkromný subjekt

Oprávnené náklady

1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známok);
3. investície do dlhodobého hmotného majetku nakúpeného z druhej ruky vrátane jeho lízingu, ale len v prípade, že žiadateľom o NFP je mladý farmár z Opatrenia 6.1 a v čase podania žiadosti vek majetku neprevýši 3 roky;
4. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Oprávnené sú činnosti, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku:

1. zvýšením produkcie alebo jej kvality v kritických odvetviach ŽV a ŠRV;
2. zvýšením odbytu;
3. znížením záťaže na ŽP vrátane technológii;
4. zvýšením skladovacích kapacít a pozberovej úpravy;
5. reštrukturalizáciou výroby podniku alebo diverzifikáciou výroby;
6. zlepšením kvality a úrodnosti pôdy a ochranou pred jej degradáciou;
7. zvýšením efektivity využívania vody.

Pre projekty zamerané na zvýšenie efektivity využívania vody v poľnohospodárstve sú oprávnené činnosti:

1. do závlahových systémov sú podmienené zavedením merača spotreby vody;
2. rekonštrukcia alebo modernizácia existujúcich závlahových systémov sú oprávnené, pokiaľ sa dosiahne úspora vody aspoň 5 - 25 %;
3. ktoré zabezpečia skutočné zníženie spotreby vody v objeme aspoň 50%, okrem investícií do existujúcich inštalácií, na vytvorenie rezervoáru a do využívania recyklovanej vody, ktorá nemá vplyv na útvar podzemnej alebo povrchovej vody;
4. na zväčšenie čistej zavlažovanej plochy majúcej vplyv na daný útvar podzemnej alebo povrchovej vody ak environmentálna analýza preukazuje, že daná investícia nebude mať výrazný negatívny vplyv na životné prostredie a plochy, ktoré nie sú zavlažované, ale v ktorých bola zavlažovacia inštalácia aktívna v nedávnej minulosti, sa môžu považovať za zavlažované plochy;

5. Odchylne od predchádzajúceho bodu môžu nastať ak sa kombinuje investíciou do existujúcej zavlažovacej infraštruktúry, v prípade ktorej sa pri posúdení ex-ante skonštatuje, že ponúkajú potenciálnu úsporu vody minimálne 5 % - 25 % alebo sa zabezpečí účinné zníženie spotreby vody na úrovni investície ako celku vo výške min. 50 %.

Podmienky v odseku 5 sa neuplatňujú na investície do vytvorenia novej zavlažovacej inštalácie zásobovanej vodou z existujúcej nádrže, schválenej pred 31.10.2013, pokiaľ:

1. nádrž je určená v príslušnom pláne manažmentu povodia a je predmetom požiadaviek preverovania uvedených v rámcovej smernici o vode;
2. 31.10.2013 platil maximálny limit pre celkový odber z nádrže alebo minimálna požadovaná úroveň prietoku vo vodných útvaroch, na ktoré má daná nádrž vplyv;
3. tento maximálny limit alebo minimálna požadovaná úroveň prietoku sú v súlade s podmienkami stanovenými v rámcovej smernici o vode;
4. výsledkom daných investícií nie je odber nad rámec maximálneho limitu platného 31.10.2013, ani pokles úrovne prietoku v ovplyvnených vodných útvaroch pod minimálnu požadovanú.

Pre projekty zamerané na obnoviteľné zdroje energie:

1. Podpora nesmie zakladať ďalšie nároky na ornú pôdu, aby nedošlo k prípadnému zhoršeniu podmienok potravinovej bezpečnosti;
2. Založenie porastov rýchlorastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín nebude mať negatívny vplyv na biodiverzitu a sústavu NATURA. Zoznam energetických a technických plodín vrátane rýchlorastúcich drevín bude vytvorený MPaRV SR kde budú vymedzené druhy rastlín, ktoré možno považovať za mladinu s krátkodobým striedaním, a bude určený cyklus zberu;
3. Pokiaľ ide o spracovanie biomasy na energiu, technológia sa zameriava na spracovanie prevažne odpadu a vedľajších produktov (min. 50% vstupov);
4. Pokiaľ ide o výrobu elektriny spaľovaním bioplynu, musí žiadateľ z ročnej výroby tepla využiť najmenej 50 % na dodávku využiteľného tepla;
5. V prípade investícií do výroby energie je podmienkou, že všetka vyrobená energia sa spotrebuje výhradne vo vlastnom podniku;
6. V prípade OZE na energetickú transformáciu biomasy a to cielene zo ŽV, živočíšnych produktov a odpadov a doplnkovo pestovanej biomasy na plochách nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy, odpadovej biomasy primárne zo ŽV, biomasy z biologicky rozložiteľného odpadu z vlastnej činnosti. Investície budú zamerané na produkciu tepla a elektriny;
7. Súlad so zákonom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

Pre projekty vyhodnocované v rámci FO 2B je podmienkou schválený podnikateľský plán v zmysle podopatrenia 6.1.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

<u>Pri všetkých operáciách a činnostiach:</u>

- uprednostnené budú projekty zavádzajúce inovatívne postupy, technológie a nové produkty v zmysle kapitoly 5.3.1 PRV 2014 - 2020 Inovácie[2];

- uprednostnené budú projekty prispievajúce k zvyšovaniu pridanej hodnoty;
- uprednostnené budú projekty v rámci kritických odvetví;
- uprednostnené budú projekty prispievajúce k udržaniu alebo zvýšeniu zamestnanosti;
- uprednostnené budú projekty na zabezpečenie zvyšovania produkcie a jej kvality;
- uprednostnené budú investície vedúce k rozšíreniu kapacít;
- prioritu budú mať projekty prispievajúce k ochrane životného prostredia;
- uprednostnené budú kolektívne investície a integrované projekty;

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;

- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;

- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;

- hospodárnosť – žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu);

- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;

- pre stavebné a technologické investície týkajúce sa uskladňovania a nakladania s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej ŽV sa budú brat do úvahy kategórie zraniteľných oblastí (pôdny portál VÚPOP);

- ak to bude uvedené v príslušnej výzve, projekty pre FO 2A a 2B sa budú hodnotiť samostatne, pričom projekty 2B budú uprednostnené do výšky alokácie uvedenej vo výzve. Projekty nevybrané na základe bodovacieho skóre na financovanie v rámci FO 2B, budú ďalej zaradené do hodnotenia projektov pre FO 2A.

<u>Pri operáciách a činnostiach zameraných prioritne na využívanie závlah:</u>

- v prípade investícií v oblastiach, kde existuje závlahová infraštruktúra, budú uprednostnené projekty závlah napojených a využívajúcich túto existujúcu infraštruktúru pred budovaním systémov, pre ktoré je potrebné vybudovať nové zdroje (studne);
- uprednostnené budú projekty rekonštrukcie a dostavby reálne využívaných závlah pred závlahami dlhodobo nepoužívanými;
- v prípade existujúcich závlah, uprednostnené budú projekty s vyššími úsporami vody.

<u>Pri operáciách a činnostiach zameraných prioritne na energetické využívanie biomasy:</u>

- uprednostnené budú projekty zamerané na spracovanie a využitie najmä odpadovej biomasy, tzn. odpady a vedľajšie produkty tvoria aspoň 70 % vstupov.
- Z dôvodu, že uvedená operácia okrem primárnej FO 2A sekundárne prispieva aj k FO 5C, bude vo výzve určená samostatná indikatívna alokácia a bude sa samostatne vyhodnocovať aj následne monitorovať.

Pri operáciách a činnostiach zameraných na reštrukturalizáciu podniku alebo diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby budú uprednostnené:

- projekty s vyšším predpokladaným rastom produktivity alebo zamestnanosti vplyvom reštrukturalizácie v podniku;
- projekty s komplexnejším projektom diverzifikácie poľnohospodárskych činností podniku;
- projekty s väčším zameraním na uskladnenie a pozberovú úpravu vyrobenej produkcie s cieľom stabilizácie a posilnenia odbytových možností vyrobenej produkcie.

Výška a miera podpory

Základná miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:
- 50 % v prípade menej rozvinutých regiónov (mimo Bratislavského kraja);
- 40 % v prípade iných regiónov (Bratislavský kraj).

Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvyšuje:
- o 20 % v prípade mladých poľnohospodárov;
- o 20 % v prípade ekologického poľnohospodárstva;
- o 20 % v prípade kolektívnych (združených) investícií;
- o 20 % v prípade operácií v rámci operačných skupín EIP;
- o 20 % v prípade integrovaných projektov s inými opatreniami.

V prípade, ak predmetom projektu je aj spracovanie, kde výstupom je produkt mimo prílohy I, bude na uvedenú časť nasledovná miera podpory:

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky:
- 55% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 45% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre stredné podniky:
- 45% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 35% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre veľké podniky:
- 35% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 25% v prípade TN, NR, TT ,BA kraja

„*Podpora v rámci **bratislavského kraja** bude poskytovaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1407/2013 uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis, v ostatných krajoch SR bude podpora vykonávaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 vyhlasujúcim určité kategórie pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.*“

Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov.

- Maximálna výška oprávnených výdavkov na jeden projekt v rámci kategórie A je 2 000 000 €.
- Maximálna výška oprávnených výdavkov na jeden projekt v rámci kategórie B je 200 000 €. V rámci kolektívnych investícií bude maximálna suma na projekt 1 000 000 € na každého prijímateľa alebo partnera, najviac 10 000 000 €.
- V rámci integrovaných projektov bude maximálna suma na projekt najviac 10 000 000 €.

Vymedzenie kolektívnych investícií

Kolektívnymi (združenými) investíciami sa rozumejú investície, ktoré sa realizujú viac ako jedným poľnohospodárom resp. iným oprávneným subjektom a z uvedeného dôvodu prinášajú synergický efekt. Prijímateľom finančnej podpory môže byť buď vzniknutý právny subjekt alebo jeden subjekt, ktorý na základe zmluvy spolupracuje s iným subjektom/subjektmi a všetci sú beneficientmi a alebo spoluriešitelia projektu. Kolektívne (združené) investície nepriamo prispievajú k cieľom opatrenia Spolupráca.

V rámci opatrenia sa uvažuje iba pri investíciách v súvislosti so zavlažovaním a tiež v spojitosti s Opatrením 16 pri aktivitách zameraných na EIP, klastre, krátke obchodné reťazce a miestne trhy resp. na pilotné projekty.

Vymedzenie integrovaných projektov

V rámci podopatrenia 4.1 budú môcť byť realizované len integrované projekty zahŕňajúce opatrenie 4, 6 a 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4, zahŕňajúci podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci dvoch rôznych opatrení. Kombinácia podopatrení 4.1 a 4.2 nie je považovaná za integrovaný projekt. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané naraz a naraz budú aj hodnotené. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze.

B) INVESTÍCIE DO SPRACOVANIA, UVÁDZANIA NA TRH, VÝVOJA POĽNOHOSP. VÝROBKOV A PRISPIEVAJÚCE K ÚSPORÁM ENERGETICKEJ SPOTREBY

4.3. Podopatrenie: 4.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov

Opis operácie:

Oprávnené sú investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, skladovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, na ktoré sa vzťahuje príloha I ZFEÚ alebo výroby, spracovania, skladovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja potravinárskych výrobkov, pričom výstupom výrobného procesu môže byť aj výrobok, na ktorý sa príloha I ZFEÚ nevzťahuje a na investície, ktoré zároveň prispievajú k úsporám spotreby energie. Investícia sa týka výlučne vlastnej činnosti podniku.

Operácia prispieva prioritne k fokusovej oblasti 3A.

Operácia prispieva sekundárne k fokusovej oblasti 6A.

Rozsah činností:

1. výstavba vrátane prípravy staveniska, rekonštrukcia a modernizácia objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok);
2. obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie EÚ č. 1151/2012, nariadenie (EÚ) č. 1308/2013);
3. stavebné alebo technologické investície na vytvorenie alebo modernizáciu miestnej zbernej siete - príjem, skladovanie, úprava, triedenie a balenie;
4. nákup chladiarenských, mraziarenských alebo termoizolačných nákladných, osobných alebo špeciálnych automobilov, prívesov a návesov, nákladných automobilov a prívesov (návesov) špecializovaných na prepravu zvierat (aj nad 3,5 t), manipulačných vozíkov v súvislosti so spracovaním, resp. uvádzaním na trh
5. zavedenie technológií a postupov s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobnej praxe;
6. stavebné alebo technologické investície podporujúce lepšie využitie alebo elimináciu vedľajších produktov alebo odpadu a čistiarne odpadových vôd;
7. investície v súvislosti s výrobou a miešaním krmív z poľnohospodárskych produktov
8. investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní[3];
9. investície do zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov (hygienické zariadenia, jedálne, odpočivárne, klimatizácia).

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok)

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách;
- zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve;

- nariadenie (EÚ) č. 1310/2013 ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka

Prijímatelia

Prijímateľmi pomoci sú:

1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov) v rámci celého rozsahu činností.
2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby ako aj spracovania vlastnej produkcie. V tomto prípade prijímateľ podpory bude môcť predávať výhradne výrobky, na ktoré sa ako vstup vzťahuje príloha I ZFEÚ.

Oprávnené náklady

1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností;
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známok v spojitosti so spracovaním poľnohospodárskych produktov);
3. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
2. Oprávnené sú len tie investície, ktoré sa týkajú spracovania, uvádzania na trh alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov v súvislosti so:
    a. zavadzaním výroby nových ako aj tradičných výrobkov
    b. zavádzaním novej techniky/technológií;
    c. rozširovaním výroby
    d. zvýšením efektívnosti výrobného procesu
    e. zvýšením účinnosti využitia energie (ide o investície vyplývajúce z energetických auditov v zmysle 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie);
    f. zavádzaním a rozširovaním informačných a komunikačných technológií;
    g. podporou budovania odbytových miest pre odbyt poľnohospodárskej produkcie a produktov spracovania poľnohospodárskej výroby.
3. Výstupom výrobného procesu môže byť:
    - produkt prílohy I ZFEÚ;
    - ďalšie potraviny v zmysle zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách, ktoré nie sú zahrnuté medzi produktmi prílohy I ZFEÚ;
    - ostatné produkty pre poľnohospodársku a potravinársku výrobu.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. príspevok investície k udržaniu alebo zvýšeniu zamestnanosti alebo k zvyšovaniu efektívnosti výroby;

2. investícia sa týka výrobcov, ktorých výrobky majú Značku kvality SK, iný certifikát kvality alebo chránené označenie pôvodu, chránené zemepisné označenie alebo sú to výrobky s označením zaručená tradičná špecialita;
3. príspevok investície k zvýšeniu produkcie alebo k zvýšeniu kvality výrobkov;
4. uprednostnené budú projekty s väčšou preukázanou komplexnosťou, udržateľnosťou, realizovateľnosťou, efektívnosťou a hospodárnosťou:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu.

5. zvýhodnenie integrovaných projektov;
6. žiadateľ poskytuj možnosť absolvovania praxe pre študentov potravinárskych a poľnohospodárskych študijných alebo učebných odborov.

Výška a miera podpory

1. výstup v rámci prílohy I.

<u>Základná miera podpory zcelkových oprávnených výdavkov:</u>

pre mikro, malý a stredný podnik:

- 50% v prípade menej rozvinutých regiónov (mimo Bratislavského kraja);
- 40% v prípade ostatných regiónov (Bratislavský kraj);

pre veľký podnik, výška oprávnených výdavkov:

- 35% v prípade menej rozvinutých regiónov ako aj ostatných regiónov

<u>Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvýši o 20%:</u>

- v prípade operácií v rámci operačných skupín EIP;
- v prípade integrovaných projektov sinými opatreniami.

Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov.

2. výstup mimo prílohy I.

<u>Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky:</u>

- 55% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 45% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre stredné podniky:
- 45% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 35% v prípade TN, NR, TT, BA kraja

Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov pre veľké podniky:
- 35% v prípade PO, KE, BB, ZA kraja
- 25% v prípade TN, NR, TT ,BA kraja

*„Podpora v rámci **bratislavského kraja** bude poskytovaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis, v ostatných krajoch SR bude podpora vykonávaná v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 vyhlasujúcim určité kategórie pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ.“*

- Maximálna výška oprávnených nákladov na jeden projekt je 2 000 000 €.
- V rámci kolektívnych investícií bude maximálna suma na projekt 2 000 000 € na každého prijímateľa alebo partnera, najviac 10 000 000 €.
- V rámci integrovaných projektov bude maximálna suma na projekt najviac 10 000 000 €.

Vymedzenie kolektívnych investícií

Kolektívnymi (združenými) investíciami sa rozumejú investície, ktoré sa realizujú viac ako jedným poľnohospodárom a z uvedeného dôvodu prinášajú synergický efekt. Prijímateľom finančnej podpory môže byť buď vzniknutý právny subjekt (skupina výrobcov, organizácia výrobcov, medziodvetvová organizácia a pod.), alebo jeden subjekt, ktorý na základe zmluvy spolupracuje s iným subjektom/subjektmi a všetci sú beneficientmi a spoluriešitelia projektu. Kolektívne (združené) investície nepriamo prispievajú k cieľom opatrenia Spolupráca.

Vymedzenie integrovaných projektov

V rámci podopatrenia 4.2 budú môcť byť realizované len integrované projekty zahŕňajúce opatrenie 4, 6 a 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4, zahŕňajúci podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci dvoch rôznych opatrení. Kombinácia podopatrení 4.1 a 4.2 nie je považovaná za integrovaný projekt. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané naraz a naraz budú aj hodnotené. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze.

C) VYPRACOVANIE A VYKONANIE PROJEKTOV POZEMKOVÝCH ÚPRAV

4.4. Podopatrenie: 4.3 Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Opis typu operácie

Realizácia pozemkových úprav je dôležitá vzhľadom na zamedzenie prebiehajúcich negatívnych procesov vo vidieckej a poľnohospodárskej krajine ako sú: nezrovnalosti v evidencii pozemkového vlastníctva, čo vedie k tomu, že súčasní obhospodarovatelia pozemkov nemajú možnosť uzatvoriť korektné nájomné zmluvy k reálnym pozemkom; nízka podpora rozvoja malých podnikov osobitne SHR; nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom tvoriacich existujúcu infraštruktúru (väčšina súčasných poľných a lesných ciest nie je majetkovoprávne usporiadaná). Tieto problémy riešia práve pozemkové úpravy, ktoré prispievajú k:

- zníženiu fragmentácie pozemkového vlastníctva;
- obnove evidencie pozemkov a podpore hospodárenia na pozemkoch;
- vytvoreniu novej evidencie pozemkového vlastníctva na zabezpečenie súladu medzi pozemkami produkčných celkov z LPIS a údajmi v katastri nehnuteľností so skutkovým stavom v teréne;
- vytvoreniu podmienok pre korektné nájomné vzťahy k pozemkom ako základný predpoklad pre poskytovanie priamych platieb na pôdu;
- podpore hospodárenia na upravených pozemkoch, čo vytvára predpoklad pre rozvoj trhu s pôdou s cieľom zlepšenia podmienok obhospodarovania pozemkov za účelom zlepšenia podnikania na pôde.

Pozemkové úpravy vo všeobecnosti zahŕňajú vypracovanie a vykonanie projektu pozemkových úprav a následnú realizáciu spoločných zariadení a opatrení. Samotné vypracovanie a vykonanie projektu pozemkových úprav pozostáva z troch častí: spracovanie úvodných podkladov, spracovanie projektu a vykonanie (bližšie 9 dodacích etáp). Projekt je ukončený právoplatným rozhodnutím schválenia vykonania projektu pozemkových úprav, na základe ktorého sa projekt zapíše do katastra nehnuteľností a tým je definitívne skončený.

Podľa § 27 ods. (2) zákona č. 330/1991 Zb. v znení neskorších predpisov okresný úrad môže, po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav podľa §14 ods. 4, zabezpečiť výstavbu spoločných zariadení a opatrení. Až keď sa zrealizujú všetky spoločné zariadenia a opatrenia v obvode pozemkových úprav navrhnutých v projekte pozemkových úprav sú naplnené ciele pre predmetné územie.

<u>Ďalšie informácie špecifické pre danú operáciu:</u>

Finančná pomoc v zmluvách na vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav spolufinancovaných EÚ je vo väčšine prípadov, vzhľadom na časový a finančný horizont projektov pozemkových úprav, rozdelená na dve programovacie obdobia, v tomto prípade na programovacie obdobie 2007 – 2013 s fakturovaním do 31.3.2015 a na programovacie obdobie 2014 – 2020.

Z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 je potreba finančných prostriedkov v objeme 40-55 mil. € na realizáciu projektov pozemkových úprav, pričom v objeme 35 mil. € budú realizované projekty pozemkových úprav s predpokladom začatia realizácie prác v roku 2015 a zvyšný objem finančných prostriedkov sa použije na práce súvisiace s vyhotovením projektov pozemkových úprav, ktoré budú verejne obstarané v roku 2016. Okrem toho sa

predpokladá prechod záväzkov z PRV SR 2007-2013 do PRV SR 2014-2020 vo výške 2 mil. €.
Práce súvisiace so zabezpečením vypracovania a vykonania projektu pozemkových úprav sú rozdelené do viacerých etáp, pričom priemerná doba trvania vypracovania a vykonania projektu je 5 - 6 rokov. Ich prípadné prerušenie a ukončenie niektorej z etáp je neefektívne. Čiastkové výsledky sú nepoužiteľné, pretože výsledkom musí byť právoplatné rozhodnutie správneho orgánu, ktorým sa zakladajú, menia a rušia vlastnícke vzťahy k pozemkom.

V prípadoch nepokračovania začatých konaní a prác spojených s pozemkovými úpravami by to bolo neefektívne vynakladanie finančných prostriedkov.

Na základe skúseností z predchádzajúceho programovacieho obdobia PRV 2007-2013 sa zavádzajú legislatívne a technické zmeny, ktorých cieľom je skrátenie procesu vypracovania a vykonania projektov pozemkových úprav. Novelou zákona o pozemkových úpravách č. 330/19991 Zb. sa zefektívňujú správne procesy, čo prispieva k skráteniu schvaľovacieho procesu projektov. Za účelom skrátenia procesu vypracovania a vykonania projektu pozemkových úprav bolo pôvodných 47 etáp čiastočne zredukovaných a zlúčených do 9-tich nasledujúcich etáp:

Úvodné podklady

1. Operát obvodu projektu PÚ (bodové pole, hranica obvodu, polohopis a výškopis)
2. Aktualizácia BPEJ, mapa hodnoty a register pôvodného stavu
3. Všeobecné zásady funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav (súčasný stav, miestny územný systém ekologickej stability, návrh)

Návrh nového usporiadania v obvode pozemkových úprav

4. Zásady umiestnenia nových pozemkov
5. Plán spoločných zariadení a opatrení a verejných zariadení a opatrení
6. Rozdeľovací plán vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu

Vykonanie projektu

7. Postup prechodu na hospodárenie v novom usporiadaní
8. Vytýčenie vybraných lomových bodov hraníc nových pozemkov
9. Rozdeľovací plán vo forme obnovy katastrálneho operátu alebo geometrického plánu

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok), zálohová platba do výšky 50 %

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

Prijímatelia

Prijímateľ finančnej pomoci: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.
Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci:
Priamy– štátna správa v oblasti pozemkových úprav a ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Nepriamy– obhospodarovatelia a vlastníci pôdy a miestna územná samospráva

Oprávnené náklady

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane zelenej infraštruktúry;
2. Administratívne náklady na vykonanie projektov pozemkových úprav sú oprávnené iba v prípade, že dôjde k následnému vykonaniu samotnej investície prostredníctvom podopatrenia D: Vybudovanie spoločných zariadení a opatrení;
3. Náklady na riadenie projektu v zmysle časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle č. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

- V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty so zaradením prvkov zelenej infraštruktúry.

Výberové kritéria budú uplatnené aj v závislosti od priority podľa materiálu "Návrh priorít pre PRV 2014-2020 pre pozemkové úpravy". Konkrétne sa jedná napr. o:

- priemerný počet parciel na jedného vlastníka/ vlastníkov na jednu parcelu/ parciel na hektár/ vlastníkov na hektár/ vlastníckych vzťahov na hektár,
- podiel špeciálnych kultúr poľnohospodárskej pôdy,
- podiel lesných pozemkov,
- neprístupnosť pozemkov,
- stupeň ekologickej stability územia,
- záber pôdy pre celospoločenský a obecný záujem,
- ohrozenosť územia,

- rómske osady,
- hospodárske pomery,
- a ďalšie dôvody.

Miera podpory

- Miera podpory celkových oprávnených výdavkov 100%.

D) VYBUDOVANIE SPOLOČNÝCH ZARIADENÍ A OPATRENÍ

4.5. Podopatrenie: 4.3 Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Opis typu operácie

Pozemkové úpravy v predmetnom katastrálnom území možno považovať za skončené až po vybudovaní všetkých spoločných zariadení a opatrení navrhnutých v projekte pozemkových úprav, čím sa pozemky vstupujúce do pozemkových úprav stávajú lepšie prístupnými, budovaním protivodňových objektov sa zabraňuje odplavovaniu ornice, pomocou vodohospodárskych stavieb sa regulujú vodné toky a pomocou ekologických zariadení sa zabraňuje vodnej a veternej erózií a tým sa zvyšuje a chráni kvalita pôdy.

V zmysle platnej legislatívy (§12 ods.4 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách) spoločné zariadenia a opatrenia, ktoré slúžia vlastníkom pozemkov v obvode pozemkových úprav, sú:

- cestné komunikácie (poľné cesty a lesné cesty) slúžiace na sprístupnenie pozemkov a súvisiace stavby (mosty, priepusty, železničné priecestia a pod.),
- protierózne opatrenia slúžiace na ochranu pôdy pred veternou eróziou a vodnou eróziou a súvisiace stavby (zatrávnenia, zalesnenia, vetrolamy, vsakovacie pásy, terasy, prehrádzky a prieľahy),
- opatrenia na ochranu životného prostredia, ktoré spočívajú hlavne vo vytvorení ekologickej stability a podmienok biodiverzity krajiny (biokoridory, biocentrá interakčné prvky, sprievodná zeleň),
- vodohospodárske opatrenia, ktoré zabezpečujú krajinu pred prívalovými vodami a podmáčaním a zabezpečujú zdroj vody na krytie vlahového deficitu (nádrže, poldre, odvodnenia a závlahy),
- ďalšie spoločné zariadenia a opatrenia.

Spoločné zariadenia a opatrenia sú na základe platnej legislatívy budované v súlade s požiadavkami a podmienkami ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability (§1 zákona č. 330/1991 Z. b). V etape spracovávania úvodných podkladov sa v zmysle §9 ods.9 ,10 a 11 zákona č. 330/1991 Zb. spracovávajú „Miestny územný systém ekologickej stability na účel pozemkových úprav“ a „Všeobecné zásady funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav“.

Obsah a štruktúra „Miestneho územného systému ekologickej stability na účel pozemkových úprav“ vyplýva z právnych predpisov na ochranu prírody a krajiny (zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny), je však prispôsobená požiadavkám procesu pozemkových úprav. Vyhotovuje ho organizácia ochrany prírody alebo fyzická a právnická osoba zapísaná

Ministerstvom životného prostredia SR v osobitnom zozname, ktorý každoročne uverejňuje vo svojom vestníku. V rámci spracovania „Všeobecných zásad funkčného usporiadania územia“ sa v súvislosti so zabezpečením ochrany životného prostredia vykonáva aj prieskum a rozbor najvhodnejšieho spôsobu využitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, zachovania a zvyšovania jej úrodnosti a produkčných schopností a ochrany pred znehodnotením; požiadaviek na tvorbu miestneho územného systému ekologickej stability, požiadaviek na ochranu prírody a jednotlivých prírodných zdrojov; ako aj potreby úpravy vodného režimu. V nadväznosti na výsledky prieskumov a rozborov sa v tejto súvislosti navrhuje okrem iného aj vytvorenie nových pôdnych celkov určených na vyčlenenie poľnohospodársky obrábaných pozemkov; vytvorenie nového systému protieróznej a protipovodňovej ochrany; ako aj vytvorenie nových prvkov na zvýšenie ekologickej stability územia.

Vybudovaním spoločných zariadení a opatrení dochádza k reálnemu predpokladu zníženia nákladov na prepravu materiálov (osív, sadív, hnojív a pod.); k optimálnej kultivácii a ošetrovaniu pozemkov vplyvom racionálnejšieho rozmiestnenia a tvaru parciel; k modernizácii a prispôsobeniu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva vrátane lepšieho prístupu k poľnohospodárskej a lesnej pôde; čím okrem iného dochádza k úspore energií, najmä pohonných hmôt.

Ďalšie informácie špecifické pre danú operáciu:

- Spoločné zariadenia a opatrenia sú: komunikačné (poľné a lesné cesty), protierózne (zariadenia a opatrenia zabraňujúce vodnej a veternej erózii), protipovodňové (zariadenia a opatrenia zabezpečujúce zadržiavanie vody v území a ochranu pre povodňami), vodohospodárske (úpravy vodných tokov a výstavba vodohospodárskych zariadení a opatrení), ekologické (výsadba zelene), zrealizované a skolaudované. V zmysle platnej legislatívy (§12 ods.8 zákona č. 330/1991 Zb.) potrebu pozemkov na spoločné zariadenia a opatrenia znášajú všetci účastníci okrem vlastníkov, ktorí súhlasili s vyrovnaním v peniazoch, a to podľa pomeru ich nároku na vyrovnanie.
- Podľa §18 ods.2 spoločné zariadenia a opatrenia plánované a vykonané v rámci pozemkových úprav vlastní obec, v ktorej sa nachádzajú, okrem spoločných zariadení a opatrení uvedených v §11 ods.21, ktoré vlastní štát okrem prípadov, ak správny orgán určí iného vlastníka na základe súhlasu v rozhodnutí o schválení projektu pozemkových úprav a ich správu vykonáva organizácia poverená štátom alebo organizácia podľa osobitných predpisov.
- Na základe doterajších praktických skúseností, spoločné zariadenia a opatrenia zaberajú približne 2-8% územia, ktoré je predmetom pozemkových úprav.
- Práce súvisiace s realizáciou navrhovaných spoločných zariadení a opatrení sú časovo kratšie ako vypracovanie a vykonanie projektov pozemkových úprav, priemerná doba výstavby je 1-2 roky, ale sú finančné podstatne náročnejšie. Zároveň je možné ich zrealizovať len na majetkovoprávne usporiadaných pozemkoch, ktoré sa stanú vlastníctvom obce alebo štátu až po zapísaní projektu pozemkových úprav do katastra nehnuteľností. Ide najmä o projekty začaté a rozpracované v rámci predchádzajúcich podporných programov a programovacieho obdobia 2007 – 2013. Predpokladaný objem finančných prostriedkov na realizáciu vybudovania najnevyhnutnejších spoločných zariadení predstavuje 30- 45 mil. €.

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok), zálohová platba do výšky 50 %

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách;
- -zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- -zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny;
- -zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní.

Pijímatelia

Prijímateľ finančnej pomoci: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce.
Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci:
Priamy – štátna správa v oblasti pozemkových úprav a ochrany poľnohospodárskej pôdy.
Nepriamy – obhospodarovatelia a vlastníci pôdy a miestna územná samospráva.

Oprávnené náklady

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku
2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.);

3. Investície spojené s prvkami zelenej infraštruktúry.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je

chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty so zaradením prvkov zelenej infraštruktúry.

Taktiež budú zohľadnené výberové kritéria v závislosti od priority podľa materiálu "Návrh priorít pre PRV 2014-2020 pre pozemkové úpravy".

Miera podpory

- Miera podpory celkových oprávnených výdavkov 100%.

E) INVESTÍCIE TÝKAJÚCE SA INFRAŠTRUKTÚRY A PRÍSTUPU K LESNEJ PÔDE

4.6. Podopatrenie: 4.3 Podpora na investície do infraštruktúry súvisiacej s vývojom, modernizáciou alebo a prispôsobením poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Opis typu operácie

Základom obhospodarovania lesov je racionálne sprístupnenie lesnou dopravnou sieťou. Na optimálne sprístupnenie lesov chýba v rámci lesov Slovenska dobudovať alebo zrekonštruovať ešte asi 3 000 – 5 000 km lesných ciest kategórie 1L, 2L /pevných odvozných ciest/ ako aj 3L, čo znamená, že sprístupňovanie lesov predstavuje najvyššiu prioritu lesného hospodárstva. Pri sprístupňovaní horských lesov sa odporúča postupovať diferencovane, podľa kategórií lesov s tým, že v hospodárskych lesoch sa uvažuje s optimálnou hustotou do 20 - 25 m.ha-1 kategórie 1L a 2L a pre ochranné lesy sa odporúča hustota 7 – 14 m.ha-1 lesných ciest. Zlepšenie dopravnej infraštruktúry v lesoch výrazne priamo prispeje k fokusovej oblasti 2C+ Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva.

V rámci tejto operácie sú oprávnené tie činnosti, ktoré sa týkajú infraštruktúry súvisiacej s výstavbou, dostavbou, prestavbou a rekonštrukciou lesných ciest a prístupu k lesnej pôde s výnimkou protipožiarnych lesných ciest.

Oprávnená bude rekonštrukcia a výstavba lesných ciest kategórií 1L a 2L, ktoré slúžia pre odvoz dreva, prístup hasičskej techniky a technologických vozidiel a so súčasným zohľadňovaním cieľov ochrany biodiverzity. Predovšetkým bude podporovaná rekonštrukcia a prestavba lesných ciest z najnižšej kategórie na vyššiu (t.j. z ciest 3L na kategóriu 2L alebo 1L).

Kategórie lesných ciest:
a) lesné cesty 1. triedy: odvozné cesty umožňujúce svojím priestorovým usporiadaním a technickou vybavenosťou celoročnú prevádzku návrhovým vozidlám. Cesty sú vybavené vozovkou z rôznych stavebných materiálov a odvodňovacími zariadeniami. Minimálna šírka jazdného pruhu je 3,0 m, voľná šírka koruny cesty minimálne 4,0 m. Maximálny pozdĺžny sklon nivelety cesty je 10 %, v extrémnych horských polohách na niektorých úsekoch najviac 12 %;
b) lesné cesty 2. triedy: odvozné cesty umožňujúce svojím priestorovým usporiadaním a nevyhnutnou technickou vybavenosťou aspoň sezónnu prevádzku návrhovým vozidlám. Povrch cesty sa odporúča podľa únosnosti podložných zemín vybaviť prevádzkovým spevnením alebo jednoduchou vozovkou s prašným povrchom a odvodňovacími zariadeniami. Na únosných podložiach môžu byť cesty aj bez prevádzkového spevnenia.

Minimálna šírka jazdného pruhu je 3,0 m, voľná šírka cesty minimálne 4,0 m. Maximálny pozdĺžny sklon nivelety cesty závisí od morfológie terénu, od druhu podložných zemín, ich únosnosti a druhu spevnenia povrchu, nemá však presiahnuť hodnotu 12 %;
c) lesné cesty 3. triedy: trvalé približovacie cesty a zvážnice, ktoré slúžia na vývoz a približovanie dreva z porastov. Sú zjazdné pre traktory, špeciálne vývozné a približovacie prostriedky a pod. V priaznivých podmienkach je možný aj odvoz dreva. Pozdĺžny sklon sa pri tejto kategórii pohybuje aj nad 12%. Obmedzujúcim faktorom je únosnosť podložných zemín a ich náchylnosť na eróziu. Povrch môže byť vybavený prevádzkovým spevnením, čiastočným prevádzkovým spevnením alebo je bez spevnenia. Technická vybavenosť neexistuje, alebo je obmedzená len na čiastočné spevnenie povrchu, zlepšenie nosnosti podložia a na nevyhnutné odvodnenie.

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok), zálohová platba do výšky 50 %

Odkazy na iné právne predpisy

- usmernenia EÚ pre štátnu pomoc v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve 2014 – 2020;
- zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch.

Prijímatelia

obhospodarovateľ lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch, ktorý obhospodaruje les s minimálnou výmerou 10ha;

Oprávnené náklady

Oprávnené sú výdavky na:

1. Investície súvisiace s výstavbou, rekonštrukciou a modernizáciou nehnuteľného majetku;
2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.);

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

- V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t.z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa;
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;

- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- prioritu budú mať projekty budovania/rekonštrukcie lesných ciest v oblasti výskytu kalamity;
- prioritu budú mať projekty budovania/rekonštrukcie lesných ciest v oblasti lesa rubnej veľkosti;
- prioritou bude rekonštrukcia ciest pred výstavbou nových ciest.

Miera podpory

- Miera podpory celkových oprávnených výdavkov 80%.

Informácie špecifické pre dané opatrenie

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 4.3 s podporou v rámci podopatrenia 8.3 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (vrámci podopatrenia 4.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia lesných ciest a prístupu k lesnej pôde s výnimkou protipožiarnych lesných ciest, v rámci podopatrenia 8.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia protipožiarnych lesných ciest).

Vymedzenie neproduktívnych investícií

***Neproduktívne investície*:** investície, ktoré nevedú k žiadnemu značnému zvýšeniu hodnoty alebo výnosnosti podniku.

Vymedzenie kolektívnych investícií

Kolektívnymi (združenými) investíciami sa rozumejú investície, ktoré sa realizujú viac ako jedným poľnohospodárom a z uvedeného dôvodu prinášajú synergický efekt. Prijímateľom finančnej podpory môže byť buď vzniknutý právny subjekt (skupina výrobcov, organizácia výrobcov, medziodvetvová organizácia a pod.), alebo jeden subjekt, ktorý na základe zmluvy spolupracuje s iným subjektom/subjektmi a všetci sú beneficientmi a spoluriešitelia projektu. Kolektívne (združené) investície nepriamo prispievajú k cieľom opatrenia Spolupráca.

Vymedzenie integrovaných projektov

Integrovanými projektmi sa rozumejú projekty zahŕňajúce podporu v rámci viacerých opatrení.

Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Kritické odvetvia: živočíšna výroba, špecializovaná rastlinná výroba.

Špecializovaná rastlinná výroba je poľnohospodárska prvovýroba zameraná na pestovanie plodín mierneho pásma, ktoré sú uvedené v kapitole 07 „Zelenina, jedlé rastliny, korene a hľuzy“ a v kapitole 08 „Jedlé ovocie a orechy, šupy citrusových plodov alebo melónov“ Kombinovanej nomenklatúry zatriedenia tovaru a pestovanie aromatických a liečivých rastlín. Číselné označenie kapitol sa môže meniť, záväzný je názov kapitoly.

Poľnohospodársky produkt: produkt uvedený v prílohe I ZFEÚ (s výnimkou rybích produktov) a bavlna. Niektoré poľnohospodárske produkty sú zároveň potravinami.

***Mladina s krátkodobým striedaním*:** predstavuje plochy vysadené druhmi stromov s číselným znakom KN 0602 90 41, ktoré vymedzí členský štát a ktoré pozostávajú z drevnatých viacročných plodín, ktorých vrúble alebo výhonky zostávajú v zemi po zbere, pričom z nich nasledujúci rok vyrastú nové výhonky.

Potraviny: potraviny v zmysle zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách. Niektoré potraviny sú zároveň aj produktmi prílohy I ZFEÚ.

Spracovanie poľnohospodárskych produktov znamená akékoľvek pôsobenie na poľnohospodársky produkt, výsledkom ktorého je taktiež poľnohospodársky produkt (vrátane kŕmnych zmesí), potravina alebo iný produkt s výnimkou činností vykonávaných v poľnohospodárskom podniku v súvislosti s prípravou živočíšneho alebo rastlinného produktu na prvý predaj, t.j. činnosti vykonávané v poľnohospodárskom podniku potrebné na prípravu výrobku na prvý predaj ako napr. zber, sekanie a mlátenie obilnín, balenie vajec atď. sa nepovažuje za spracovanie. V prípade produktov rastlinného pôvodu musia byť tieto minimálne očistené, vytriedené a zabalené do maloobchodného spotrebiteľského balenia. Len samostatné umiestnenie v prepravkách sa nepovažuje za primárne spracovanie poľnohospodárskych produktov. Spracovanie poľnohospodárskych produktov teda zahŕňa z veľkej časti aj pojem ***výroba potravín***.

Uvádzanie poľnohospodárskych produktov na trh znamená vystavenie produktu s cieľom predaja, ponúkania na predaj, dodanie alebo iná forma umiestnenia na trhu s výnimkou prvého predaja prvovýrobcom distribútorovi alebo spracovateľovi a akejkoľvek aktivity súvisiacej s prípravou produktu na prvý predaj. Predaj prvovýrobcom spotrebiteľovi sa považuje za uvádzanie na trh, pokiaľ ide o predaj v samostatných priestoroch určených na ten účel mimo areálu daného podniku.

Projekty prispievajúce k cieľom Európskeho inovačného partnerstva pre udržateľnosť a produktivitu v poľnohospodárstve sú projekty realizované v rámci spolupráce operačných skupín v zmysle opatrenia Spolupráca.

Mladý poľnohospodár: subjekt, ktorý spĺňa definíciu prijímateľa podpory v podopatrení 6.1.

***Malý poľnohospodársky podnik*:** subjekt, ktorý spĺňa definíciu prijímateľa podpory v podopatrení 6.2.

Veľký podnik: podnikateľský subjekt, ktorý zamestnáva 250 zamestnancov a viac.
Pri hodnotení projektov bude prihliadané na minimalizovanie subjektívneho faktora čo bude bližšie špecifikované v systéme riadenia PRV SR 2014-2020.

5. Opatrenie 5 Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby poškodeného prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení (článok 18)

Právny základ:

- článok 18 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV.

5.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Sucho má významný vplyv na produkčný potenciál pôd. Najmä z posledných 10 rokov mapy prekryvu potvrdzujú opakovaný výskyt lokálneho a celoplošného sucha. Významne sa zmenilo rozdelenie atmosférických zrážok a ich intenzita. Príčinou zvýšeného výskytu sucha v SR sú v tomto kontexte aj zvyšujúce sa teploty, ktoré priamo ovplyvňujú narastanie evapotranspirácie. Nedostatok vody v pôde je stresovým faktorom negatívne ovplyvňujúcim výšku úrod. Produkčný potenciál pôd z hľadiska klimatických faktorov v SR ohrozuje najmä výskyt prívalových dažďov a sucha. Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu sú prívalové dažde a sucho chápané ako nielen ako významné pôdohospodárske hrozby, ale aj ako environmentálne hrozby.

Extrémne závažné a veľmi závažné suchá sú hlavným faktorom značnej nerovnomernosti zrážkových úhrnov, čo má za následok zvýšenie ročných úhrnov potenciálnej evapotranspirácie, a to najmä na juhu Slovenska v priemere o 125 mm. Vplyvom týchto klimatických procesov narastá výskyt extrémnych denných úhrnov zrážok, čo má za následok rast výskytu lokálnych povodní najmä v južnej časti Slovenska.

Pozorovaním klimatických procesov je možné konštatovať, že došlo k radikálnemu rozšíreniu územia, na ktorom je možné badať výskyt mimoriadne závažného a veľmi závažného sucha. Pokiaľ v roku 2003 nebolo na území Slovenska zaznamenané mimoriadne závažné sucho a veľmi závažné sucho bolo pozorované len v západnej časti Podunajskej nížiny, v roku 2013 bolo mimoriadne závažné sucho pozorované na rozsiahlom území Dolného Považia a veľmi závažné sucho prakticky na celom južnom Slovensku, na Záhorskej nížine, Dolnom a Hornom Považí a v menšom rozsahu aj na Pohroní.

Na zmiernenie negatívnych dôsledkov prírodných katastrofických udalostí a nepriaznivých zrážkových pomerov na potenciál poľnohospodárskej výroby a jej adaptácia na prebiehajúce klimatické zmeny, potenciálnych povodní, zaplavenia poľnohospodárskej krajiny by mali byť podporované preventívne opatrenia investičného charakteru, ktoré by na hydromelioračných kanáloch a na ich zariadeniach zabezpečili ochranu poľnohospodárskej pôdy a priľahlej krajiny (aj obcí) pred ich nepriaznivými účinkami, súvisia so zabezpečením potrebnej miery potravinovej bezpečnosti, ochranou majetku a zdravia ľudí a tak majú charakter verejného záujmu.

Tieto hydromelioračné kanály a čerpacie stanice môžu zohrať významnú úlohu v prevencii pred škodami na poľnohospodárskej produkcii spôsobenými záplavami a zamokrením poľnohospodárskej pôdy, a v poľnohospodárskej krajine v širšom poňatí, ako sú obce, podnikateľské aktivity, infraštruktúra, pričom sa zabezpečí, aby neohrozili existujúce mokradné lokality a ekosystémy. Na druhej strane je potrebné podporiť rekonštrukciu,

modernizáciu, opravu a dobudovanie stavidiel na takých hydromelioračných kanáloch, ktoré majú kapacitný potenciál aj na zadržanie vody v danej oblasti v období sucha ako aj na privedenie vody do oblastí z nedostatkom vodných zdrojov. Cieľom návrhu obnovy, rekonštrukcie hydromelioračných kanálov je kontrolovateľná úroveň voľnej hladiny vody v kanáloch a podpovrchovej (podzemnej) vody, s umožnením využiť retenčnú kapacitu, blízkosť zdroja vody, využiť procesy k zmierňovaniu negatívnych vplyvov hydrologických extrémov.

Berúc do úvahy identifikované stanovištné a pôdno-klimatické podmienky, je účelné vykonať obnovu siete hydromelioračných kanálov, so snahou doplnenia zariadení o regulačné objekty, ktoré umožnia v kanály retenciu vody pre zníženie vodného deficitu v obdobiach sucha v poľnohospodárskej krajine, aktívnu reguláciu odtoku vody a privádzanie vody do oblastí s jej nedostatkom. Hlavným kritériom ich výberu je výskyt záplav a súčasne aridita týchto území, čo predstavuje akútnu hrozbu pre pokračovanie v intenzifikácii polnohospodárskej výroby.

Štátny podnik Hydromeliorácie spravuje 5 851 km odvodňovacích kanálov, ktoré boli vybudované na odvodnenie poľnohospodárskej pôdy a 24 odvodňovacích čerpacích staníc na odvádzanie vnútorných vôd z poľnohospodárskej pôdy a krajiny. Tieto kanály a zariadenia vybudoval štát a sú v jeho vlastníctve ako hydromelioračný majetok. Za posledných 20 rokov sa na základe rozširovania intravilánov obcí cca 10,6 % odvodňovacích kanálov postupne včlenilo priamo do intravilánov, prípadne priamo ovplyvňuje hydrologický režim prítoku vody do obcí, a tak ich pôvodný účel je nahradený protipovodňovým významom pre ochranu obcí. Tieto kanály už teda vodohospodárske služby neposkytujú len subjektom hospodáriacim na poľnohospodárskej pôde, ale aj obciam, kde plnia aj nepoľnohospodárske úlohy. Z tohto pohľadu je možné odvodňovacie kanály rozdeliť na kanály v extraviláne, kanály čiastočne v extraviláne a intraviláne a kanály v intraviláne obcí.

Vzhľadom na ich vek, technický stav a pôvodné projektované parametre však v súčasnosti môžu tieto funkcie napĺňať iba po kapacitnej rekonštrukcii a stavebnej a technologickej obnove. S ohľadom na potrebu zabezpečenia vhodnej pôdnej vlhkosti na území cca 46000 ha obnovou ochrany poľnohospodárskej pôdy, je potrebné komplexne rekonštruovať celkom 512,656 km hydromelioračných kanálov a zrekonštruovať 3 stabilné čerpacie stanice a doplniť systémy o 10 mobilných čerpacích staníc, pričom budovanie nových melioračných kanálov nebude podporované.

<u>Príspevok k fokusovej oblasti</u>

3B Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania;
Investičnú podporu na rekonštrukciu, modernizáciu, dostavbu vodných stavidiel a opravu hydromelioračných systémov – kanálov s regulovaným odtokom a čerpacích staníc a ich zariadení sa prispeje k zníženiu rizika zaplavenia v dôsledku povodní počas intenzívnych (prívalových) dažďov, čo zamedzí potenciálnym škodám na pôde, ako základného výrobného faktora v poľnohospodárskych podnikoch. Na druhej strane, v obdobiach sucha, plnia tieto systémy s regulovaným odtokom významnú úlohu v súvislosti s aktívnou reguláciou odtoku vody a privádzaní vody do oblastí s jej nedostatkom.

<u>Príspevok k prierezovým cieľom:</u>
Životné prostredie s cieľom podpory riadenia rizík a ich predchádzaniu je účelné podporiť investície do rekonštrukcií kanálov, so snahou doplnenia zariadení o regulačné objekty, ktoré umožnia v odvodňovacom systéme retenciu vody pre zníženie vodného deficitu v obdobiach

sucha v poľnohospodárskej krajine, aktívnu reguláciu odtoku vody a privádzanie vody do oblastí s jej nedostatkom. Hlavným kritériom ich výberu je potenciálny výskyt záplav a súčasne aridita týchto území, čo predstavuje akútnu hrozbu pre pokračovanie v intenzifikácii poľnohospodárstva. Na druhej strane sa zlepší regulácia hospodárenia s vodou v krajine, t.j. redukcia zaplavenia v dôsledku povodní a zadržanie vody v pôde a krajine, zlepšenie kyslíkového režimu vody v kanáloch a samočistiacej schopnosti vody pre zachovanie súčasných a podporu nových ekosystémov. Podporou investícií do rekonštrukcie kanálov sa dosiahne jednak efektívne využívanie vody v poľnohospodárstve a jednak sa zlepší vodná bilancia pre produkčný potenciál pôdy v obdobiach nadbytku, resp. nedostatku prirodzených atmosférických zrážok, teda bude zabezpečená optimálna pôdna vlhkosť v zaplavovaných územiach, resp. doplnením kanálov o regulačné zariadenia, napr. stavidlá, prehrádzky, priepusty, sa zabezpečí retardácia odtoku zo zberného územia a tým sa vytvoria priaznivé podmienky na zvýšenú retenciu vody v krajine.

Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu. Súčasná a budúca dynamika klimatických zmien prináša a bude prinášať stále viac hydrologických extrémov (povodne, záplavy, prívalové dažde, dlhšie trvajúce sucho) s vysokými intenzitami. Výrazným zmiernením dopadov záplav, povodní a extrémneho sucha sa jednoznačne zvýši hydrologická, vodohospodárska, potravinová a občianska bezpečnosť, čo je veľmi významné hlavne v dnešnej a budúcej, nie úplne priaznivej, dynamike klimatických zmien.

Navrhnuté opatrenie priamo reaguje na zmeny klímy a adaptuje poľnohospodársku výrobu na jej dôsledky. Zároveň prispieva k cieľom v oblasti životného prostredia, konkrétne k prevencii pred zhoršovaním kvality pôdy v dôsledku dlhotrvajúceho sucha, vodnej a veternej erózie.
Pri realizácii revitalizácie bude zohľadnený a braný do úvahy v plnom rozsahu stav povrchovej resp. podzemnej vody daného útvaru, ktorý bude činnosťou dotknutý a súčasne bude preukázané, že danou činnosťou nedôjde ku zhoršeniu súčasného stavu.

<u>Neprekrývanie podpory:</u>

s Operačným programom Kvalita životného prostredia je zabezpečená rozdielnymi podporenými činnosťami.

A) PREVENTÍVNE OPATRENIA PRED NEGATÍVNYMI DÔSLEDKAMI KATASTROF NA POTENCIÁL POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY

5.2. Podopatrenie: 5.1 Podpora na investície do preventívnych opatrení zameraných na zníženie následkov pravdepodobných prírodných katastrof, nepriaznivých poveternostných udalostí a katastrofických udalostí

Opis typu operácie

Rekonštrukcia, modernizácia, oprava a dostavba (v zmysle vodozádržných opatrení, resp. vodných stavidiel) odvodňovacích systémov, kanálov s regulovaným odtokom a čerpacích staníc a ich zariadení, ktoré sú v súlade s relevantnými plánmi manažmentu povodia.

Opatrenie prispieva prioritne k fokusovej oblasti 3B.
Opatrenie prispieva sekundárne k fokusovej oblasti 4B.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok)

Odkazy na iné právne predpisy

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES ustanovujúca rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky ,tzv. Rámcová smernica o vode;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík;
- zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami;
- zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách;
- zákon č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku.

Prijímatelia

Verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby (Hydromeliorácie, š.p.).

Oprávnené náklady

1. Hmotné a nehmotné investície súvisiace s opisom operácie;
2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.);

Podmienky oprávnenosti

1. Žiadateľ ako verejný subjekt, musí preukázať prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej pôdy;
2. Komplexnosť projektu vrátane zabezpečenia odstránenia kalu;
3. Podmienky povinne vyplývajúce zo zákona č. 543/2002 Z .z. o ochrane prírody a krajiny;
4. Dodržanie podmienok povinne vyplývajúcich z Rámcovej smernice o vodách a zo zákona č.364/2004 Z. z. o vodách;
5. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Riadiaci organ pri výbere operácií na financovanie bude brať do úvahy predovšetkým výšku rizika povodňových stavov a zaplavenia poľnohospodárskej pôdy , resp. ariditu týchto území v jednotlivých nížinných a podhorských oblastiach Slovenska.

Hlavné kritériá výberu pre investície do rekonštrukcií :

- kanál sa nachádza v oblasti intenzívnej poľnohospodárskej výroby;
- kanál významne zabezpečuje ochranu poľnohospodárskej pôdy prevažne využívanej ako orná pôda pred jej zaplavením a zamokrením;
- úroveň povodňového rizika zaplavenia a zamokrenia poľnohospodárskej pôdy v zbernom území kanála;
- súčasný technický stav kanála (profil, opevnenie prekážky...) a jeho objektov (mosty, priepusty, stavidlá...) nezabezpečuje dostatočnú intenzitu prevencie pred potenciálnymi povodňami, zaplavením resp. zamokrením poľnohospodárskej pôdy;

- kanál má aj kapacitný potenciál na zadržanie vody v zbernej oblasti (budovanie stavidiel.) pre obdobia sucha vo vegetačnom období resp. aj na privedenie vody do oblastí s nedostatkom vody z iných vodných zdrojov a
- technická rekonštrukcia kanála nebude v rozpore so záujmami ochrany prírody a krajiny, tzn. nenaruší evidované mokraďné a iné ekosystémy a pod..

Výška podpory

- Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov: 100% na činnosti vykonávané verejným subjektom, ak preukážu prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby.

Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Zálohová platba môže byť poskytnutá len verejnému subjektu.
V prípade verejného subjektu alebo podniku ako hlavného aktéra bude možné využiť postupy v zmysle§ 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
Neoprávnené náklady:
- náhrady za stratu príjmov v dôsledku prírodnej katastrofy alebo katastrofickej udalosti;
- Kúpa poľnohospodárskych práv, platobných nárokov, jednoročných rastlín a ich pestovanie;
- Náklady na bežnú údržbu.

Refundácia oprávnených výdavkov súvisiacich s opisom operácie bude z PRV SR 2014-2020 oprávnená až po splnení všetkých podmienok oprávnenosti uvedených v bode 1.3 Poskytovanie záloh konečným prijímateľom (podkapitola 8.1.5. PRV 2014 – 2020) –

6. Opatrenie 6 Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti (článok 19)

Právny základ:

- čl. 19 bod a) ods. i) a iii), bod b) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka(EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č.1698/2005.

6.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Príspevok k fokusovým oblastiam:

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny tým, že sa mladým poľnohospodárom do 40 rokov poskytne finančnú podporu na začatie ich poľnohospodárskej podnikateľskej činnosti a prierezovému cieľu inovácie

Z hľadiska vekovej štruktúry bolo v roku 2010 najviac pracovníkov v poľnohospodárstve vo veku nad 50 rokov a to tak u právnických i fyzických osôb. Mladí farmári do 40 rokov tvorili u právnických osôb len 18,8 % a u fyzických osôb 13,3 %. V ostatných rokoch absentoval prísun mladej generácie a dochádzalo k zvyšovaniu podielu vyšších vekových kategórií zamestnancov. V podmienkach SR celkovo prevažujú poľnohospodárske podniky so starším manažmentom od 45-64 rokov, čo potvrdzuje fakt, že v roku 2010 bolo len 7,1% manažérov pod 35 rokov. Priemerný vek pracovníkov a hlavne manažérov je pritom jedným z faktorov pre úspešné zavádzanie inovatívnych postupov do výroby a tým aj pre dosiahnutie zmeny vo výške pridanej hodnoty v produkcii. Podopatrenie 6.1 reaguje na potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve a tým prispieva k napĺňaniu fokusovej oblasti **2B.**

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

Z rozdelenia celkového počtu podnikov podľa štandardného výstupu vyplýva, že prevažná časť evidovaných fariem dosahuje veľmi nízku ekonomickú veľkosť. Do 8 000 Eur je to až 75,6% fariem, ktoré obhospodarujú do 5% UAA. Podľa cenzu fariem v r.2010 existovalo v SR 24 463 podnikov zameraných na poľnohospodársku činnosť. Početne (9 460) najviac fariem (38,7 %) hospodárilo na výmere menšej ako 2 ha p. p. Ďalšou početne rozhodujúcou skupinou fariem (6290), s podielom 25,7 % na celkovom počte fariem, boli farmy od 2 do 4,9 ha p.p. s minimálnou účasťou na trhu. Veľké právnické osoby (družstvá a obchodné spoločnosti) majú komparatívne výhody v kapitálovo náročnej rastlinnej výrobe, ako je produkcia obilnín a olejnín. Menej konkurencieschopné sú však v živočíšnej výrobe a špecializovanej rastlinnej výrobe, náročnej na prácu, ktorej produktivita pri porovnaní rokov na Slovensku klesá (klesla najmä produkcia niektorých tradičných trhových plodín ako zemiakov, zeleniny, ovocia a hrozna). Práve tu je prítomný potenciál malých fariem. Význam malých fariem narastá najmä v menej produkčných oblastiach Slovenska, ktoré majú značný potenciál najmä v nižších nákladoch. Podopatrenie 6.3 preto reaguje na potrebu posilnenia

ekonomickej stability/ životaschopnosti malých podnikov na vidieku a rovnako potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve a prispieva k napĺňaniu fokusovej oblasti **2A.**
Živočíšna výroba má nezastupiteľný a multiprodukčný význam v štruktúre celého národného hospodárstva. Napriek tomu sa od roku 2002 do roku 2010 celková poľnohospodárska produkcia v bežných cenách znížila o 12,7%, čo bolo spôsobené aj poklesom celkovej hrubej živočíšnej produkcie až o 25,9%. Podiel hrubej živočíšnej produkcie na celkovej poľnohospodárskej produkcii sa v tomto období znížil o 8%. Najväčší úbytok v živočíšnej výrobe predstavuje najmä pokles produkcie hydiny (16,6%) a kritický úbytok pri ošípaných (63%). Podobná situácia je prítomná aj v oblasti špecializovanej rastlinnej výrobe, kde produkcia zeleniny pokrýva len 56,97% dopytu a ovocie mierneho pásma len 41,99%. Podopatrenia 6.1 a 6.3 preto reagujú na podporu týchto odvetví poľnohospodárstva.

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Zamestnanosť v terciárnom sektore má na vidieku značný rastový potenciál. Podiel pracujúcich z celkového počtu obyvateľov v produktívnom veku príslušného regiónu (15-64 rokov) je vo vidieckych regiónoch podstatne nižší ako v mestských regiónoch. Podiel miery zamestnanosti vo vidieckych oblastiach činí 56,2%, ktorý je nižší ako celkovo pre SR (59,5%). Vyplýva to zo stále nedostatočnej ekonomickej infraštruktúry a nízkej podnikateľskej hustoty na vidieku. Miera zamestnanosti vo vidieckych regiónoch bola v roku 2011 14,7%, čo je viac ako celková miera nezamestnanosti na SR (13,5%). Pôdohospodárstvo bolo v roku 2012 odvetvím s piatym najvyšším stavom uchádzačov o zamestnanie, ktorí majú obmedzené perspektívy reintegrácie do trhu práce a nízky potenciál širších zručností. Príspevok poľnohospodárskeho sektoru k zamestnanosti neustále klesá. Zamestnanosť v lesnom hospodárstve v roku 2012 mierne stúpla (o 1,6%), kde sa čiastočné oživenie výroby v lesnom hospodárstve začalo pomaly premietať do stavu zamestnanosti. Aj napriek tomu podiel pracujúcich v lesnom hospodárstve na celkovom počte pracujúcich v národnom hospodárstve SR predstavoval v roku 2012 len 0,9%. Podopatrenie 6.4 preto reaguje na potrebu udržania existujúcich a vytvárania nových pracovných miest na vidieku, vrátane podpory diverzifikácie príjmu v oblasti poľnohospodárstva, akvakultúry a lesného hospodárstva, realizácia ktorého prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **6A.** Širší rozvoj podnikateľskej činnosti na vidieku zabezpečí nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast, stabilizácia a posilnenie vidieckej ekonomiky a generovanie nových pracovných miest.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Záväzkom SR v oblasti OZE je dosiahnuť do roku 2020 14% podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe energie. Jednou z ciest ako dosiahnuť stanovený cieľ je aj podporovať investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy, solárnej energie, veternej energie a vodnej energie. V podmienkach SR je značný potenciál využívania obnoviteľných zdrojov energie, ale zatiaľ využívaný len na cca 30 %. Biomasa, ako aj veterná, solárna a vodná energia je významným dodatočným a vo väčšom rozsahu dostupným obnoviteľným zdrojom energie. Podpora OZE zároveň prispeje aj k posilneniu ekonomickej životaschopnosti daného podniku a zvýši jeho konkurencieschopnosť znížením jeho vlastných výrobných nákladov. Podopatrenie 6.4 preto reaguje aj na potrebu zvýšenia energetickej

efektívnosti s zvýšenia podielu využívania OZE, čo prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **5C.**

Opatrenie 6 zároveň prispeje k napĺňaniu **prierezových cieľov.** Podpora mladých poľnohospodárov prispeje k prevencii a zlepšeniu stavu poľnohospodárskej pôdy, a to aj vzhľadom na dosiahnutie stavu aktívneho poľnohospodára, požiadavky z hľadiska podmienenosti a ekologizácie činností, ktoré vedú k udržateľnej poľnohospodárskej činnosti. Toto opatrenie zároveň podporuje investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov a využívanie odpadov a zvyškov, ako aj zníženie emisií a skleníkových plynov. Podpora sa taktiež zameriava na prispôsobenie sa malých fariem na zmeny klímy a zníženie ich zraniteľnosti prijatím lepších postupov ich hospodárenia. Rovnako podpora výroby a využitia energie z obnoviteľných zdrojov prispieva k zmierneniu účinkov klimatických zmien. Podporované agro-turistické aktivity sa tiež zameriavajú na praktizovanie zodpovedného cestovného ruchu, ktorý sa vyhne degradácii citlivých prírodných oblastí, a navyše podporí vytváranie príjmov pre obyvateľov na vidieku. Podpora mladých poľnohospodárov umožní podporiť inovačné procesy v poľnohospodárskom sektore, mladí poľnohospodári sú viac otvorení, aby uplatňovali nové technológie a procesy, šírili osvedčené postupy, nové myšlienky a koncepty, pretože majú ľahší prístup k novým, inovatívnym informáciám. Pomoc malým poľnohospodárskym podnikom uľahčí ich prístup na trh a prijímanie nových techník a metód a inovatívnych technológií. Diverzifikáciou a tvorbou nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach sa rovnako otvoria nové príležitosti a možnosti pre nové činnosti a využívanie inovatívnych technológií.

Dané opatrenie zároveň prihliada na rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a integrovaný prístup.

Podpora v rámci podopatrenia 6.1 dopĺňa/nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci **OP Ľudské zdroje** tým, že poskytuje podporu pre subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikať (t.j. nie nezamestnaných), a to formou **paušálnej platby** pre mladého poľnohospodára, ktorý po prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik.

Podpora v rámci podopatrenia 6.1 dopĺňa/nadväzuje na podporu v rámci **„schémy pre mladých farmárov“ I. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky v oblasti priamych platieb**, ktorej cieľom je rovnako uľahčiť mladým poľnohospodárom zakladanie podnikov a to zvýšenou mierou základného príjmu farmára prostredníctvom poskytnutia ročnej platby navyše k základnej platbe, ktorá zmierňuje riziko problémov súvisiacich s podnikaním (v rámci podopatrenia 6.1 sa poskytuje podpora na podnikateľský plán na začatie podnikateľskej činnosti).

Podpora v rámci podopatrení 6.1 a 6.3 nadväzuje/dopĺňa podporu v rámci **opatrenia 11** (Ekologické poľnohospodárstvo), kde v rámci podopatrení 6.1 a 6.3 môže poľnohospodár získať pomoc na začatie jeho poľnohospodárskej činnosti a v rámci opatrenia 11 môže požiadať o kompenzáciu nákladov spojených so záväzkom ekologického poľnohospodárstva.

Podpora v rámci poopatrenia 6.3 dopĺňa/nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci **OP Ľudské zdroje** tým, že poskytuje podporu pre subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikať (t.j. nie nezamestnaných), a to formou **paušálnej platby** na rozvoj podnikania pre poľnohospodársky mikropodnik na realizáciu podnikateľského plánu.

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 s podporou v rámci **integrovaného Regionálneho operačného programu** je zabezpečené rozdielnym prijímateľom podpory (v rámci činnosti 3 podopatrenia 6.4 pochádza min. 30% tržieb/príjmov prijímateľa z vlastnej poľnohospodárskej, lesníckej alebo akvakultúrnej činnosti, v prípade IROP je prijímateľom podpory mikropodnik alebo malý podnik s podielom tržieb/príjmov z vlastnej poľnohospodárskej, lesníckej alebo akvakultúrnej činnosti nižším ako 30%.

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 s **OP Rybné hospodárstvo** je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činností (v rámci OP RH sú v rámci diverzifikácie podporované aktivity nadväzujúce na akvakultúru, v rámci podopatrenia 6.4 sú v prípade podnikov pôsobiacich v oblasti akvakultúry oprávnené aktivity, ktoré nenadväzujú na akvakultúru). Zároveň podopatrenie 6.4 dopĺňa/nadväzuje na podporu v rámci OP RH tým, že umožňuje mikro a malým podnikom pôsobiacim v oblasti akvakultúry získať podporu na činnosti, ktoré diverzifikujú ich príjem a nie sú podporované v rámci OP RH.

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 v oblasti investícii do OZE s **OP Kvalita životného prostredia** je zabezpečené rozdielnym výkonom zariadenia (v rámci podopatrenia 6.4 je pre zariadenia využívajúce drevnú biomasu oprávnený maximálny výkon 500kWt a zariadenia využívajúce solárnu, veternú a vodnú energiu s maximálnym výkonom do 250kWt, v rámci OP KŽP sú oprávnené zariadenia s výkonom nad 500kWt pri drevnej biomase a nad 250kWt pri veternej, solárnej a vodnej energii).

Neprekrývanie podpory podopatrenia 6.4 s **OP Výskum a inovácie** v oblasti spracovania a uvádzania na trh produktov mimo Prílohy I ZFEÚ je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci operácie 6.4 nie je oprávnená podpora drevospracujúceho priemyslu, v rámci OP VaI je podpora smerovaná aj do drevospracujúceho priemyslu) a zároveň súčinnosťou a vzájomnou informovanosťou riadiacich orgánov takým spôsobom, aby nedochádzalo k dvojitému financovaniu.

Podpora v rámci podopatrenia 6.4 dopĺňa/nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci **OP Ľudské zdroje** tým, že:

- poskytuje podporu pre poľnohospodárske/lesné/akvakultúrne subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikať (t.j. nie nezamestnaných), a to formou nenávratného finančného príspevku na investície do nepoľnohospodárskych/nelesných/neakvakultúrnych činností s cieľom podporiť diverzifikáciu týchto podnikov, čím nepriamo prispieva aj k tvorbe/udržaniu pracovných miest v týchto podnikoch;
- poskytuje podporu pre nepoľnohospodárske/nelesné/neakvakultúrne subjekty vo vidieckych oblastiach, ktoré majú oprávnenie podnikať (t.j. nie nezamestnaných), a to formou nenávratného finančného príspevku na investície do vidieckeho cestovného ruchu, resp. do poskytovania služieb pre deti, seniorov a občanov so zníženou schopnosťou pohybu, čím nepriamo prispieva aj k tvorbe/udržaniu pracovných miest v týchto podnikoch.

Neprekrývanie podpory v oblasti spracovania produktov v rámci podopatrenia 6.4 a 4.1 je zabezpečené rozdielnym výstupom spracovania (v rámci podopatrenia 4.1 je výstupom spracovania produkt spadajúci do prílohy I ZFEÚ a v rámci podopatrenia 6.4 je výstupom spracovania produkt mimo prílohy I ZFEÚ).

Neprekrývanie podpory v oblasti spracovania produktov v rámci podopatrenia 6.4 s podporou v rámci **podopatrenia 4.2** je zabezpečené odlišnými produktmi vstupujúcimi do spracovania.

V rámci podopatrenia 4.2 je vstupom do spracovania výlučne produkt, ktorý sa nachádza na prílohe I ZFEÚ. V prípade ak je v rámci podopatrenia 6.4 vstupom do spracovania produkt spadajúci do prílohy I ZFEÚ, musí byť zároveň vstupom aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie a časť tejto energie je predávanej do siete).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 6.4 a **podopatrenia 8.5** je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (pre obhospodarovateľov lesa nie je v rámci podopatrenia 6.4 oprávnená obnova a budovanie občianskej a poznávacej infraštruktúry).

A) PODPORA NA ZAČATIE PODNIKATEĽSKEJ ČINNOSTI PRE MLADÝCH POĽNOHOSPODÁROV

6.2. Podopatrenie: 6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov.

Opis typu operácie

Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.

Druh podpory

- podpora na začatie podnikania vo forme grantu – paušálna platba.

Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009;
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1242/2008, ktorým sa stanovuje typológia Spoločenstva pre poľnohospodárske podniky;
- Odporúčanie Komisie 2003/361/ES, ktoré sa týka definície mikro, malých a stredných podnikov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Zb. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č.105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov;
- Zákon NR SR č. 219/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.

Prijímatelia

Mladý poľnohospodár – samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), ktorý vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku, ktorý je hlavným zdrojom jeho príjmu. Táto fyzická osoba v čase podania ŽoNFP nemá viac ako 40 rokov, má zodpovedajúce profesijné zručnosti a schopnosti a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho jediný a najvyšší predstaviteľ.

Procesom prvého založenia *poľnohospodárskeho podniku sa rozumie prebiehajúci proces, v rámci ktorého je jedna z nasledovných podmienok splnené pred predložením ŽoNFP:*

- *registrácia poľnohospodárskeho podniku najskôr v deň vyhlásenia výzvy na predkladanie podnikateľského plánu spolu so ŽoNFP príjemcom pomoci, ktorý v minulosti nebol predstaviteľom žiadneho poľnohospodárskeho podniku;*
- *absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho kurzu zameraného na poľnohospodárske podnikanie v oblasti špecializovanej rastlinnej výroby a živočíšnej výroby najneskôr do 24 mesiacov od podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;*
- *začatie poberania priamych podpôr,* resp. podpôr podľa pravidiel chovateľov zvierat, ktoré budú špecifikované vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP pre toto podopatrenie.

Po splnení vyššie stanovených podmienok sa považuje proces založenia podniku za ukončený.

Oprávnené náklady
Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne.

Podmienky oprávnenosti
1 Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

2**.** mladý poľnohospodár zaháji realizáciu podnikateľského plánu do 9 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;

3. mladý poľnohospodár sa do 18 mesiacov od dňa začatia činnosti musí stať aktívnym poľnohospodárom v zmysle ustanovení o priamych platbách;

4. vyplatenie prvej splátky je podmienené registráciou poľnohospodárskeho podniku, ktorá je uvedená v definícii procesu prvého založenia poľnohospodárskeho podniku;

5. pred vyplatením druhej splátky pomoci je príjemca pomoci povinný preukázať správnu realizáciu predloženého podnikateľského plánu.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;

- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp zamestnanosti (napr.: počet vytvorených pracovných miest, zamestnanie dlhodobo nezamestnaných, zamestnanie po rodičovskej a materskej dovolenke);
- princíp kvalifikácie poľnohospodára (vzdelanie, prax);
- princíp systému hospodárenia (ekologické poľnohospodárstvo – zámer uvedený v podnikateľskom pláne a pod.).

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využívanie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

Výška podpory

- **50 000€ na 1 mladého poľnohospodára** vo forme 2 splátok po dobu max. 5 rokov, pričom 70% podpory sa vypláca po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP a 30% po správnej realizácii podnikateľského plánu.

Zhrnutie požiadaviek na podnikateľský plán

- *situácia poľnohospodárskeho podniku na začiatku podnikania;*
- *ciele a zámery rozvoja a udržania činností poľnohospodárskeho podniku*
- *výpočet a popísanie spôsobu dosiahnutia plánovaného štandardného výstupu; ;*
- *podporné údaje o opatreniach vrátane tých, ktoré sa týkajú trvalej udržateľnosti životného prostredia, efektívnosti využívania zdrojov, požadovaných na rozvoj činností poľnohospodárskeho podniku, ako napr. údaje o predpokladaných investíciách, vzdelávaní, poradenstve;*
- *zameranie podnikateľského plánu na nasledovné komodity:*

<u>Zoznam komodít rastlinnej výroby</u>

Strukoviny
Hrach, poľná fazuľa a sladký bôb
Strukoviny okrem hrachu, poľnej fazule a sladkého bôbu
Zemiaky
Aromatické, liečivé a kulinárske rastliny
Ostatné olejniny (vrátane maku)
Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve
Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve - poľné
Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované pod krytým priestranstvom
Druhy ovocia
Ovocie mierneho podnebného pásma
Bobuľoviny
Orechy
Vinohrady
Vinohrady – akostné vína
Vinohrady – ostatné vína
Vinohrady - stolové hrozno

<u>Zoznam komodít živočíšnej výroby</u>

Koňovité
Hovädzí dobytok mladší ako rok
Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – býčky
Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – jalovičky
Hovädzí dobytok starší ako dva roky - býky
Hovädzí dobytok – jalovice staršie ako dva roky
Dojnice
Ostatné kravy staršie ako dva roky
Dojnice
Ovce
Chovné ovce – samice
Ostatné ovce
Kozy
Kozy - chovné samice
Ostatné kozy
Ošípané - chovné prasnice nad 50kg
Ošípané – prasiatka do 20kg
Ošípané - ostatné
Hydina - Brojlery
Hydina – Morky
Hydina - Nosnice
Ostatná hydina
Kačky
Husi
Králiky – chovné samice
Včelstvá

Okrem vyššie uvedených povinných súčastí podnikateľského plánu budú v rámci výzvy na predkladanie ŽoNFP pre toto podopatrenie stanovené ďalšie špecifické požiadavky súvisiace s obsahom podnikateľského plánu.

Schválenie ŽoNFP v rámci podopatrenia 6.1 poskytuje príjemcovi pomoci zvýhodnený prístup do podopatrenia 4.1, v rámci ktorého si môže uplatniť požiadavku na investície, ktoré sú v súlade s predloženým podnikateľským plánom a zároveň podmienkami a rozsahom podpory v rámci podopatrenia 4.1

B)PODPORA NA ZAČATIE PODNIKATEĽSKEJ ČINNOSTI PRE ROZVOJ MALÝCH POĽNOHOSPODÁRSKYCH PODNIKOV

6.3. Podopatrenie: 6.3 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov

Opis typu operácie

Podpora sa poskytuje malému poľnohospodárskemu podniku na rozvoj jeho podnikateľskej činnosti spojenej s realizáciou jeho podnikateľského plánu v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby.

Druh podpory

- Grant– paušálna platba.

Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1242/2008, ktorým sa stanovuje typológia Spoločenstva pre poľnohospodárske podniky;
- Odporúčanie Komisie 2003/361/ES, ktoré sa týka definície mikro, malých a stredných podnikov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Zb. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č.105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov;
- Zákon NR SR č. 219/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.

Prijímatelia

Malý poľnohospodársky podnik - Samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúci v poľnohospodárskej prvovýrobe, ktorého výrobný potenciál, meraný štandardným výstupom, prevyšuje 4000Eur a neprevyšuje 9999Eur (hodnota štandardného výstupu).

Oprávnené náklady

Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne.

Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
2. zahájenie realizácie podnikateľského plánu do 9 mesiacov od dátumu podpisu Zmluvy o poskytnutí NFP;
3. pred vyplatením druhej splátky je príjemca pomoci povinný preukázať správnu realizáciu predloženého podnikateľského plánu.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;

- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp zamestnanosti (napr. počet vytvorených pracovných miest, zamestnanie dlhodobo nezamestnaných, po materskej, rodičovskej dovolenke);
- princíp kvalifikácie poľnohospodára (vzdelanie, prax);
- princíp systému hospodárenia (napr. ekologické poľnohospodárstvo, animal welfare, poľnohospodárska činnosť malého podniku ako hlavný zdroj príjmu, zvýšenie výrobného potenciálu popísaného v podnikateľskom pláne).

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP *k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.*

Výška podpory

- **15 000€ na 1 malý poľnohospodársky podnik** vo forme 2 splátok po dobu max. 5 rokov, pričom 50% podpory sa vypláca po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP a 50% po správnej realizácii podnikateľského plánu.

Zhrnutie požiadaviek na podnikateľský plán

a. *situácia poľnohospodárskeho podniku na začiatku podnikania;*
b. *výpočet a popísanie spôsobu dosiahnutia štandardného výstupu;*
c. *ciele a zámery rozvoja a udržania činností poľnohospodárskeho podniku;*
d. *údaje o ďalších opatreniach vrátane tých, ktoré sa týkajú trvalej udržateľnosti životného prostredia, efektívnosti využívania zdrojov, ktoré by mohli podporiť dosiahnutie ekonomickej životaschopnosti, ako sú napr. plánované údaje o investíciách, vzdelávaní, spolupráci;*
e. *zameranie podnikateľského plánu na nasledovné komodity:*

<u>Zoznam komodít rastlinnej výroby</u>

Strukoviny
Hrach, poľná fazuľa a sladký bôb
Strukoviny okrem hrachu, poľnej fazule a sladkého bôbu
Zemiaky
Aromatické, liečivé a kulinárske rastliny
Ostatné olejniny (vrátane maku)
Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve
Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované na otvorenom priestranstve - poľné
Čerstvá zelenina, melóny a jahody pestované pod krytým priestranstvom
Druhy ovocia
Ovocie mierneho podnebného pásma
Bobuľoviny
Orechy
Vinohrady
Vinohrady – akostné vína

Vinohrady – ostatné vína
Vinohrady - stolové hrozno

Zoznam komodít živočíšnej výroby

Koňovité
Hovädzí dobytok mladší ako rok
Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – býčky
Hovädzí dobytok mladší ako dva roky – jalovičky
Hovädzí dobytok starší ako dva roky - býky
Hovädzí dobytok – jalovice staršie ako dva roky
Dojnice
Ostatné kravy staršie ako dva roky
Dojnice
Ovce
Chovné ovce – samice
Ostatné ovce
Kozy
Kozy - chovné samice
Ostatné kozy
Ošípané - chovné prasnice nad 50kg
Ošípané – prasiatka do 20kg
Ošípané - ostatné
Hydina - Brojlery
Hydina – Morky
Hydina - Nosnice
Ostatná hydina
Kačky
Husi
Králiky – chovné samice
Včelstvá

Ďalšie požiadavky súvisiace s obsahom podnikateľského plánu budú stanovené vo výzve na predkladanie ŽoNFP pre opatrenie 6.3.

C) PODPORA INVESTÍCIÍ DO VYTVÁRANIA A ROZVOJA NEPOĽNOHOSPODÁRSKYCH ČINNOSTÍ

6.4. Podopatrenie: 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností

Opis typu operácie

Činnosť 1: činnosti spojené s **vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou** zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.

Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností.

*V prípade obhospodarovateľov lesa je **činnosť 1** oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).*

Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: **deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu**. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.

Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, *ktorých **výstup** spracovania **nespadá do prílohy I ZFEÚ.*** Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zriadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.

V rámci využívania **obnoviteľných zdrojov energie** sú oprávnené nasledovné investície za podmienky, že časť energie prijímateľ podpory spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie, táto pokryje sprostredkovane aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod.:

1. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete;
2. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete;
3. investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete;
4. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW;
5. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW;
6. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW;
7. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW;
8. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW.

Činnosti spojené s využívaním OZE prispievajú k fokusovej oblasti 5C.

Druh podpory

- Grant.

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon NR SR č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnej kombinovanej výroby;
- smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie;
- zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- zákon NR SR č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku;
- zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia;
- vyhláška MH SR 337/2012, ktorou sa ustanovuje energetická účinnosť premeny energie pri prevádzke, rekonštrukcii a budovaní zariadenia na výrobu elektriny a zariadenia na výrobu tepla;
- Odporúčanie Komisie 2003/361/ES, ktoré sa týka definície mikro, malých a stredných podnikov;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis.

Prijímatelia

Činnosť 1 a 2:
Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach.

Činnosť 1 až 3:

1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby.
2. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
    - súkromných vlastníkov a ich združení;
    - obcí a ich združení;
    - cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.
3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).

Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto podopatrenia;
2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

V rámci **činnosti 3** nie sú oprávnené investície súvisiace s drevospracujúcim priemyslom (piliarska výroba, výroba nábytku a pod.), s výnimkou využívania dreva ako OZE.

*V prípade obhospodarovateľov lesa je **činnosť 1** oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).*

V prípade podnikov akvakultúry nie sú oprávnené investície do alternatívnych zdrojov príjmov, ktoré súvisia s akvakultúrou, ako je rybárska turistika, environmentálne služby v oblasti akvakultúry, vzdelávacie aktivity súvisiace s akvakultúrou a pod.

Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
2. veľkosť nepoľnohospodárskeho podniku (mikro a malý podnik v zmysle odporúčanie Komisie 2003/361/ES);
3. v prípade výroby energie je časť energie spracovaná vo vlastnom podniku;
4. v prípade spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spracovania výlučne spadá do Prílohy I ZFEÚ je časť vyrobenej energie uvádzaná do siete;
5. všetky investície súvisiace s OZE musia byť v súlade so zákonom NR SR č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnej kombinovanej výroby.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp zamestnanosti (napr. počet vytvorených pracovných miest, počet udržaných pracovných miest);

- princíp spôsobu investície (napr. environmentálny aspek, potenciál vidieckeho turizmu v danej oblasti, pri spracovaní OZE % podiel vstupu z vlastného odpadu, kumulácia viacerých aktivít, ubytovacie zariadenia s nižšou kapacitou, väčšie prepojenie na územia mimo zastavaného územia obce resp. na nezastavané územie).

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

Výška podpory

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre **mikro a malé podniky**:
- 55 % v nasledovných krajoch SR: PO, KE, BB, ZA;
- 45% v nasledovných krajoch SR: TN, NR, TT, BA.

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre **stredné podniky**:
- 45 % v nasledovných krajoch SR: PO, KE, BB, ZA;
- 35% v nasledovných krajoch SR: TN, NR, TT, BA.

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre **veľké podniky**:
- 35 % v nasledovných krajoch SR: PO, KE, BB, ZA;
- 25% v nasledovných krajoch SR: TN, NR, TT, BA.

Zahrnuté oblasti diverzifikácie

a. investície do rekreačných a relaxačných činností spojených s vidieckym cestovným ruchom;
b. investície do činností spojených s cieľovou skupinou deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu;
c. investície do spracovania a uvádzania na trh produktov, ktorých výstup nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom môže byť aj produkt, ktorý sa nachádza na prílohe I ZFEÚ za podmienky, že je zároveň vstupom aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou vstupov výlučne spadajúcich do prílohy I ZFEÚ v prípade, že výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie);
d. investície do činností súvisiacich s poskytovaním služieb, najmä služieb spojených s logistikou, skladovaním a dopravou;
e. investície do OZE.

Iné dôležité poznámky významné pochopenie na vykonávanie opatrenia
V rámci opatrenia 6 je možné predkladať integrované projekty zahŕňajúce podporu v rámci opatrenia 6, opatrenia 4 a opatrenia 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4 (ak sú súčasťou integrovaného projektu) a ktorý zahŕňa podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci min. dvoch rôznych opatrení. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané a hodnotené spoločne. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je

súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze.

Predajné miesto: je miesto priamo na farme alebo lesnom alebo akvakultúrnom podniku, alebo miesto dostupné pre návštevníkov daného regiónu vo vidieckej oblasti, kde príjemca pomoci môže predávať svoje výrobky alebo výrobky iných poľnohospodárov, lesných hospodárov alebo akvakultúrnych podnikov, ktoré majú prevažne nepoľnohospodársky, nelesný a neakvakultúrny charakter. V prípade nepoľnohospodárskych mikro a malých podnikov je umožnené navštíviť a predávať výrobky aj v mestskej oblasti, avšak bez zriadenia trvalého predajného miesta. V prípade poľnohospodárskeho podniku je oprávnené aj zriadenie predajného miesta v mestskej oblasti.

Občianska a poznávacia infraštruktúra: náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy.

7. Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (článok 20)

Právny základ:

- článok 20 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- príloha I bod 8.6 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014.

7.1.Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Ku koncu roka 2011 bolo na území SR **2 890 obcí** na úrovni LAU2, z toho so štatútom mesta je 138 obcí. V sídelnej štruktúre SR prevládajú malé obce do 1 000 obyvateľov, ktorých je 1 913. Malých obcí do 500 obyvateľov je 1 142, čo tvorí 39,5 % z celkového počtu sídiel v SR. Tieto malé vidiecke obce však tvoria prirodzenú reprodukčnú základňu pracovných síl pre poľnohospodársku prvovýrobu. Najväčším problémom malých obcí je nedostatočná infraštruktúra a nedostupnosť základných služieb. Ďalšími problémami sú nepriaznivý vývoj sociálno-demografickej štruktúry vidieckeho obyvateľstva, nedostatok pracovných príležitostí a vysoká nezamestnanosť vo vidieckych oblastiach, nedostatočne využívaný potenciál obcí pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v oblasti služieb, ako aj nedostatočná infraštruktúra vidieckeho cestovného ruchu a nízke percento populácie SR využívajúce DSL.

Opatrenie č. 7 reaguje v nadväznosti na identifikované slabé stránky vidieckych oblastí na nasledovné identifikované potreby:, vytváranie nových pracovných miest na vidieku, zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komunít, rozvoj IKT vo vidieckych obciach a sekundárne na potrebu zvýšenie energetickej efektívnosti a zvýšenie podielu využívania OZE. Napĺňanie týchto potrieb bude prispievať k nasledovným špecifickým cieľom (fokusovým oblastiam): podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach (6B) a rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (6C) a sekundárne k cieľu uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky (5C). Pre naplnenie týchto cieľov a potrieb je potrebné smerovať podporu na aktivity v rámci opatrenia základné služby a obnova dedín na vidieku.

Kvalita života úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom, ako aj so zastavením odlivu obyvateľstva z vidieka. Pre jej zvýšenie je potrebná kvalitná infraštruktúra a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľov vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie (ako sekundárny účinok investícií) – využívanie nevyužitých objektov pre podnikateľskú a komunitnú činnosť, kvalitné verejné priestory pre obyvateľov, vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu a využívanie IKT a pod. Dôležitým motorom rozvoja vidieckych oblastí bude zlepšená infraštruktúra miestneho vidieckeho cestovného ruchu. Vzhľadom na sídelnú rozdrobenosť územia a veľký počet malých obcí bude dôležité podporovať spoločné projekty viacerých obcí, ktoré budú efektívnejšie a budú mať širší dopad na väčšie územie.

Pokiaľ ide o investície do miestnych komunikácii, bežná výstavba a rekonštrukcia nie je vhodná v rámci financovania z EPFRV. Pripúšťa sa však podpora za predpokladu, že investície budú prispievať k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde sa prostredníctvom ich realizácie môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou a projekt bude jasne odôvodnený jeho príspevkom k miestnemu ekonomickému rozvoju tzn. investícia bude mať širší dopad na územie a vyššiu pridanú hodnotu. Tieto investície môžu byť podporené iba v prípade, že sú v súlade s rozvojovým

plánom obce alebo združenia obcí. Takéto investície do miestnych komunikácií budú podporené len v malom rozsahu, t. z. len ako jedna z aktivít v rámci investícií do malej infraštruktúry, v súlade s definíciou pre malú infraštruktúru a bez vyčlenenia výraznej finančnej alokácie.

Opatrenie prostredníctvom niektorých operácií pôsobí komplementárne k iným operačným programom, a to nasledovne:

- OP Kvalita životného prostredia – doplnkovosť v oblasti investícií do vodného hospodárstva je zabezpečená rozdielnym typom prijímateľom, kedy v rámci PRV budú oprávnené obce s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) a zároveň tieto nie sú súčasťou aglomerácií oprávnených v rámci OP KŽP.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti investícií do vodného hospodárstva (rekonštrukcia stokovej siete, rekonštrukcia/výstavba vodovodnej siete, výstavba/rekonštrukcia zdrojov pitnej vody), ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom regionálnej integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti rozvoja verejnej osobnej dopravy vo vzťahu k investíciám ako sú: výstavba a rekonštrukcia záchytných parkovísk a autobusových zastávok, avšak pre účely integrovaných dopravných systémov, ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom regionálnej integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti investícií do cestnej infraštruktúry, kde z IROP sú oprávnené cesty 2. a 3. triedy a z PRV len miestne komunikácie.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti revitalizácie nevyužívaných plôch a objektov na ich nové funkčné využitie, ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Integrovaný regionálny operačný program – doplnkovosť v oblasti investícií do cyklistickej infraštruktúry v mestách a mestských oblastiach (budovanie cyklokomunikácií a doplnkovej infraštruktúry), ak sa daný projekt bude realizovať prostredníctvom integrovanej územnej stratégie v rámci IROP, nebude oprávnený v rámci PRV.
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra (OPII) – operácia v rámci opatrenia v PRV komplementárne doplní operácie v rámci OPII a prispeje k cieľu 100 % pokrytia širokopásmovým internetom. PRV bude realizovať dopytové projekty pre budovanie prístupových sietí v jednotlivých obciach (do 500 obyvateľov), ktoré spadajú do bielych miest. OPII sa zameria na výstavbu národných regionálnych sietí a budovanie prístupových sietí prostredníctvom dopytových projektov v oblastiach zlyhania trhu.
- OP Ľudské zdroje - S cieľom zlepšenia životných podmienok a kvality bývania obyvateľov MRK budú v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, prioritnej osi 5, špecifického cieľa 5.1.1 aktivity „zavedenie inžinierskych sietí, prístup k pitnej a úžitkovej vode, výstavba prístupových ciest a odvoz komunálneho odpadu“ doplnkového charakteru v záujme dodržania komplexného prístupu. V rámci PRV sú podobné investície v rámci infraštruktúry. Demarkácia bude zabezpečená na úrovni projektu.

<u>Príspevok k fokusovej oblasti</u>

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;

Samotné investície zlepšujúce kvalitu života (infraštruktúra, miestne služby) budú mať vplyv na miestny ekonomický rozvoj v podobe vytvorenia podmienok pre podnikateľov a zároveň zlepšené podmienky pre život obyvateľov budú mať vplyv na zabránenie odlivu obyvateľov z vidieka. Optimálne a efektívne využívanie kultúrno-historického a prírodného potenciálu vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie, urýchlia naštartovanie miestneho ekonomického rozvoja založeného na efektívnom využívaní endogénnych zdrojov. Pre efektívny a udržateľný rast vidieckych oblastí je vzhľadom na veľký potenciál vidieckeho cestovného ruchu týchto oblastí dôležité podporovať investície do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu. V domácom cestovnom ruchu by perspektívne malo dochádzať k presúvaniu finančných prostriedkov z tzv. "výrobných" a bohatších regiónov do regiónov so zachovaným prírodným a kultúrnym potenciálom, čo sekundárne povedie k vyrovnávaniu disproporcií regiónov a k rastu zamestnanosti v týchto regiónov nielen v cestovnom ruchu, ale aj v nadväzných odvetviach. Využitie kapacít ubytovacích zariadení v SR je v priebehu roka veľmi kolísavé vzhľadom na výrazný vplyv sezónnosti. Celoročné využitie kapacity ubytovacích zariadení na Slovensku je veľmi nízke. Je preto nevyhnutné vykonať operácie, ktoré zvýšia využitie kapacít ubytovacích zariadení. Prísun turistov do územia bude mať za následok zvýšenie príjmov obyvateľstva, diverzifikáciu ponúkaných služieb a v konečnom dôsledku zlepšenie ekonomického postavenia samotných obcí.

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií vo vidieckych oblastiach.

Zvýšenie dostupnosti informácií prostredníctvom využívania moderných informačno-komunikačných technológií je významným faktorom ďalšieho ekonomického rozvoja vidieckych oblastí. Opatrenie 7 reaguje na túto potrebu podporou budovania infraštruktúry širokopásmového internetu, kde budú realizované projekty poslednej míle. Aktivity komplementárne doplnia operácie v rámci prioritnej osi 7 Operačného programu Integrovaná infraštruktúra a prispejú tak k cieľu Digitálnej agendy pre Európu - 100 % pokrytia vysokorýchlostným internetom nad 30 Mbit/s.

<u>Sekundárny príspevok k fokusovej oblasti</u>

5C ***Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;***

Opatrenie bude sekundárne prispievať k FO 5C prostredníctvom investícií do OZE a úspor energie, ktoré budú môcť byť súčasťou iných investícií v rámci opatrenia (napr. súčasťou rekonštrukcie kultúrneho domu bude výstavba kotolne na OZE a pod.)

<u>Príspevok k prierezovým cieľom</u>

Životné prostredie, zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

Opatrenie Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach prispieva k zlepšeniu kvality života a podpore ekonomického rozvoja na vidieku, rešpektuje charakter krajiny a zabezpečuje vysokú úroveň ochrany životného prostredia v rámci všetkých svojich podopatrení a príslušných aktivít. Investície do zlepšovania miestnych služieb budú sprevádzané investíciami do využívania OZE. Investície v rámci opatrenia budú sprevádzané začleňovaním prvkov zelenej infraštruktúry čo bude mať pozitívny dopad na vzhľad krajiny a

zlepšenie kvality životného prostredia. Ďalším pozitívnym dopadom bude kontrola súladu projektu z existujúcimi plánmi obcí, miestnymi stratégiami, Miestnou agendou 21 apod.
Opatrenie tiež prispieva k uplatňovaniu horizontálnych princípov, konkrétne horizontálneho princípu trvalo udržateľný rozvoj, ako aj horizontálneho princípu rovnosť mužov a žien, nediskriminácia a prístupnosť, v rámci ktorého bude v celom PRV zabezpečená rovnosť príležitostí všetkým občanom SR.

A) BUDOVANIE ŠIROKOPÁSMOVÉHO INTERNETU

7.2. Podopatrenie: 7.3 Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy

Opis typu operácie

Vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí s rýchlosťou min. 30 Mbit/s, vrátane zriadenia verejne prístupného miesta. Oprávnené budú projekty zavádzania tzv. "poslednej míle". Riešenie prístupových sietí bude nadväzovať na ukončenie prvej fázy výstavby regionálnych sietí, financovanej z OP II, resp. tam, kde už sú regionálne siete dostupné a je preukázané zlyhanie trhu. Operácia v rámci opatrenia v PRV komplementárne doplní operácie v rámci OPII a prispeje k cieľu 100 % pokrytia širokopásmovým internetom. OPII podporí realizáciu budovania širokopásmového pripojenia a zavádzanie sietí nových generácií. Pri riešení bielych miest širokopásmovým internetom o minimálnej rýchlosti 30 Mbit/s sa zameria na výstavbu národných regionálnych sietí a budovanie prístupových sietí prostredníctvom dopytových projektov v oblastiach zlyhania trhu. OPII tiež zabezpečí príslušné analytické práce a koordináciu výstavby sietí. PRV bude realizovať dopytové projekty pre budovanie prístupových sietí v jednotlivých obciach (do 500 obyvateľov), ktoré spadajú do bielych miest.

Oprávnené sú činnosti, ktoré sa týkajú investícií do infraštruktúry širokopásmového internetu, napr.:

- vytvorenie a zabezpečenie prístupu k širokopásmovej infraštruktúre vrátane zariadení na prenos a zber signálu (backhaul) a pozemných zariadení (napr. pevné, pozemné, bezdrôtové alebo satelitné technológie alebo kombinácie týchto technológií);
- budovanie pasívnej širokopásmovej infraštruktúry (napr. inžinierske siete, ako je kladenie káblových rozvodov a zapájanie iných sieťových prvkov, ako sú napr. neaktivované optické vlákna atď.) v súčinnosti s ostatnými infraštruktúrami (energetické, dopravné, vodné, kanalizačné siete atď.).

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Národná stratégia pre širokopásmový prístup v SR;
- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

Prijímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach do 500 obyvateľov (vrátane) definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom;
2. združenia obcí s právnou subjektivitou (tvorené z obcí do 500 obyvateľov, ktoré sú definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom).

Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia;
2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti
Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Pre výber projektov budú stanovené minimálne kritériá pre oprávnenosť projektu. Posudzovať sa bude minimálne nasledovné:

- súlad s Národnou stratégiou pre širokopásmový prístup v SR;
- operácia sa plánuje v obci definovanej ako biele miesto s počtom obyvateľov do 500 (vrátane) ;
- oblasť zlyhania trhu;
- minimálna rýchlosť pripojenia 30 Mbit/s. ;
- ďalšie definované vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP.

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí;

- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín).

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených nákladov: 100% s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.

B) INVESTÍCIE DO VYTVÁRANIA, ZLEPŠOVANIA ALEBO ROZŠIROVANIA VŠETKÝCH DRUHOV INFRAŠTRUKTÚR MALÝCH ROZMEROV

7.3. Podopatrenie: 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Opis typu operácie

1. výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd;
2. výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácii, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.);
3. zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

Prijímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane);
2. pri investíciách do kanalizácií a ČOV - obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) s výnimkou obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácie nad 2 000 EO, ako aj aglomerácie pod 2 000 EO, ktorá zasahuje do chránených vodohospodárskych oblastí;
3. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 vrátane).

Oprávnené výdavky

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov

zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;

2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

- Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
- povinnosť uplatňovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t. j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t. z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;
- uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí;
- uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín).

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených nákladov 100%, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.

C) ROZVOJ VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

7.4. Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie:

Opis typu operácie

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKy a pod.;
- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov

Odkazy na iné právne predpisy

- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike;
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR;
- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

Prijímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane);
2. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 vrátane)

Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;

2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t. z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov; ;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami obcí (spoločný projekt viacerých obcí);
- uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia aj problémy marginalizovaných skupín);
- uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov.

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených nákladov 100 %, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry .

D) VYTVÁRANIE, ZLEPŠOVANIE ALEBO ROZŠIROVANIE MIESTNYCH SLUŽIEB VRÁTANE VOĽNÉHO ČASU A KULTÚRY A SÚVISIACEJ INFRAŠTRUKTÚRY

7.5. Podopatrenie: 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Opis typu operácie

- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;
- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.
- investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR;
- čl. 65 – 71 nariadenia č. 1303/2013;
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

Prijímatelia

1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane);
2. združenia obcí s právnou subjektivitou (s priemerným počtom obyvateľov do 1 000 vrátane).

Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;

2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
Povinnosť uplatňovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený, prípadne bude stanovená podmienka, že ak niektoré z definovaných kritérií projekt nespĺňa (resp. hodnotenie je 0) nemôže byť schválený (aspekt kvality).

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť projektu – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- uprednostnené budú projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom a/alebo projekty, ktoré kombinujú viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t.z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov;
- uprednostnené budú projekty, v rámci ktorých budú mať realizované operácie dopad na širšie územie viacerých katastrov obcí a budú predkladané združeniami/skupinami obcí
- uprednostnené budú projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry;
- uprednostnené budú projekty obcí do 500 obyvateľov (vrátane) pred projektmi obcí s vyšším počtom obyvateľov;
- princíp uľahčenia prístupu marginalizovaných skupín k podpore (zvýhodňovanie projektov, ktoré riešia problémy marginalizovaných skupín).

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených nákladov je 100 %, s maximálnym limitom v zmysle definície malej infraštruktúry.

Informácie špecifické pre dané opatrenie
Malá infraštruktúra: investície do malej infraštruktúry sú investície nepresahujúce maximálnu výšku oprávnených nákladov 300 000 €.

Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

V nadväznosti na ustanovenia kapitoly 3.1.5 Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020 bude v rámci realizovaných operácií opatrenia č. 7 (podopatrenia 7.2 a 7.4) uplatňovaný sociálny aspekt pri VO to znamená pre obstarávateľov bude povinnosť určiť doložku zákazky týkajúcu sa sociálneho aspektu vo VO, ktorá stanoví dodatočné špecifické podmienky zo strany obstarávateľa pre uchádzača.

Verejné obstarávanie uplatňujúce sociálny aspekt predstavuje operácie obstarávania, ktoré zohľadňujú jedno alebo viac sociálnych hľadísk: napr. pracovné príležitosti, dôstojná práca, dodržiavanie sociálnych a pracovných práv, sociálne začleňovanie a pod. Pre obstarávanie môžu byť relevantné napr. nasledujúce sociálne hľadiská:

- podpora zamestnanosti mladých ľudí;
- podpora vyváženého zastúpenia mužov a žien;
- podpora pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnané osoby a starších pracovníkov;
- politika rozmanitosti a pracovné príležitosti pre osoby zo znevýhodnených skupín (napríklad migrujúci pracovníci, etnické menšiny, náboženské menšiny, osoby s nízkym dosiahnutým vzdelaním atď.);
- podpora pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím aj prostredníctvom začleňujúceho a dostupného pracovného prostredia;
- atď.

Pokiaľ ide o inklúziu marginalizovaných rómskych komunít, v tejto súvislosti sa bude v podmienkach SR uplatňovať sociálny aspekt pri VO vo vzťahu k projektom realizovaných v obciach, ktoré sú identifikované v Atlase rómskych komunít 2013. To znamená obce z atlasu rómskych komunít budú mať pri VO povinnosť uplatniť sociálne hľadisko týkajúce sa inklúzie MRK.

Ďalšie potrebné informácie vzťahujúce sa k opatreniu budú uvedené v príslušných výzvach na predkladanie žiadosti o NFP.

8. Opatrenie 8 Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov (články 21 – 26)

Právny základ:

- článok 21, ods.1, body a), c), d), e) a články 22,24,25 a 26 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č.1698/2005.

8.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Napriek relatívne vysokej lesnatosti má Slovensko v oblasti lesníctva veľký problém so zdravotným stavom lesov. Viac ako 50 % lesov je v stredom a vyššom stupni poškodenia. Svedčí o tom objem náhodných ťažieb, ktorých výška pravidelne presahuje 50 % celkového objemu ťažieb dreva (napr. r. 2011 to bolo až 52 %). Poškodzovanými a destabilizovanými sú najmä ihličnaté lesy, ale problémy s vitalitou a stabilitou majú aj ostatné lesné ekosystémy, v ktorých je ohrozená nie len biodiverzita. Negatívny trend v zdravotnom stave lesov sa prejavil najmä v poslednom decéniu, keď sa vplyvom klimatických zmien, ktoré popisuje aj Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, zmenilo aj rozloženie zrážok v priebehu vegetačného obdobia. V lesoch sa stále častejšie vyskytujú periódy sucha, čo spolu s vysokými teplotami spôsobuje preschnutie pôd a vytvára optimálne podmienky na zvyšovanie početnosti podkôrneho hmyzu, ako aj zvýšeného rizika vzniku a šírenia požiarov. Od roku 2000 vypuklo na území SR 5403 lesných požiarov, ktoré spoločne poškodili 8085ha lesa. Najvýraznejšie poškodenie priniesol rok 2003 kedy bolo zničených 1567ha lesa a rok 2012 kedy bolo poškodených 1683ha lesa. Celková škoda, spôsobená požiarmi v tomto období, predstavuje viac ako 23 mil. Eur (PTEÚ MV SR, NLC-LVÚ). Súčasný stav v oblasti prevencie a boja proti požiarom lesných plôch je napriek existencii niektorých preventívnych opatrení stále nedostatočný. Celkovo sa zdravotný stav lesa oproti roku 2009 zhoršil, podiel stromov ktoré svoj zdravotný stav zlepšili je o 6 % menší ako podiel stromov, ktoré svoj zdravotný stav zhoršili (NLC SR, 2012).

Zdravotný stav lesných ekosystémov je meraný prostredníctvom defoliácie (strata asimilačných orgánov). Zdravotný stav lesných ekosystémov Slovenska - indikovaný defoliáciou a stupňom poškodenia sa v období r. 2001 - 2010 zhoršil. Podiel stupňov defoliácie 2 až 4 do roku 2010 mierne stúpal pri ihličnatých drevinách najmä v dôsledku aktivity biotických škodcov. Pri listnatých drevinách sa okrem klimatických faktorov (sucho) prejavilo pravdepodobne aj vyčerpanie zo silných semenných rokov (najmä buka a hraba). V roku 2011 sa situácia vo všeobecnosti zlepšila.

Ďalším dôsledkom klimatickej zmeny sú lokálne prívalové dažde, kde okrem podpory stability lesných porastov s vysokou absorpčnou schopnosť je nutné tiež podporovať protipovodňové opatrenia na horských tokoch, najmä zachytávanie zrážok a pod. Dĺžka vodných tokov v SR je 61,1 tis. km, z toho v správe štátnych organizácií LH je takmer 19 tis. km drobných vodných tokov (DVT). Investície zamerané na ochranu pred povodňami sú realizovane len vo veľmi obmedzenom rozsahu v rámci finančných možnosti organizácií.

<u>Príspevok k fokusovým oblastiam:</u>

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity, vrátane na územiach sústavy NATURA 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

4B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania. Podopatrenia 8.3 a 8.4 preto reagujú na potrebu prevencie proti prírodným katastrofám v lesoch, posilnenie ochrannej funkcie lesov a ich obnovy po prírodných katastrofách, potrebu zabezpečenia ochrany pôd pred degradáciou a zachovanie kvality vôd a tým prispievajú k napĺňaniu fokusovej oblasti **4A** prostredníctvom podpory investícií do rozvoja lesných oblastí (infraštruktúry) a zlepšenia životaschopnosti a prevencie v lesoch. Časté požiare a poškodenia lesa spôsobujú nevyčísliteľné škody na biodiverzite, preto je nutné lesné porasty revitalizovať po prírodných katastrofách tak, aby sa čo najskôr obnovili všetky funkcie lesa. Posilnením ochrannej funkcie lesa, budovaním infraštruktúry v lesoch a jeho obnovou po prírodných katastrofách bude podporené aj udržateľné obhospodarovanie lesa, prevencia pôdnej erózie a ochrana vody v lesoch, ktoré prispejú k napĺňaniu fokusových oblastí **4B** a **4C**. Celková dĺžka riečnej siete v SR je v súčasnosti cca 61 147 km, z čoho je dĺžka DVT cca 18 250 km, čím sa DVT výrazným spôsobom podieľajú na formovaní odtoku v celoslovenskom meradle. Úpravy DVT majú význam pri zmierňovaní nepriaznivých vplyvov na odtokové pomery, zvyšujú retenčnú schopnosť povodí, čím priaznivo pôsobia na vyrovnanosť (zmierňujú maxima a zvyšujú minimá) odtoku vody z povodí DVT. V oblastiach s dlhodobo neriešenými úpravami DVT prichádza k povodňovým škodám nie len na lesných pozemkoch, ale aj na priľahlých poľnohospodárskych pozemkoch a intravilánoch miest a obcí, preto je úprava DVT nevyhnutná.

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

Na Slovensku je približne 45 % lesov začlenených do chráneného územia národného alebo európskeho významu, pričom 75 % chránených území tvoria lesy. Lesy sú polyfunkčné a slúžia predovšetkým na hospodárske, sociálne a environmentálne účely. Zvlášť chránené lesy by mali byť využívané najmä pre environmentálne účely. Zohrávajú významnú úlohu pri poskytovaní ekosystémových služieb ako je zmierňovanie klimatických zmien, pričom rozsiahle spoločenské prínosy by mali byť v podobe prínosov pre ľudské zdravie, voľný čas a cestovný ruch. Na zlepšenie odolnosti a na zabezpečenie týchto služieb je nevyhnutné vykonávať aktívne opatrenia v lesných ekosystémoch, ktoré musia byť sprístupnené citlivo budovanou infraštruktúrou, ktorá z dlhodobého hľadiska bude prispievať aj k naplneniu hospodárskych a sociálnych funkcií lesov. Podopatrenie 8.5 reaguje na potrebu zachovania biodiverzity a zvýšenia environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiversity a potrebu eliminácie dopadov a adaptácie pôdohospodárstva na zmeny klímy a to predovšetkým umelou obnovou a výchovou ochranných lesov a lesov osobitného určenia, podporou hniezdnych príležitostí vtákov v lese a iných prvkov biodiverzity. Taktiež rozvojom občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch, čo prispeje najmä k napĺňaniu fokusovej oblasti **4A**.

4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

Na území SR sú lesy viac ako 100 rokov obhospodarované na základe Lesných hospodárskych plánov (v súčasnosti Programov starostlivosti o lesy). Hospodárenie v lesoch podľa Programov starostlivosti o lesy a ich tvorba je v SR upravená všeobecne záväzným právnym predpisom - zákonom NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Podľa §40 ods.1 tohto zákona je Program starostlivosti o lesy nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch. Tento cieľ je v súlade so závermi ministerskej konferencie o ochrane lesov v Európe, konanej v roku 1993 v Helsinkách a zároveň zabezpečuje aj environmentálny a verejný účinok. Trvalo udržateľným hospodárením v lesoch sa rozumie hospodárenie v lesoch takým spôsobom a v takom rozsahu, aby sa zachovala ich biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť funkcie lesov. Podopatrenie 8.5 a 8.6 preto podporou vypracovania plánov lesného hospodárstva alebo rovnocenných nástrojov reaguje na potrebu zachovania biodiverzity a zvýšenie environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity a potrebu zabezpečenia ochrany pôdy pred degradáciou a zachovania kvality vôd, čím prispieva k napĺňaniu fokusovej oblasti **4A** a **4C**. Lesný hospodársky plán je vypracovaný pre každý lesný celok (základné priestorové rozdelenie lesa), ktorý môže združovať niekoľko obhospodarovateľov lesa a všetky činnosti vykonané v lese musia byť rámcovo v súlade s týmto Lesným hospodárskym plánom.

2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva

Podľa výsledkov súhrnného ekonomického lesníckeho účtu (IEEAF)[4] za rok 2012 dosiahla konečná produkcia odvetvia LH hodnotu 489 mil. EUR. Hrubá pridaná hodnota odvetvia bola v uvedenom roku približne 241 mil. EUR, čistá pridaná hodnota 214 mil. EUR. Lesné subjekty nedosahujú v porovnaní s ostatnými hospodárskymi odvetviami dostatočnú produktivitu výrobných faktorov, ktorá by vytvorila potrebné zdroje na krytie pokračujúcej modernizácie mechanizmov a technológií po dobe životnosti a to najmä z dôvodu vysokého podielu živej práce, ktorú nie je možné nahradiť mechanicky (najmä pri prácach v lesných škôlkach, zalesňovaní, ťažbe dreva a pod.). Na zvýšenie tohto podielu je potrebné investovať do tejto oblasti, aby sa zvýšila ekonomická hodnota lesného hospodárstva a jeho hospodársky výkon. V lesnom hospodárstve na Slovensku stále pracuje vysoké percento mechanizmov a technológií po dobe životnosti, ktoré sú fyzicky, ale i morálne opotrebované. Technické parametre takýchto mechanizmov, na rozdiel od nových prístrojov a zariadení, neumožňujú používanie moderných technológií, priaznivejších k životnému prostrediu, ktoré prispievajú k udržateľnému obhospodarovaniu lesov a zavádzaniu inovácií do lesného hospodárstva. Centrálny register využívaných mechanizmov v lesnom hospodárstve na Slovensku nie je vedený. V nosných činnostiach (t.j. približovanie dreva) pracuje ročne cca 1500-1700 mechanizmov, v odvoze dreva cca 500-700 mechanizmov. Väčšina z nich bola obstaraná kúpou už používaných mechanizmov v rámci privatizácie od štátnych lesov, ktoré sú staršie ako 15 rokov. Na základe údajov strednodobého hodnotenia PRV SR 2007-2013 bolo prostredníctvom opatrenia 122 obnovených 149 mechanizmov na približovanie dreva a 85 mechanizmov na odvoz dreva. Z týchto údajov predpokladáme po ukončení PRV SR 2007-2013 obnovenie cca 20% mechanizmov na približovanie dreva a 20-25% mechanizmov na

odvoz dreva. Podopatrenie 8.6 preto reaguje na potrebu zvýšenia efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnutia nárastu pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve, ktorá prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **2C**. Podpora udržateľného obhospodarovania lesov a zvýšenie ekonomickej hodnoty lesov zlepší hospodársky výkon lesných subjektov v lesnom hospodárstve. Pre zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov je tiež nevyhnutné využívať moderné inovatívne technológie, ktoré zvýšia produktivitu práce, znížia priame náklady a budú viac šetrné k životnému prostrediu, čím sa zníži poškodzovanie životného prostredia, zvýši sa hospodárska hodnota lesov a posilní sa produktivita práce.

Potenciálny príspevok k iným fokusovým oblastiam:

5E Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve

Zlepšená odolnosť a zvýšenie ekologickej stability lesných ekosystémov zároveň prispeje aj k zabráneniu uvoľňovania uhlíka. Celková zásoba uhlíka v drevnej biomase dosiahla v r.2011 227,9mil.ton uhlíka a za r.2005-2011 má mierne rastúci trend najmä v dôsledku zvyšovania zásob drevnej hmoty. S ohľadom na klimatickú zmenu a adaptáciu je žiaduce ďalšie posilnenie sekvestrácie, ktoré sa dosiahne predovšetkým aj zlepšenou starostlivosťou o zdravotný stav lesov a systematickou obnovou lesa a prispeje k napĺňaniu fokusovej oblasti **5E.**

Opatrenie 8 zároveň prispieva aj k napĺňaniu Lesníckej stratégie EÚ a **prerezovým cieľom**. Úprava drobných vodných tokov, lesné plochy zalesnené a obnovené na základe finančnej pomoci poskytovanej týmto opatrením prispievajú k lepšej biodiverzite, ukladaniu uhlíka, adaptácii na zmeny klímy, zníženiu pôdnej erózie, zlepšeniu schopnosti retencie vôd, ako aj ochranu životného prostredia. K ochrane životného prostredia a adaptácii na zmenu klímy rovnako prispievajú preventívne opatrenia, ktoré zamedzujú znečisťovaniu ovzdušia, zlepšujú odolnosť lesných ekosystémov a zdravotný stav lesov. Pomoc poskytnutá podľa tohto opatrenia prispieva k dosiahnutiu cieľa pridelenia 30% z celkového príspevku EPFRV na program rozvoja vidieka na zmierňovanie zmeny klímy a na prispôsobenie sa zmene klímy, ako aj k ochrane životného prostredia. Rovnako nové lesná technika umožňuje uplatňovať inovatívne postupy v obhospodarovaní lesov a zníženie emisií, čím prispieva aj k ochrane životného prostredia. **Dané opatrenie zároveň prihliada na rovnosť príležitostí, nediskrimináciu a integrovaný prístup.**

8.2. Neprekrývanie podpory v rámci OP Kvalita životného prostredia a OP Výskum a inovácie

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenie 8.3 činnosť 1, s podporou v rámci **OP Kvalita životného prostredia** je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci OP KŽP budú oprávnené aktivity mimo oprávnených aktivít v rámci činnosti 1).
Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.3 s podporou v rámci podopatrenia 4.3 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených aktivít (v rámci podopatrenia 8.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia úsekov protipožiarnych lesných ciest, ktoré slúžia ako prístup k vybudovaným objektov v rámci podopatrenia 8.3, v rámci podopatrenia 4.3 je oprávnená výstavba a rekonštrukcia lesných ciest a prístupu k lesnej pôde s výnimkou protipožiarnych úsekov lesných ciest, ktoré slúžia ako prístup k vybudovaným objektom v rámci podopatrenia 8.3). Zároveň úprava DVT nadväzuje/dopĺňa podporu v rámci opatrenia 5, ktorá prispieva k prevencii proti povodniam.

Podpora v rámci podopatrenia 8.3 dopĺňa/nadväzuje na podporu OP Kvalita životné prostredia tým, že poskytuje podporu na dostupnejší prístup k prípadným lesným požiarom a zároveň prispieva k prevencii vzniku požiarov;

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.4 a podpory v rámci podopatrenia 8.5 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činností (v rámci podopatrenia 8.5 je podpora zameraná na obnovu ochranných lesov a lesov osobitného určenia podsadbou lesných porastov, ktoré nie sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami; v rámci podopatrenia 8.4 je oprávnená obnova lesov všetkých kategórií, ktoré sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.5 s podporou v rámci podopatrenia 6.4 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činnosti (v rámci podopatrenia 6.4 je v prípade obhospodarovateľov lesa oprávnená podpora aktivít mimo aktivít budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.5 a podpory v rámci podopatrenia 8.4 je zabezpečené rozdielnym typom oprávnených činnosti (v rámci podopatrenia 8.5 je podpora zameraná na obnovu ochranných lesov a lesov osobitného určenia, ktoré nie sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami; v rámci podopatrenia 8.4 je oprávnená obnova lesov všetkých kategórií, ktoré sú destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.5 a 8.6 v oblasti vypracovania plánov lesného hospodárstva je zabezpečené rozdielnym oprávneným územím (v rámci podopatrenia 8.5 je oprávnené vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre ochranné lesy, lesy osobitného určenia a hospodárske lesy, s výnimkou hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva).a v rámci podopatrenia 8.6 je oprávnené vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre hospodárske lesy, funkčne klasifikované ako typ produkčný).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.6 v oblasti využívania dreva ako suroviny alebo zdroja energie s podporou v rámci **OP Kvalita životného prostredia** je zabezpečené odlišným prijímateľom podpory (V rámci OP KŽP budú oprávnení na podporu prijímatelia mimo prijímateľov podpory v rámci tejto operácie).

Neprekrývanie podpory v rámci podopatrenia 8.6 s podporou v rámci **OP Výskum a inovácie** je zabezpečené rozdielnymi oprávnenými výdavkami (v rámci OP VaI sú oprávnené výdavky súvisiace s priemyselným spracovaním dreva, v rámci podopatrenia 8.6 sú oprávnené výdavky súvisiace so spracovaním dreva pred jeho priemyselným spracovaním).

V rámci opatrení zameraných na podporu prenosu znalostí a informácií (opatrenie 1) budú vzdelávacie aktivity zamerané na oblasť posilnenia biodiverzity, preventívnych, ochranných a environmentálnych opatrení v rámci lesného hospodárstva. Pri podpore poradenstva pre lesné hospodárstvo (opatrenie 2) bude toto povinne zamerané na smernice 92/43/EHS, 2009/147/ES, 2000/60/ES. Tieto nové poznatky budú majitelia a obhospodarovatelia lesa využívať pri realizácii opatrení zameraných na rozvoj lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov (opatrenie 8). Opatrenie 15 nadväzuje/dopĺňa opatrenie 8 tým, že umožňuje obhospodarovateľom a vlastníkom lesov prijať jeden alebo viacero lesnícko-

environmentálnych a klimatických záväzkov pri spôsobe obhospodarovania lesov, čo zároveň prispeje aj k zlepšeniu životného prostredia a adaptácii na zmenu klímy. Rovnako opatrenie 16 umožní obhospodarovateľom a vlastníkom lesa zefektívniť rozvoj lesníckych oblastí a životaschopnosť lesov a to vypracovaním Programov starostlivosti o les, ktoré tvoria základ obhospodarovania lesov, bez ktorých by samotné hospodárenia v lesoch nebolo možné.

A) PODPORA NA PREVENCIU ŠKÔD V LESOCH SPÔSOBENÝCH LESNÝMI POŽIARMI A PRÍRODNÝMI KATASTROFAMI A KATASTROFICKÝMI UDALOSŤAMI

8.3 Podopatrenie: 8.3 Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

Opis typu operácie

Činnosť 1 na zlepšenie vodného hospodárstva v lesoch:

- **zahrádzanie bystrín** v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmiernenie eróznych procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi;
- budovanie a rekonštrukcia **technických diel** v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie eróznych procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.;
- budovanie **jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany** v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie.

Činnosť 2 na zlepšenie ochrannej protipožiarnej infraštruktúry:

- výstavba, rekonštrukcia protipožiarnych **lesných ciest,** ak slúžia ako prístup[5] k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;
- realizácia projektov komplexného protipožiarneho monitorovacieho systému v lesnej krajine s vysokým a stredným stupňom požiarovosti;
- výstavba, rekonštrukcia a dodávka protipožiarnych monitorovacích veží a súvisiacich prostriedkov komunikácie.

Činnosť 3 na zlepšenie zdravotného stavu lesov:

- realizácia preventívnych opatrení malého rozsahu proti kalamitným biotickým škodcom formou kladenia a asanácie lapákov, inštalácie a prevádzky feromónových lapačov a aplikácie chemických prípravkov v lesných porastoch (aplikácie chemických prípravkov je oprávnená len v prípade, že na realizáciu daného opatrenia nie sú dostupné biologické prípravky alebo ich aplikácia nie je účinná).

Druh podpory

- Grant, možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky max. 50% oprávnených výdavkov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie (EÚ) č. 1310/2013 ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;

- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

Prijímatelia

Fyzické a právnické osoby[6] obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- súkromných vlastníkov a ich združení;
- obcí a ich združení;
- cirkvi, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;
- štátu (LESY SR, š.p.; Štátne lesy TANAP-u; Lesohospodársky podnik Ulič, š.p.);
- pri stavebných investíciách (hmotné investície) na drobných vodných tokoch iba správcovia drobných vodných tokov resp. právnických osôb majúcich k správe drobných vodných tokov (DVT) právny vzťah (prenájom a pod.), ktorí sú zároveň obhospodarovateľmi lesa.

Oprávnené náklady

1. Náklady na:
    - **zahrádzanie bystrín** v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmiernenie eróznych procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi;
    - budovanie a rekonštrukcia **technických diel** v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie eróznych procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.;
    - budovanie **jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany** v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie;
    - výstavba, rekonštrukcia protipožiarnych **lesných ciest,** ak slúžia ako prístup[7] k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;
    - realizácia projektov komplexného protipožiarneho monitorovacieho systému v lesnej krajine s vysokým a stredným stupňom požiarovosti;
    - výstavbu, rekonštrukciu a dodávku protipožiarnych monitorovacích veží a súvisiacich prostriedkov komunikácie;
    - realizácia preventívnych opatrení malého rozsahu proti kalamitným biotickým škodcom formou kladenia a asanácie lapákov, inštalácie a prevádzky feromónových lapačov a aplikácie chemických prípravkov v lesných porastoch.

2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp polohy lesného porastu (napr. environmentálne významnejšie, s vyšším rizikom požiarovosti, výskytu škodcov);
- princíp spôsobu hospodárenia (napr. využívanie biologických spôsobov ochrany lesa, rekonštrukcia celého vodného toku, pozitívny vplyv realizácie aktivít aj na iných obhospodarovateľov lesa);
- princíp nižšej intenzity pomoci (v prípade, že príjemca pomoci požiada o zníženú intenzitu pomoci max. však o 20%).

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených nákladov 100%.

<u>Zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu</u>

HMYZ:

a) listožravce: *Lymantria dispar, Adelges laricis, Sacchiphantes viridis, Dreyphusia nordmannianae;*
b) škodcovia výsadieb: *Hylastes spp., Hylobius abietis;*
c) podkôrny a drevokazný hmyz:
smrečina: Hylastes spp., Hylobius abietis, Ips typographus, Pityogenes chalcographus, Ips duplicatus, Ips amitinus, Ips accuminatus;
borovice: Ips acuminatus, Ips sexdentatus, Tomicus spp, Phaenops cyanea;
listnaté dreviny: Leperisinus fraxini, Scolytus intricatus.

HUBY: *Chalara fraxinea (syn. Hymenoscyphus pseudoalbidus).*

Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov[8]

Kategória A - Lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom:
01A Borská nížina
24 Žilinská kotlina
25B Súľovské vrchy
36B Heľpianske Podolie
36C Breznianska kotlina
43A Liptovská kotlina
43B Popradská kotlina, Tatranské Podhorie
46F Predná Hoľa
46G Kozie chrbty
47A Liptovské Tatry, Červené vrchy, Liptovské Kopy, Vysoké Tatry (bez Širokej)
47B Belianske Tatry, Široká
47C Osobitá

Kategória B - Lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom:
06 Hornonitrianska kotlina
10 Juhoslovenská kotlina, Gemerská pahorkatina
11 Cerová vrchovina
12 Košická kotlina, Abovská pahorkatina
13 Malé Karpaty
15 Biele Karpaty
16 Považské Podolie
17A Sliačska kotlina, Zvolenská pahorkatina, Slatinská kotlina
17B Bystrická vrchovina, Bystrické Podolie, Ponická vrchovina
18 Revúcka vrchovina, Rožňavská kotlina
19 Slovenský kras
20A Slanské vrchy
22A Šarišská vrchovina, Šarišské Podolie, Stráže
22B Ľubovnianska kotlina, Ľubotínska pahorkatina, Jakubianska brázda, Hromovec
23 Javorníky
25A Strážovské vrchy
26 Turčianska kotlina
27B Vtáčnik, Kremnické vrchy
28A Volovské vrchy
28B Čierna hora
29 Hornádska kotlina

30 Vihorlatské vrchy
32 Západné Beskydy
33B Kysucké Beskydy
33C Kysucká vrchovina
34A Malá Fatra
34B Žiar
35A Veľká Fatra sever, Starohorské vrchy sever
35B Veľká Fatra, Starohorské vrchy juh
36A Lopejská kotlina, Bystrianske Podhorie
37 Poľana
38A Veporské vrchy juh, Stolické vrchy
38B Veporské vrchy sever
39 Spišskogemerský kras
40 Branisko
41B Čergov
42A Bachureň
42B Levočské vrchy
42C Spišská Magura, Ždiarska brázda
46A Salatíny, Demänovské vrchy
46B Ďumbier, Prašivá;
46C Ďumbier, Prašivá; sever
46D Kráľova hoľa, Priehyba
46E Kráľova hoľa, Priehyba
47D Sivý vrch

B) PODPORA NA OBNOVU LESOV POŠKODENÝCH LESNÝMI POŽIARMI A PRIÍRODNÝMI KATASTROFAMI A KATASTROFICKÝMI UDALOSŤAMI

8.4. Podopatrenie: 8.4 Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

Opis typu operácie

V rámci daného podopatrenia budú aktivity zamerané na:

- projekty revitalizácie a obnovy lesných spoločenstiev (vrátane obnovy lesných porastov, ochrany, ošetrovania a výchovy lesov) zničených alebo výrazne destabilizovaných lesnými požiarmi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami;
- projekty ozdravných opatrení v lesoch poškodených v dôsledku zmeny klímy, premnožením kalamitných škodcov či vplyvom iných významných biotických a abiotických škodlivých činiteľov;
- projekty konverzie smrečín v rozpade, ktoré sú na danom území stanovištne nevhodnou drevinou založenou na stanovišti pôvodne zmiešaných lesov (destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami) na lesy zmiešané s vysokou ekologickou stabilitou.

Druh podpory

- Grant, možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky max. 50% oprávnených nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Nariadenie (EÚ) č. 1310/2013 ktorým sa stanovujú niektoré prechodné ustanovenia o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiály a o zmene niektorých zákonov;
- Zákon NR SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

Prijímatelia

Fyzické a právnické osoby[9] obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- *súkromných vlastníkov a ich združení*;
- *obcí a ich združení*;
- *cirkvi*, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;
- *štátu* (LESY SR, š.p.; Štátne lesy TANAP-u; Lesohospodársky podnik Ulič, š.p.).

Oprávnené náklady

1. Náklady na:
   - projekty revitalizácie a obnovy lesných spoločenstiev (vrátane obnovy lesných porastov, ochrany, ošetrovania a výchovy lesov) zničených alebo výrazne destabilizovaných lesnými požiarmi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami;
   - projekty ozdravných opatrení v lesoch poškodených v dôsledku zmeny klímy, premnožením kalamitných škodcov či vplyvom iných významných biotických a abiotických škodlivých činiteľov;
   - projekty konverzie smrečín v rozpade, ktoré sú na danom území stanovištne nevhodnou drevinou založenou na stanovišti pôvodne zmiešaných lesov (destabilizované prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami) na lesy zmiešané s vysokou ekologickou stabilitou[10].
2. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberu kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť - zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp polohy lesného porastu (napr. environmentálne významnejšie, s vyšším rizikom požiarovosti, výskytu škodcov);
- princíp nižšej intenzity pomoci (v prípade, že príjemca pomoci požiada o zníženú intenzitu).
- princíp druhovej biodiversity pri obnove lesa (aspoň 2 základné dreviny, využitie pionierských drevín pri obnove lesa a pod.).

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených nákladov 100%.

<u>Zoznam druhov organizmov, ktoré poškodzujú rastliny a môžu spôsobiť katastrofu</u>

HMYZ:
a) listožravce: *Lymantria dispar, Adelges laricis, Sacchiphantes viridis, Dreyphusia nordmannianae;*
b) škodcovia výsadieb: *Hylastes spp., Hylobius abietis;*
c) podkôrny a drevokazný hmyz:
smrečina: Hylastes spp., Hylobius abietis, Ips typographus, Pityogenes chalcographus, Ips duplicatus, Ips amitinus, Ips accuminatus;
borovice: Ips acuminatus, Ips sexdentatus, Tomicus spp, Phaenops cyanea;
listnaté dreviny: Leperisinus fraxini, Scolytus intricatus.

HUBY: Chalara fraxinea (syn. Hymenoscyphus pseudoalbidus).

<u>Určenie lesných oblastí klasifikovaných ako oblasti so stredným až vysokým rizikom vzniku požiarov podľa príslušného plánu ochrany lesov[11]</u>

Kategória A - Lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom:
01A Borská nížina
24 Žilinská kotlina
25B Súľovské vrchy
36B Heľpianske Podolie
36C Breznianska kotlina
43A Liptovská kotlina
43B Popradská kotlina, Tatranské Podhorie
46F Predná Hoľa
46G Kozie chrbty
47A Liptovské Tatry, Červené vrchy, Liptovské Kopy, Vysoké Tatry (bez Širokej)
47B Belianske Tatry, Široká
47C Osobitá

Kategória B - Lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom:
06 Hornonitrianska kotlina
10 Juhoslovenská kotlina, Gemerská pahorkatina
11 Cerová vrchovina
12 Košická kotlina, Abovská pahorkatina
13 Malé Karpaty
15 Biele Karpaty
16 Považské Podolie
17A Sliačska kotlina, Zvolenská pahorkatina, Slatinská kotlina
17B Bystrická vrchovina, Bystrické Podolie, Ponická vrchovina
18 Revúcka vrchovina, Rožňavská kotlina
19 Slovenský kras
20A Slanské vrchy
22A Šarišská vrchovina, Šarišské Podolie, Stráže
22B Ľubovnianska kotlina, Ľubotínska pahorkatina, Jakubianska brázda, Hromovec
23 Javorníky
25A Strážovské vrchy
26 Turčianska kotlina
27B Vtáčnik, Kremnické vrchy
28A Volovské vrchy
28B Čierna hora
29 Hornádska kotlina
30 Vihorlatské vrchy
32 Západné Beskydy
33B Kysucké Beskydy
33C Kysucká vrchovina
34A Malá Fatra
34B Žiar
35A Veľká Fatra sever, Starohorské vrchy sever
35B Veľká Fatra, Starohorské vrchy juh
36A Lopejská kotlina, Bystrianske Podhorie
37 Poľana
38A Veporské vrchy juh, Stolické vrchy
38B Veporské vrchy sever
39 Spišskogemerský kras

40 Branisko
41B Čergov
42A Bachureň
42B Levočské vrchy
42C Spišská Magura, Ždiarska brázda
46A Salatíny, Demänovské vrchy
46B Ďumbier, Prašivá;
46C Ďumbier, Prašivá; sever
46D Kráľova hoľa, Priehyba
46E Kráľova hoľa, Priehyba
47D Sivý vrch

C) PODPORA NA INVESTÍCIE DO ZLEPŠENIA ODOLNOSTI A ENVIRONMENTÁLNEJ HODNOTY LESNÝCH EKOSYSTÉMOV

8.5. Podopatrenie: 8.5 Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov

Opis typu opatrenia

Činnosť 1: umelá obnova a výchova ochranných lesov a lesov osobitného určenia, najmä podsadbou lesných porastov.

Činnosť 2: budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).

Činnosť 3: zlepšenie hniezdnych príležitostí vtákov v lese a iných prvkov zvyšujúcich biodiverzitu lesných ekosystémov, a to hlavne:

- výrobou a inštaláciou hniezdnych búdok pre dutinové hniezdiče (predovšetkým pôtik kapcavý, sova obyčajná, sova dlhochvostá) a hmyzožravé spevavce;
- výrobou a inštaláciou iných prvkov infraštruktúry biodiverzity pre ochranu, resp. podporu chránených druhov živočíchov.

Činnosť 4: vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre trvalo udržateľné obhospodarovanie ochranných lesov, lesov osobitného určenia a hospodárskych lesov, s výnimkou hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva). Program starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) je vyhotovený pre lesný celok podľa platnej legislatívy (zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch). V zmysle § 40, odst.2 uvedeného zákona sú jeho súčasťami najmä všeobecná časť, opis porastu, program starostlivosti hospodárskych opatrení, plochová tabuľka, prehľadové tabuľky a obrysová a porastová mapa. Súčasťou programu starostlivosti o les môže byť v zmysle § 40, odst. 3 aj ťažbová mapa, evidenčná časť programu starostlivosti, prieskum a plán lesnej dopravnej siete, prieskum a plán zahrádzania bystrín v lesoch, plán lesníckotechnických meliorácií, ekonomický prieskum vrátane vyčíslenia dosahov osobitného režimu hospodárenia a ocenenie lesného majetku, ktoré môže podľa požiadaviek zahŕňať určenie všeobecnej a spoločenskej hodnoty vrátane hodnoty efektov mimoprodukčných funkcií lesa.

Druh podpory

- Grant. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** je možné príjemcovi pomoci poskytnúť zálohovú platbu do výšky 50% celkových oprávnených nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;
- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

Prijímatelia

1. Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
   - *súkromných vlastníkov a ich združení*;
   - *obcí a ich združení*;
   - *cirkvi*, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;
   - *štátu* (LESY SR, š.p.; Štátne lesy TANAP-u; Lesohospodársky podnik Ulič, š.p.).
2. Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Z. z. o združovaní občanov len so súhlasom obhospodarovateľa lesa daného územia.
3. V prípade vypracovania plánov lesného hospodárstva len MPRV SR alebo ňou poverená inštitúcia zabezpečením vypracovania programov starostlivosti o les (lesných hospodárskych plánov), ktorou môžu byť LESY SR, š.p. alebo NLC vo Zvolene.

Oprávnené náklady

Oprávnenými nákladmi sú len náklady na jedno rázové aktivity (činnosti) a investície. Prevádzkové náklady alebo náklady na údržbu nie sú oprávnené.

Činnosť 1.-3.:

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia;
2. všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Činnosť 4: náklady na vypracovanie plánov lesného hospodárstva (Programov starostlivosti o les).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva**:

1. Dodržiavanie všeobecných podmienok oprávnenosti uvedených v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.);
2. Vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre oblasti klasifikované ako ochranné lesy, lesy osobitného určenia a hospodárske lesy, s výnimkou hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva);
3. Súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).
4. Vypracovanie všetkých súčastí Programu starostlivosti o les v zmysle zákona NR SR č. 326/2005 Z. z.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä:
- princíp biodiversity;
- princíp spôsobu hospodárenia (napr. zalesňovanie podsadbou, eko-friendly stavby).

V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** budú v rámci hodnotenia aplikované minimálne nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

Výška podpory

- Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov 100%.

D) PODPORA INVESTÍCIÍ DO LESNÍCKYCH TECHNOLÓGIÍ A SPRACOVANIA, DO MOBILIZÁCIE LESNÍCKYCH VÝROBKOV A ICH UVÁDZANIA NA TRH

8.6. Podopatrenie: 8.6 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh

Opis typu operácie

V rámci danej operácie budú podporované nasledovné aktivity:

- zvýšenie ekonomickej hodnoty lesa prostredníctvom lepších postupov obhospodarovania lesov, ktoré sú odôvodnené z hľadiska očakávaného zlepšenia lesa jedného alebo viacerých podnikov, ktoré sa musia realizovať na úrovni majiteľa resp. obhospodarovateľa lesa;
- spracovanie lesných produktov, ktoré takýmto spôsobom získavajú pridanú hodnotu a tiež ich uvádzanie na trh;
- vypracovanie plánov lesného hospodárstva pre trvalo udržateľné obhospodarovanie hospodárskych lesov, ktoré sú funkčne klasifikované ako typ produkčný (primárnou funkciou je produkcia dreva). Program starostlivosti o les (lesný hospodársky plán) je vyhotovený pre lesný celok podľa platnej legislatívy (zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch). V zmysle § 40, odst.2 uvedeného zákona sú jeho súčasťami najmä všeobecná časť, opis porastu, program starostlivosti hospodárskych opatrení, plochová tabuľka, prehľadové tabuľky a obrysová a porastová mapa. Súčasťou programu starostlivosti o les môže byť v zmysle § 40, odst. 3 aj ťažbová mapa, evidenčná časť programu starostlivosti, prieskum a plán lesnej dopravnej siete, prieskum a plán zahrádzania bystrín v lesoch, plán lesníckotechnických meliorácií, ekonomický prieskum vrátane vyčíslenia dosahov osobitného režimu hospodárenia a ocenenie lesného majetku, ktoré môže podľa požiadaviek zahŕňať určenie všeobecnej a spoločenskej hodnoty vrátane hodnoty efektov mimoprodukčných funkcií lesa.

Druh podpory

- Grant. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** je možné príjemcovi pomoci poskytnúť zálohovú platbu do výšky 50% celkových oprávnených nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Vyhláška MPRV SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa;
- Zákon NR SR č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;

- Zákon NR SR č. 506/2013 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článku 107 a 108 ZFEÚ.

Prijímatelia

1. Fyzické a právnické osoby[12] (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
    - súkromných vlastníkov a ich združení;
    - obcí a ich združení;
    - cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.
2. Fyzické a právnické osoby (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným v bode 1).
3. V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** len MPRV SR alebo ňou poverená inštitúcia zabezpečením vypracovania programov starostlivosti o les (lesných hospodárskych plánov), ktorou môžu byť LESY SR, š.p. alebo NLC vo Zvolene.

Oprávnené náklady

1. výdavky na hmotné a nehmotné investície[13], ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia;
2. súvisiace všeobecné náklady definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).
3. náklady na vypracovanie plánov lesného hospodárstva (Programov starostlivosti o les).

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:

- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o 1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na

akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie, po splnení predchádzajúcich princípov sa bude hodnotiť najmä: princíp rozlohy lesného porastu;
- princíp životného prostredia (napr. šetrnejšie postupy obhospodarovania);
- princíp zamestnanosti (napr. počet udržaných/vytvorených pracovných miest, miera nezamestnanosti v danom území).

V prípade **vypracovania plánov lesného hospodárstva** budú v rámci hodnotenia aplikované minimálne nasledovné princípy:
- komplexnosť – posúdenie či je projekt komplexný a po ukončení realizácie bude funkčný a životaschopný, či jednotlivé činnosti a aktivity projektu komplexne riešia požadovaný stav, t. z. či nejde len o1 etapu projektu, na ktorú musí nadväzovať ďalšia etapa);
- udržateľnosť – finančná a technologická udržateľnosť – zabezpečenie ďalších zdrojov financovania po ukončení realizácie projektu, použitie moderných, nezastaralých technológií;
- realizovateľnosť – či bude realizáciou plánovaných činností dosiahnutý cieľ projektu vrátane vzatia do úvahy iných aspektov, ktoré môžu projekt ohroziť;
- hospodárnosť – zásada hospodárnosti znamená, že žiadateľ pri zabezpečení realizácie projektu postupuje čo možno najhospodárnejšie, t.j., že výdavky/náklady na akúkoľvek fázu projektu sú minimálne možné a pritom sa ešte stále dosiahne účel (cieľ projektu), ktorý chce žiadateľ dosiahnuť;
- efektívnosť – maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zásada efektívnosti na úrovni projektu je chápaná aj ako stanovenie takých cieľov projektu, aby sa dosiahol celkový žiadaný efekt projektu;
- princíp bodového hodnotenia - v celom hodnotiacom procese bude uplatňované bodové hodnotenie.

Výberové kritéria budú podrobne popísané vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP k danému podopatreniu, v súlade s čl. 49 nariadenia EP a Rady (EÚ) č.1305/2013 s cieľom zabezpečiť rovnosť zaobchádzania, lepšie využitie finančných prostriedkov a cielenejšie smerovanie opatrení k prioritám Únie pre rozvoj vidieka.

Výška podpory

Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:
- 50 % oprávnených nákladov pre menej rozvinuté regióny;
- 40 % oprávnených nákladov v ostatných regiónoch.

9. Opatrenie 16 Spolupráca (článok 35)

Právny základ:

- článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV;
- článok 11 delegovaného aktu EK č. 807/2014.

9.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Už v predchádzajúcom programovom období existovali opatrenia na prospech vývoja nových produktov, procesov a technológií v poľnohospodársko - potravinárskych podnikoch a lesnom hospodárstve, združovanie sa do odbytových organizácií výrobcov alebo prístup LEADER.
Opatrenie Spolupráca reaguje na potrebu posilňovať spoluprácu a inovačnú kapacitu aktérov v poľnohospospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a v rozvoji vidieka a je zamerané na podporu rozličných typov spoločných činností ekonomického, environmentálneho a sociálneho charakteru. Taktiež je rozšírené o dimenziu napĺňania cieľov Európskeho inovačného partnerstva v oblasti poľnohospodárskej produktivity a udržateľnosti.
Opatrenie primárne prispieva k riešeniu a napĺňaniu nasledovných identifikovaných potrieb vyplývajúcich zo SWOT analýzy:

- *Posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí a inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií*

Opatrenie prispeje k prepojeniu výskumu a praxe a tým posilní transfer znalostí, inovácií vo výrobných postupoch a vývoj inovatívnych riešení uplatniteľných v praxi.

- *Zvýšiť efektivitu všetkých výrobných faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve*

Spolupráca pri zavádzaní nových produktov alebo postupov a stimulácia vývoja inovačných výrobkov, procesov a služieb zvýši efektivitu výrobných faktorov a pridanú hodnotu podnikov.

- *Podpora predaja domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov*

Zintenzívnenie horizontálnej a vertikálnej spolupráce prostredníctvom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov priamo podporí predaj domácej výroby.

- *Rast pridanej hodnoty zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a stimuláciou živočíšnej výroby v chovoch AW*

Opatrenie prispeje k zvýšeniu kvality domácej produkcie prostrednícvom zvýšenia efektivity výroby, zavádzaním inovatívnych technológií či skvalitnením marketingu.

- *Vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability / životaschopnosti malých podnikov na vidieku*

Opatrenie bude mať pozitívny vplyv na zvýšenie zamestnanosti na vidieku podporou spolupráce malých hospodárskych subjektov či podporou krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov. Uplatnením krátkych dodávateľských reťazcov je možné redukovať náklady na obchod a distribúciu a významne podporiť príjmy prvovýrobcov, čím sa zároveň zvýši ich životaschopnosť. Inovatívne postupy pri spracovaní a marketingu produktov taktiež prispejú k vyššej ekonomickej výkonnosti malých podnikov.

Zároveň opatrenie vďaka svojmu prierezovému a inovatívnemu charakteru nepriamo prispieva aj k ďalším potrebám, ktoré boli identifikované vo SWOT analýze.

Príspevok k fokusovým oblastiam

Opatrenie Spolupráca sa implementuje hlavne v priorite 1, ale je uplatniteľné aj vo viacerých prioritách.

1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach;

Opatrenie Spolupráca priamo prispieva k fokusovej oblasti 1A, a to konkrétne podnecovaním vzniku nových produktov, technológií, postupov a služieb vo vidieckych oblastiach, posilňovaním inovačnej kapacity aktérov prostredníctvom spolupráce na inovačných projektoch ako aj voľnou dostupnosťou dosiahnutých poznatkov pre širokú verejnosť.

1B Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu;

Vzájomná spolupráca výrazne prepojí aktérov reprezentujúcich výskum aj prax v rôznych oblastiach, pričom budú presadzované inovatívne riešenia. Zakladanie operačných skupín EIP ako aj iných skupín bude mať výrazný pozitívny vplyv na posilnenie inovatívneho potenciálu, a to aj v oblasti udržateľného manažmentu a efektívneho využívania prírodných zdrojov.

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie;

Podpora spolupráce pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu, rovnako ako aj podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce v rámci krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov prispeje k zlepšeniu hospodárskeho výkonu zapojených poľnohospodárskych podnikov. Podporená bude aj spolupráca s cieľom zlepšiť a inovovať výrobné postupy a zefektívniť využívanie všetkých výrobných faktorov.

3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií;

Podopatrenia sa zamerajú na podporu projektov v rámci horizontálnej spolupráce poľnohospodárskych podnikov vrátane podpory zakladania skupín a organizácií výrobcov, ktoré posilnia odbytové možnosti. Zároveň sa zamerajú na podporu v rámci vertikálnej spolupráce, ktorá prinesie efekty v podobe lepšej integrácie prvovýrobcov do odbytového reťazca. Je potrebné uprednostňovať krátke distribučné cesty, priamy predaj a spoluprácu poľnohospodárov a spracovateľov, vytváranie klastrov, zavádzanie inovácií s cieľom posilniť výrobnú diverzifikáciu a zlepšiť pozíciu poľnohospodárskych podnikov a spracovateľov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov. Podpora bude zameraná aj na marketing poľnohospodárskych produktov na domácom trhu.

4C Predchádzanie erózii pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania

V snahe o účinnejšiu ochranu pôdy a zachovanie jej úrodnosti budú pilotné a výskumné projekty spolupráce zamerané na zabránenie erózii, podporu obmedzenia kyslosti pôdy a zvýšenie obsahu humusu, ďalej pilotné a výskumné projekty na vytváranie stimulov na zachovávanie TTP.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

K stanovenému cieľu – dosiahnuť do roku 2020 14% podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej spotrebe energie, môžu prispieť aj projekty spolupráce, ktoré umožnia spojenie viacerých subjektov v oblasti tvorby a využitia OZE a využitie najnovších inovatívnych postupov.

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Projekty spolupráce budú sústredené do oblastí zameraných na využívanie potenciálu nielen poľnohospodárskych ale aj nepoľnohospodárskych podnikov, a to organizovaním spoločných pracovných procesov, čím bude okrem iného stimulovaná aj tvorba pracovných miest.

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach;

Subjekty zapojené do spolupráce budú vo svojich projektoch aktívne využívať informačné a komunikačné technológie, pričom dôraz bude kladený na ich kvalitu a funkčnosť. Týmto spôsobom budú moderné IKT sprístupnené aj vo vidieckych oblastiach. Sekundárne tak prispejú aj k ďalšiemu ekonomickému rozvoju.

<u>Príspevok k prierezovým cieľom:</u>

- ***inovácie***

Opatrenie Spolupráca svojím charakterom priamo prispieva k prierezovému cieľu inovácie a to predovšetkým prostredníctvom podpory vzniku a prevádzky EIP operačných skupín ako aj podporou pilotných projektov. Konkrétne sa jedná o vývoj a realizáciu nových produktov, postupov, metód, procesov a technológií, ktoré prinesú inovatívne spôsoby riešenia identifikovaných problémov.

- ***životné prostredie***

Keďže má opatrenie Spolupráca prierezový charakter, jednotlivé pilotné projekty ako aj projekty implementované cez EIP skupiny budú prispievať aj k prierezovému cieľu životné prostredie a to prihliadaním na environmentálny aspekt a dlhodobú udržateľnosť životného prostredia.

- ***zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu***

Opatrenie tak isto prispeje aj k prierezovému cieľu zmierňovanie klímy a adaptácia na ňu, a to hľadaním nových postupov a metód v rámci pilotných projektov, ktoré napomôžu lepšie sa prispôsobiť klimatickým zmenám a vyvinúť alebo realizovať účinné preventívne opatrenia.

A) ZRIADENIE A PREVÁDZKA OPERAČNÝCH SKUPÍN EIP

9.2. Podopatrenie: 16.1 Podpora na zriaďovanie a prevádzku operačných skupín EIP zameraných na produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva

Opis typu operácie

Operačné skupiny EIP sú súčasťou Európskeho inovačného partnerstva (EIP) zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť, ktoré:

a) podporuje vytvorenie odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ktoré efektívne využívajú zdroje, sú hospodársky životaschopné, produktívne a konkurencieschopné, produkujú málo emisií, sú šetrné a odolné voči klíme, smerujú k

agro-ekologickým výrobným systémom a fungujú v harmónii so základnými prírodnými zdrojmi, od ktorých poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo závisia;
b) pomáha poskytovať stabilnú a udržateľnú dodávku potravín, krmív a biomateriálov, vrátane existujúcich aj nových druhov;
c) zlepšuje postupy zamerané na ochranu životného prostredia, adaptáciu na zmenu klímy a na jej zmierňovanie;
d) stavia mosty medzi najnovšími poznatkami výskumu a technológiami a poľnohospodármi, obhospodarovateľmi lesov, vidieckymi komunitami, podnikmi, MVO a poradenskými službami.

EIP zamerané na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť sa usiluje dosiahnuť svoje ciele:

a) vytvorením pridanej hodnoty prostredníctvom lepšieho prepojenia výskumu s poľnohospodárskou praxou a podporením širšieho používania dostupných inovačných opatrení;
b) podporou rýchlejšieho a širšieho zavedenia inovačných riešení do praxe a
c) informovaním vedeckej obce o potrebách poľnohospodárskej praxe v oblasti výskumu.

Operačné skupiny EIP sú tvorené zainteresovanými subjektmi, ako poľnohospodári, výskumníci, poradcovia a podniky zapojené do odvetvia poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva, ktoré sú dôležité pre dosiahnutie cieľov EIP.

Operačné skupiny EIP si stanovia vnútorné postupy, ktorými zabezpečia aby ich operácie a rozhodovania boli transparentné a aby predchádzali situáciám konfliktu záujmov.

Medzi úlohy operačných skupín EIP patrí vypracovanie plánu, ktorý obsahuje:

a. opis inovačného projektu, ktorý sa má vyvinúť, testovať, prispôsobiť alebo vykonávať;
b. opis očakávaných výsledkov a prínosu k cieľu EIP, ktorým je zvýšenie produktivity a udržateľné riadenie zdrojov.

Operačné skupiny EIP pri vykonávaní svojho inovačného projektu:

a. prijímajú rozhodnutia o vypracovaní a vykonávaní inovačných opatrení a
b. vykonávajú inovačné opatrenia pomocou opatrení financovaných prostredníctvom programov rozvoja vidieka.

Operačné skupiny EIP šíria výsledky svojho projektu, a to najmä prostredníctvom siete EIP.

Operačné skupiny EIP môžu byť zamerané na:
a) tvorbu pilotných projektov;
b) vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií v sektoroch poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva;
c) spoluprácu medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu, ktoré súvisia s vidieckym cestovným ruchom, a/alebo ich uvádzania na trh;
d) na horizontálnu a vertikálnej spoluprácu medzi subjektami dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov;
e) spoločnú činnosť realizovanú v záujme zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na ňu;

f) spoločné prístupy k environmentálnym projektom a súčasným environmentálnym postupom vrátane efektívneho vodného hospodárstva, využívania energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany poľnohospodárskych krajinných oblastí;
g) horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektmi dodávateľského reťazca v rámci udržateľnej produkcie biomasy na použitie v oblasti potravinárstva, výroby energie a priemyselných procesov;
h) vykonávanie iných stratégií miestneho rozvoja, ako sú stratégie vymedzené v článku 2 ods. 19 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, zameraných na jednu alebo viac priorít Únie pre rozvoj vidieka, a to najmä prostredníctvom iných skupín verejných a súkromných partnerov, ako sú vymedzené v článku 32 ods. 2 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013;
i) diverzifikáciu poľnohospodárskych činností smerom k činnostiam súvisiacim so zdravotnou starostlivosťou, sociálnou integráciou, poľnohospodárstvom podporovaným komunitou a so vzdelávaním o životnom prostredí a výžive.

Operačné skupiny EIP budú pri riešení uvedenej problematiky podporené vždy z podopatrenia 16.1 aj keď riešia aj problematiku popísanú v ostatných podopatreniach opatrenia 16.

Pomoc môže byť pomoc môže byť poskytnutá tak na zriadenie prevádzkového skupiny EIP a pre realizáciu svojho projektu.

Operačné skupiny EIP nemusia riešiť problém komplexne , môžu byť zamerané aj na úzku špecifickú časť.

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do max. 50% oprávnených výdavkov v prípade investícií

Odkazy na iné právne predpisy

- článok 55, 56 a 57 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka z EPFRV

Prijímatelia

Najmenej 5 subjektov, ktorých spolupráca je :

- medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci , v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií;
- zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a rozvoj vidieka;
- zameraná na vytváranie klastrov a sietí.

Oprávnené náklady

Na podporu v rámci danej operácie sú oprávnené tieto náklady:

- náklady na štúdie o príslušnej oblasti, realizačné štúdie a vypracovanie podnikateľského plánu, plánov alebo inej stratégie
- náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektu, ktorý zrealizuje operačná skupina EIP zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť;

- prevádzkové náklady na spoluprácu;
- priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia a inej stratégie miestneho rozvoja, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, nevyhnutných investičných nákladov, nákladov na šírenie dosiahnutých poznatkov.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP.

Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
2. Podpora sa poskytne iba v prípade, že skupina preukázateľne vykonáva projekt, ktorý je zameraný na priority politiky rozvoja vidieka. Výsledky spolupráce v rámci operačných skupín EIP budú zverejnené v súlade s čl. 57 ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 1305/2013 najmä cez Sieť Európskeho Inovačného Partnerstva;

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

V rámci hodnotenia budú minimálne aplikované nasledovné princípy:
1. Riešenie projektov, ktoré reagujú na konkrétne praktické problémy a príležitosti; konkrétnosť zamerania na špecifický problém;
2. Vytvorenie pridanej hodnoty prostredníctvom prepojenia výskumu s poľnohospodárskou praxou v prípade, ak je to pre danú aktivitu relevantné;
3. Kvalita projektového plánu;
4. Prepojenosť s ostatnými opatreniami v rámci PRV;
5 Cielená kompozícia partnerov z rôznych oblastí s cieľom vyriešenia problému (pestrosť partnerstva);
6. Potenciál na úspešné uvedenie do praxe;
7. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov.

Výška podpory

- Miera podpory celkových oprávnených výdavkov 100 %

Podporu je možno poskytovať ako celkovú sumu, ktorá zahŕňa náklady na spoluprácu a náklady na vykonávané projekty. Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci. Zároveň je možné uvedené výdavky priamo realizovať prostredníctvom týchto opatrení s výškou a mierou podpory definovanou v tomto programe a realizovať tak integrovaný projekt.

Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov
1. Výsledky spolupráce v rámci operačných skupín EIP sa šíria, tzn. nezostávajú priemyselným tajomstvom;

2. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť využité prostriedky z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013. V prípade čerpania investičných prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku na uvedené investície maximálne vo výške 70 % z oprávnených výdavkov projektu;
3. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu;
4. Podpora sa obmedzuje na dobu uskutočnenia projektu, maximálne obdobie siedmich rokov;
5. V prípade verejného subjektu ako hlavného aktéra spolupráce bude možné využiť aj postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
6. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území.

B) PODPORA NA PILOTNÉ PROJEKTY A NA VÝVOJ NOVÝCH VÝROBKOV, POSTUPOV, PROCESOV A TECHNOLÓGIÍ

9.3. Podopatrenie: 16.2 Podpora na pilotné projekty a na vývoj nových výrobkov, postupov, procesov a technológií

Opis typu operácie

Pilotný projekt sa vzťahuje na prvotnú fázu zavádzania alebo realizovania, ktorá do určitej časti otestuje pripravenosť daného riešenia pre konečné nasadenie v rámci celého územia alebo u viacerých podnikov a organizácií, alebo podporí zavedenie dlhodobo aplikovateľného systému. Ide o čiastkovú realizáciu daného výstupu z hľadiska rozsahu alebo času aplikácie s cieľom otestovať funkčnosť, prípadne zhodnotiť, či daný proces je dlhodobo adaptovateľný v danom prostredí. Cieľom pilotného projektu je otestovať v produkčnom prostredí, či systém funguje tak, ako bol navrhnutý a či má predpoklady na konečnú alebo dlhodobú implementáciu alebo aplikáciu, resp. či je uvedené riešenie vhodné v rámci celého porovnateľného územia.

Pilotné projekty budú prioritne zamerané na:
a) podporu inovácií a inovatívnych riešení;
b) vývoj a zavádzanie nových výrobkov, postupov, procesov a technológií;
c) vývoj a zavádzanie nových postupov a procesov pri odbyte poľnohospodárskych produktov a výrobkov;
d) vývoj a zavádzanie nových inovatívnych postupov v súvislosti s variabilným resp. presným obhospodarovaním pôdy a s technikou a technológiou v živočíšnej výrobe;
e) pilotné projekty v rámci spoločných činností realizovaných v záujme zmiernenia klímy, ekológie a zlepšenia životného prostredia.

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do max. 50% oprávnených výdavkov v prípade investícií

Prijímatelia

Najmenej tri subjekty, ktorých spolupráca je medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci, v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií.

V prípade verejného subjektu je možná podpora aj jedného subjektu, pokiaľ poskytnutá podpora bude mať pozitívny vplyv na konkrétnych konečných užívateľov, bude verejne prístupná alebo voľne šíriteľná. V uvedenom prípade bude možné využiť postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak prijímateľ podpory splní podmienky operačnej skupiny (podľa podopatrenia 16.1), môže získať štatút operačnej skupiny.

Oprávnené náklady

1. náklady na štúdie alebo plány týkajúce sa príslušnej oblasti, realizačné štúdie, geometrické plány, vypracovanie podnikateľského plánu, plánu na zvýšenie úrodnosti alebo inej stratégie miestneho rozvoja;
2. náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektu;
3. náklady na príslušné vzorky, merania, zamerania a testovania s tým spojené;
4. prevádzkové náklady na uskutočnenie plánu, štúdie, prieskumu alebo spolupráce;
5. priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia, plánu na zvýšenie úrodnosti alebo rovnocenného nástroja, plánu na vysporiadanie pôdy (len pokiaľ má zavedenie postupu inovatívny charakter) a inej stratégie miestneho alebo územného rozvoja, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, a to vrátane testovania, zaškolenia, licencií, podpory nábehu, poskytovaných služieb, nákladov na výskum a vývoj s tým spojený, nákladov na šírenie dosiahnutých poznatkov a príslušných investičných nákladov;
6. náklady na pilotné technologické zariadenie.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. Riešenie prioritne strategických oblastí ;
2. Riešenie projektov, ktoré reagujú na konkrétne praktické problémy a príležitosti; konkrétnosť zamerania na špecifický problém;
3. Riešenie problematiky, ktorá ovplyvňuje viac beneficientov;
4. Prínos projektu pre daný sektor;
5. Prepojenosť s ostatnými opatreniami v rámci PRV;

6. Kvalita projektového plánu;
7. Potenciál na úspešné uvedenie do praxe;
8. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov;
9. Cielená kompozícia partnerov z rôznych oblastí s cieľom vyriešenia problému (pestrosť partnerstva).

Výška podpory

- Miera podpory celkových oprávnených nákladov 100%.
- Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci. Zároveň je možné uvedené výdavky priamo realizovať prostredníctvom týchto opatrení s výškou a mierou podpory definovanou v tomto programe a realizovať tak integrovaný projekt.

Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. Výsledky pilotných projektov a operácií vývoja nových výrobkov, zavedenia a realizovania postupov, procesov a technológií v sektoroch poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného hospodárstva, ochrany pôdy a rozvoja vidieka sa šíria, tzn. nezostávajú priemyselným tajomstvom;
2. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže prioritne na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť zároveň využité prostriedky aj z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery intenzity podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2014 a realizovať tak integrovaný projekt;
3. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu;
4. Podpora sa obmedzuje na maximálne obdobie siedmich rokov;
5. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území;
6. V prípade verejného subjektu je možná podpora aj jedného subjektu, pokiaľ poskytnutá podpora bude mať pozitívny vplyv na konkrétnych konečných užívateľov, bude verejne prístupná alebo voľne šíriteľná. V uvedenom prípade bude možné využiť postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

C) PODPORA SPOLUPRÁCE MEDZI MALÝMI HOSPODÁRSKYMI SUBJEKTMI

9.4. Podopatrenie: 16.3 (Iná) spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh

Opis typu operácie

Podporená bude spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva a v sektore

cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností.

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok)

Prijímatelia

Najmenej 5 subjektov, ktorých spolupráca je :

- medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci , v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií.

Oprávnené náklady

1. náklady na štúdie o príslušnej oblasti, realizačné štúdie a vypracovanie podnikateľského plánu alebo inej stratégie miestneho rozvoja;
2. náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť kolektívneho územného projektu;
3. prevádzkové náklady na spoluprácu;
4. priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, resp. nevyhnutných investičných nákladov.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
Podpora sa poskytne iba v prípade, že malé hospodárske subjekty preukázateľne vykonávajú prostredníctvom spolupráce projekt, ktorý je zameraný na priority politiky rozvoja vidieka a projekt má preukázateľný prínos z hľadiska zvýšenia efektivity spoločne vykonávaných činností;

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. Prínos projektu pre daný sektor;
2. Spolupráca vyššieho počtu partnerov;
3. Cielená kompozícia partnerov z rôznych oblastí (pestrosť partnerstva);
4. Riešenie projektov, ktoré reagujú na konkrétne praktické problémy a príležitosti; konkrétnosť zamerania na problém alebo oblasť;
5. Riešenie problematiky, ktorá ovplyvňuje viac beneficientov;
6. Riešenie prioritne strategických oblastí;
7. Prepojenosť s ostatnými opatreniami v rámci PRV;
8. Kvalita projektového plánu;
9. Potenciál na úspešné uvedenie do praxe;
10. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov.

Výška podpory

- Miera podpory celkových oprávnených výdavkov 100 %

Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci.

Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. **Malý hospodársky subjekt** je na základe čl.11/3 delegovaného aktu č. 807/2014 definovaný na účely tohto podopatrenia ako mikropodnik, ako je vymedzený v odporúčaní Komisie 2003/361/ES (t.j. podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo ročná bilančná hodnota nepresahuje 2 milióny EUR), alebo fyzickú osobu nezapojenú do hospodárskej činnosti v momente podávania žiadosti o podporu;
2. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže prioritne na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť zároveň využité prostriedky aj z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery intenzity podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č.1305/2013;
3. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu;
4. Podpora sa obmedzuje na maximálne obdobie siedmich rokov;
5. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území.

D) PODPORA HORIZONTÁLNEJ A VERTIKÁLNEJ SPOLUPRÁCE MEDZI SUBJEKTMI KRÁTKEHO DODÁVATEĽSKÉHO REŤAZCA

9.5. Podopatrenie: 16.4 Podpora na horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a na propagačné činnosti v miestnom kontexte, ktoré súvisia s rozvojom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

Opis typu operácie

Podpora pri zriaďovaní a prevádzkovaní logistických platforiem, ktoré umožnia prístup aktérom dodávateľského reťazca a zintenzívnia činnosti horizontálnej a vertikálnej spolupráce, ktoré pokryjú všetko od výroby, dopravy, logistiky produktu cez informačné systémy potrebné pre koordináciu týchto činností až k predaju produktu a jeho marketing, pričom podpora sa nevzťahuje na vývoj nových produktov.

Podpora bude smerovaná do dvoch oblastí:

a. na rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov
b. na rozvoj miestnych trhov

Cieľom je zabezpečiť strategické riešenia v rámci čo najväčšieho počtu spolupracujúcich subjektov. Zároveň je parciálnym cieľom aj posilniť a podporiť odbytové schopnosti agropotravinárskeho sektora pričom horizontálna a vertikálna spolupráca medzi prvovýrobcami a spracovateľmi, smerujúca ku skráteniu zásobovacieho reťazca, by sa mohla významne podieľať na zvýšení predaja slovenských kvalitných agropotravinárskych výrobkov.

Druh podpory

- grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do max. 50% oprávnených výdavkov v prípade investícií

Odkazy na iné právne predpisy

- zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách.

Prijímatelia

Najmenej 3 subjekty, ktorých spolupráca je medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka.

Oprávnené náklady

1. náklady na štúdie alebo plány týkajúce sa príslušnej oblasti, realizačné štúdie, vypracovanie podnikateľského plánu alebo inej stratégie miestneho rozvoja;
2. náklady na oživenie príslušnej logistickej platformy resp. krátkeho dodávateľského reťazca alebo miestneho trhu s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektu;
3. náklady na príslušné vzorky, merania a testovania s tým spojené prevádzkové náklady na uskutočnenie podnikateľského plánu, štúdie, prieskumu, alebo spolupráce; vrátane priamych a nepriamych personálnych nákladov pri realizácii logistických platforiem, krátkych dodávateľských reťazcov alebo miestnych trhov, nákladov na prenájom resp. služby spojené s realizáciou logistických platforiem, krátkych dodávateľských reťazcov alebo miestnych trhov;
4. priame náklady na konkrétne projekty a investície spojené s vykonávaním podnikateľského plánu alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, zaškolenia, podpory nábehu a príslušných investičných nákladov;
5. náklady na propagačné činnosti a marketing v spojitosti s vytvorením logistických platforiem, podporou krátkych dodávateľských reťazcov alebo miestnych trhov.

Oprávnenosť výdavkov je stanovená v čl. 65 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a v čl. 60-61 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a bude bližšie špecifikovaná vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
Oprávnené sú len tie činnosti, ktoré preukázateľne prispejú k oživeniu horizontálnej a vertikálnej spolupráce v rámci krátkych dodávateľských reťazcov a miestneho trhu.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

1. Prínos projektu pre daný sektor;
2. Riešenie integrovaných projektov;
3. Komplexnosť riešenia problematiky;
4. Spolupráca vyššieho počtu partnerov;
5. Riešenie problematiky, ktorá ovplyvňuje viac beneficientov;
6. Riešenie prioritne strategických oblastí; zameranie na ciele PRV;
7. Kvalita projektového plánu;
8. Potenciál na úspešné uvedenie do prax;
9. Spôsoby výmeny poznatkov a šírenia výsledkov.

Výška podpory

- Miera podpory celkových oprávnených výdavkov 100 %

Keď sa pomoc vypláca ako celková suma a vykonávaný projekt je projektom typu, na ktorý sa vzťahuje iné opatrenie nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, uplatní sa maximálna výška a miera pomoci. Zároveň je možné uvedené výdavky priamo realizovať prostredníctvom týchto opatrení s výškou a mierou podpory definovanou v tomto programe a realizovať tak integrovaný projekt.

Informácie špecifické pre danú operáciu

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

1. **Krátky dodávateľský reťazec** je na základe čl.11/1 delegovaného aktu č. 807/2014 pre účely opatrenia definovaný ako dodávateľský reťazec, ktorého súčasťou nie je viac než jeden sprostredkovateľ medzi poľnohospodárom a spotrebiteľom;
2. **Miestny trh** je na základe čl.11/2 delegovaného aktu č. 807/2014 pre účely opatrenia definovaný ako okruh 100 km od miesta pôvodu výrobku alebo ako územie vyššieho územného celku, v ktorom sídli poľnohospodársky podnik pôvodu výrobku;
3. Ak sa realizuje podnikateľský plán, podpora sa viaže prioritne na náklady spolupráce a na oživenie a realizáciu plánu. Na realizáciu môžu byť zároveň využité prostriedky aj z iných opatrení alebo fondov. V prípade čerpania prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 v rámci ostatných opatrení, môže byť poskytnutá výška nenávratného finančného príspevku vo výške maximálnej miery intenzity podpory pre dané opatrenie, prijímateľa, oblasť resp. druh projektu v zmysle prílohy č. 1 nariadenia (EÚ) č. 1305/2014;
4. Spolupráca medzi aktérmi, ktorí sa nachádzajú v rôznych regiónoch alebo členských štátoch, je tiež oprávnená na podporu. V prípade verejného subjektu ako hlavného aktéra spolupráce bude možné využiť aj postupy v zmysle § 26 zákona 292/2014 o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
5. Podpora môže byť realizovaná ako integrovaný projekt s opatrením 4.1 a 4.2 resp. ako kolektívna investícia viacerých prijímateľov;
6. Podpora sa obmedzuje na maximálne obdobie siedmich rokov;
7. Spolupráca v rámci tohto opatrenia sa môže kombinovať s projektmi podporovanými fondmi Únie, inými ako EPFRV na tom istom území.

Informácie špecifické pre dané opatrenie

Špecifikácia charakteristík pilotných projektov, klastrov, sietí, krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov

Integrovaný projekt:
V rámci opatrenia 16 je možné predkladať integrované projekty zahŕňajúce podporu v rámci opatrenia 4, opatrenia 6 a opatrenia 16.

Integrovaným projektom sa rozumie projekt, v rámci ktorého sa uplatní zvýšená intenzita pomoci na náklady spadajúce pod opatrenie 4 (ak sú súčasťou integrovaného projektu) a ktorý zahŕňa podporu v rámci viac ako jedného opatrenia alebo v rámci čiastkových opatrení v rámci min. dvoch rôznych opatrení. V prípade integrovaného projektu, ktorý zahŕňa podporu v rámci opatrenia 4, musí byť súčasťou tohto projektu popis zvýšenia účinnosti operácií ich realizáciou spoločne. Integrované projekty budú podávané a hodnotené spoločne. Všetky podmienky spôsobilosti, vzťahujúce sa na danú investíciu v rámci danej operácie, ktorá je súčasťou integrovaného projektu, musia byť splnené v čase schválenia projektu, aj keď sa určité operácie budú vykonávať v neskoršej fáze.

Miestný trh:
Na základe čl.11/2 delegovaného aktu č. 807/2014 pre účely opatrenia definovaný ako okruh 100 km od miesta pôvodu výrobku alebo ako územie vyššieho územného celku, v ktorom sídli poľnohospodársky podnik pôvodu výrobku.

Iné dôležité poznámky významné na pochopenie a vykonávanie opatrenia

Keďže sa spolupráca v rámci tohto opatrenia môže kombinovať s projektmi podporovanými inými fondmi EÚ ako EPFRV a s cieľom aby sa predišlo nadmernej kompenzácii v dôsledku ich kombinácie, je na úrovni iných finančných nástrojov Únie zabezpečená doplnkovosť (kapitola 14). Na národnej úrovni bude doplnkovosť zabezpečená koordinovaným prístupom so schémami štátnej pomoci ako aj systémom národných podpôr.

10. Opatrenie 19 Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MRVK – miestny rozvoj vedený komunitou) (článok 35 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013)

Právny základ:

- článok 42 a 44 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005;
- článok 32-35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

10.1. Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele

Absencia hmotného, finančného a vzdelaného ľudského kapitálu v spojení s nižšou vybavenosťou, kvalitou cestnej siete a dopravných systémov, izolovanosť od mestských sídel sú základné prekážky, ktorých vplyv je možné riešiť len postupne a dlhodobo. Prevažne vidiecke regióny potrebujú svoj endogénny rozvoj nevyhnutne výrazne podporovať exogénnymi faktormi, pretože im chýba hlavne kapitál. Ani v súčasnosti k riešeniu rozvoja jednotlivých typov regiónov neexistuje jednotný prístup. Endogénny potenciál konkrétneho vidieckeho územia je východiskom pre integrovaný miestny rozvoj iniciatívou LEADER, ktorý významne motivuje a mobilizuje ľudský a finančný kapitál.

Metóda LEADER je inovatívny prístup pre rozvoj vidieka a jeho politiku. Jeho základná myšlienka je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu územia, teda na základe využívania endogénnych (vnútorných) zdrojov, pričom jedným so základných znakov je prístup zdola nahor. Prístup zdola nahor, ktorý zapája miestne spoločenstvá a pridáva hodnotu miestnym zdrojom možno pokladať za novú cestu k miestnemu rozvoju, vytváraniu pracovných miest a podnikov vo vidieckych oblastiach. LEADER začal experimentálnym spôsobom na miestnej úrovni spájať rôzne projekty a myšlienky, aktérov i zdroje a ukázal sa ako ideálny nástroj rozširovania príležitostí pre vidiecke oblasti. Za dôležitú pridanú hodnotu tohto nástroja možno považovať práve spôsob, akým tento prístup prispieva k rozvoju územia, t. z. prostredníctvom aktívnych ľudí, ktorí svoje územie a obyvateľov dôkladne poznajú, sa v území podarí realizovať projekty menšieho charakteru, ktoré by sa často krát prostredníctvom dopytovo orientovaných výziev ani nerealizovali. Na základe tohto prístupu vznikajú v danom území verejno-súkromné partnerstvá nazývané miestne akčné skupiny (MAS).

Miestna akčná skupina je zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv. Počet obyvateľov MAS nesmie byť nižší ako 10 000 a vyšší ako 150 000.

Pri integrovanom rozvoji vidieka v programovom období 2014 – 2020 zavádza Európska komisia možnosť využitia finančných prostriedkov z ďalších fondov EÚ, tzv. multifinancovanie, cez miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD), pričom prístup LEADER je jeho integrálnou súčasťou. Fondy EÚ zahrnuté v Partnerskej dohode sa nazývajú súborne Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), ktorých spoločné pravidlá upravuje nariadenie (EÚ) č. 1303/2013. V podmienkach SR budú do tohto integrovaného rozvoja zapojené nasledovné fondy: EPFVR a EFRR. V SR sa bude implementovať multifondový

prístup na úrovni stratégií, t. j. MAS pripraví stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej aj ako „stratégia miestneho rozvoja“ alebo „stratégia CLLD“), ktorú bude financovať z obidvoch fondov. V každom z programov sú uvedené oprávnené oblasti a podpory a oprávnení prijímatelia čím je zabezpečená vzájomná doplnkovosť programov IROP a PRV v oblasti CLLD. Pri obdobných oblastiach podpory vo všeobecnosti platí, že z EPFRV (PRV) sú oprávnení poľnohospodári, spracovatelia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, obhospodarovatelia lesa, v prípade investícií do nepoľnohospodárskych činností subjekty s podielom tržieb z poľnohospodárskej a lesníckej činnosti nad 30 %. Z EFRR (IROP) sú v rámci podpory podnikania potom oprávnené subjekty, ktoré nie sú oprávnené z PRV. V prípade investícií na obnovu a rozvoj obcí a zvyšovanie kvality života obyvateľov je doplnkovosť zabezpečená rozdielnym zameraním investícií, kedy podpora z EFRR bude zameraná na zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach. Vzájomná doplnkovosť je podrobnejšie rozpísaná v časti „Koordinácia s ostatnými EŠIF pokiaľ ide o CLLD vrátane prípadného riešenia pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory“ v rámci tohto opatrenia.

Uplatnenie prístupu CLLD ako nástroja pre integrovaný prístup k územnému rozvoju je špecifikované v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, a to z pohľadu prioritných oblastí, cieľového územia, plánovaného rozpočtu pre každý EŠIF, rozsahu stratégií miestneho rozvoja a administratívneho zabezpečenia CLLD. Tento prístup je zameraný na osobitné subregionálne oblasti a uskutočňovaný je prostredníctvom integrovaných a viac sektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja so zreteľom na miestne potreby a možnosti. Podpora CLLD z príslušných EŠIF musí byť jednotná a koordinovaná, a preto stratégia miestneho rozvoja musí vychádzať z ustanovení uvedených v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, berúc do úvahy špecifiká jednotlivých fondov, ktoré sú stanovené v rámci príslušných programov - Program rozvoja vidieka (opatrenie LEADER) a Integrovaný regionálny operačný program (prioritná os CLLD).

Podpora v rámci CLLD pozostáva z nasledujúcich častí:

1. Prípravná podpora – cieľom je pripraviť partnerstvá pre uchádzanie sa o podporu v rámci CLLD a pomôcť im pripraviť a následne implementovať stratégiu CLLD. Prípravná podpora bude financovaná z EPFRV.
2. Podpora implementácie operácií v rámci stratégie CLLD – cieľom je realizácia jednotlivých opatrení definovaných v stratégiách CLLD. MAS pripraví stratégiu CLLD a oprávnené opatrenia bude financovať prostredníctvom 2 fondov, ktoré sú súčasťou CLLD, a to: EPFRV a EFRR.
3. Príprava a vykonávanie projektov spolupráce – cieľom je umožniť pripraviť a následne realizovať projekty spolupráce MAS medzi územiami v rámci štátu ako aj územiami medzi jednotlivými krajinami EÚ príp. mimo EÚ. Projekty spolupráce MAS budú financované z EPFRV.
4. Chod MAS a animácia – cieľom je poskytnúť finančné prostriedky pre MAS na prevádzkové náklady a náklady spojené s animáciou a umožniť tak plynulú prevádzku MAS a dostatočnú propagáciu vykonávanej stratégie CLLD. Tieto náklady budú financované z EPFRV ako aj z EFRR.

V programovom období 2014 – 2020 zostáva LEADER povinnou súčasťou programov rozvoja vidieka ako prierezový nástroj pre miestny rozvoj a zavádzanie inovácií vrátane zmierňovania klimatických zmien. LEADER ako nástroj integrovaného územného rozvoja na

miestnej úrovni bude priamo prispievať k vyváženému územnému rozvoju vidieckych oblastí, čo je jeden zo základných cieľov politiky rozvoja vidieka. Integrovaný rozvoj vidieka má vychádzať z vnútra vidieckych oblastí za účasti zástupcov obcí, podnikateľov, farmárov a ostatných aktérov vidieka (zástupcovia 3 sektorov: občiansky, súkromný, verejný – miestna samospráva). V tomto období je potrebné viac sa zamerať na prílev finančných prostriedkov do súkromného a občianskeho sektora. Metóda LEADER môže hlavne prispieť k riešeniu problémov spojených s lokálnou a dlhodobou nezamestnanosťou, kedy práve prístupom zdola nahor je možné identifikovať potreby v danom území aj v oblasti tvorby pracovných miest a sociálnych inovácií. LEADER tak v prvom rade prispeje k zvýšeniu rastu a zamestnanosti, k inklúzii marginalizovaných skupín, k rozvoju inovácií, ako aj k mobilizácii lokálnych zdrojov.

Opatrenie LEADER reaguje primárne na nasledovné identifikované potreby:

- vytváranie nových pracovných miest a posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov na vidieku;
- zlepšenie kvality života na vidieku a podpora rozvoja miestnych komunít s dôrazom na zachovanie miestneho kultúrneho a historického rázu územia;
- podpora predaja domácej produkcie a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov.

Sekundárne opatrenie reaguje na potreby:

- posilnenie vedomostnej základne, transferu znalostí, inovačnej výkonnosti a spolupráce poľnohospodárstva, potravinárstva a LH;
- zvýšiť efektivitu všetkých výr. faktorov a dosiahnuť nárast pridanej hodnoty poľnohospodárskych, potravinárskych a lesných podnikov;
- zvýšiť energetickú efektívnosť a zvýšenie podielu využívania OZE;
- rozvoj IKT vo vidieckych obciach.

Nevyhnutnosťou pre naplnenie týchto potrieb bude zabezpečenie pracovných príležitostí, ktoré budú motivovať mladú a strednú vekovú pracovnú silu, aby na vidieku zotrvala alebo sa usídlila, podporenie príjmov prvovýrobcov uplatnením krátkych dodávateľsko-odberateľských reťazcov, vrátane podpory spracovania a účinného marketingu a propagácie miestnych výrobkov, vytváranie vhodných podmienok pre podnikanie a pod. Naplnenie uvedených potrieb sa dá ďalej dosiahnuť podporovaním diverzifikácie poľnohospodárskej aj nepoľnohospodárskej výroby na farmách a v poľnohospodárskych malých a stredných podnikoch ako aj podporou mladých alebo začínajúcich farmárov a podporou investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu. Dôležitým zostáva dobudovanie chýbajúcej drobnej infraštruktúry alebo jej obnovenie, pričom dôraz v rámci prístupu LEADER musí byť kladený aj na starostlivosť a zakladanie sprievodných verejne slúžiacich krajinných prvkov a prvkov zelenej infraštruktúry (výsadba verejnej zelene, alejí, vetrolamov a pod.), ktoré prispievajú k prirodzenému zveľaďovaniu vidieckej krajiny a vychádzajú z historicko-kultúrnych tradícií danej obce/dediny v rámci územia MAS. Dôležitým prvkom je dôraz na posilňovanie ľudských zdrojov a sociálne začleňovanie marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane marginalizovaných rómskych komunít. Tento aspekt bude napĺňaný uplatňovaním horizontálneho princípu rovnosti mužov a žien, nediskriminácie a prístupnosti, v rámci ktorého bude v celom PRV zabezpečená rovnosť príležitostí všetkým občanom SR. V neposlednom rade je potrebné rozšíriť/doplniť možnosti vzdelania pre všetky vekové skupiny z územia MAS, či už výmennými pobytmi v zahraničí alebo na území SR, ako aj zahraničnými exkurziami a tak získať nové poznatky, know-how, inovácie, ale aj šíriť tradície a poznatky predkov z vidieka.

<u>Príspevok k fokusovej oblasti</u>

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

V záujme zjednodušenia implementácie verejných financií určených na iniciatívu LEADER je toto opatrenie vymedzené výhradne v rámci oblasti zamerania 6B „Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach“. Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunít.

Opatrenie LEADER má osobitný význam pre viacero priorít EÚ a je mimoriadneho významu pre podporu sociálneho zabezpečenia a hospodárskeho rozvoja, ako aj znižovanie chudoby vo vidieckych oblastiach, ktoré sa budú vzťahovať sekundárne aj na iné oblasti v rámci PRV. Miestny rozvoj ako taký bude možné v rámci stratégií CLLD podporiť okrem širokého spektra činností aj aktivitami zameranými napr. na investície do všetkých druhov infraštruktúr miestnych rozmerov; vytváranie, zlepšovanie alebo rozširovanie miestnych služieb vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry či rozvoj vidieckeho turizmu.

Sekundárny príspevok k iným fokusovým oblastiam
Stratégie miestneho rozvoja môžu byť strategicky naplánované na úrovni jednej alebo viacerých nasledujúcich prioritných fokusových oblastí PRV:

1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach

Hľadanie komplexných a inovatívnych riešení, ako aj šírenie dosiahnutých poznatkov bude môcť byť podporené na úrovni stratégie CLLD predovšetkým prostredníctvom opatrenia Spolupráca, ktoré je zamerané na vzájomnú spoluprácu aktérov z rôznych sektorov. K rozvoju vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach prispejú aj demonštračné činnosti a informačné akcie. Okrem toho budú mať miestne akčné skupiny možnosť prioritne podporovať projekty, ktoré budú mať inovatívny charakter t. j. budú napomáhať tvorbe inovácií na miestnej úrovni.

2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

Pomocou podpory investícií do poľnohospodárskych podnikov, ako aj investícií do spracovania resp. uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych produktov bude zvýšený hospodársky výkon poľnohospodárskych podnikov a podporená ich efektivita, konkurencieschopnosť a účasť na trhu. K tomuto cieľu prispeje aj podpora spolupráce medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizovaní spoločných pracovných procesov či pri spoločnom využívaní zariadení a zdrojov.

2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny

Na miestnej úrovni bude možné prostredníctvom stratégie CLLD poskytnúť pomoc mladým poľnohospodárom na začatie podnikateľskej činnosti, čo vo významnej miere napomôže generačnej výmene v poľnohospodárstve na územiach miestnych akčných skupín.

2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva

Výkon lesného hospodárstva bude možné podporiť napr. pomocou investícií týkajúcich sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde, ako aj podporou investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh.

3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií

Lepšia integrácia prvovýrobcov do poľnohospodársko-potravinového reťazca bude môcť byť podporená prostredníctvom horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi aktérmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov.

5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Budovanie zariadení na energetické využívanie obnoviteľných zdrojov energie bude možné prostredníctvom investícií do poľnohospodárskych podnikov resp. spracovania, ako aj prostredníctvom investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností. Okrem toho do stratégií CLLD bude môcť byť zahrnutá aj podpora investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie v obciach.

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

V stratégii CLLD bude možné naplánovať pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov ako aj podporu nepoľnohospodárskych činností napr. v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, poskytovania služieb či výrobou produktov, ktoré nie sú poľnohospodárskeho alebo potravinárskeho charakteru, čo vo významnej miere uľahčí diverzifikáciu a napomôže tvorbe pracovných miest.

6C Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach

Poskytnutie podpory na informačné a komunikačné technológie vo vidieckych oblastiach bude možné zahrnúť do stratégie CLLD prostredníctvom opatrení prístupných pre obce, ako aj súkromný sektor. Tým sa prispeje k lepšej prístupnosti a využívaniu IKT vo vidieckych územiach.

<u>Príspevok k prierezovým cieľom</u>

- **Inovácie**

LEADER je prístup, ktorý svojím charakterom priamo napomáha využitiu inovatívneho potenciálu miestnej komunity. Samotné navrhnutie stratégie CLLD na miestnej úrovni umožňuje komunitám mobilizovať inovatívne nápady na rozvoj územia a využiť kreatívnosť pri navrhovaní riešení. Možnosti, ktoré je možné cez stratégiu CLLD využiť na financovanie projektov navrhnutých miestnymi obyvateľmi poskytujú ďalší priestor pre obyvateľov miestnych komunít pre inovatívne myslenie a zavádzanie zaujímavých nápadov do praxe.

Inovácie sa nemusia týkať len technologických alebo výrobných procesov, či zavádzania informačných a komunikačných technológií. Inovácie môžu zahŕňať nové služby, nové výrobky. Inováciou sú aj nové prístupy pri rozvoji územia či aktívne zapájanie skupín, ktoré doteraz stáli bokom verejného života, do rozhodovania o osude regiónu. Samotné MAS majú priestor na inovatívne riešenia pri animovaní územia či nové spôsoby propagácie územia. Inšpiratívne nápady môžu byť prenášané aj prostredníctvom spolupráce a zdieľania skúseností, či už na národnej alebo medzinárodnej úrovni. Priestor na realizovanie projektov s inovatívnym charakterom bude najmä prostredníctvom opatrenia Spolupráca, v rámci ktorého budú môcť na miestnej úrovni vznikať napr. experimentálne pilotné projekty.

- **Životné prostredie**

LEADER kladie dôraz na zdravé životné prostredie bez ekologických záťaží, s komplexnou ochranou zložiek životného prostredia a so zreteľom na podporu a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Špeciálna pozornosť je venovaná súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia, ako aj začleňovaniu prvkov zelenej infraštruktúry a to najmä v rámci budovania infraštruktúry malých rozmerov alebo pri iných činnostiach, pri ktorých je to relevantné. Tieto aktivity zároveň sekundárne prispejú k cieľom v oblasti klimatických zmien.

Opatrenie tiež prispieva k uplatňovaniu horizontálnych princípov, konkrétne horizontálneho princípu trvalo udržateľný rozvoj, ako aj horizontálneho princípu rovnosť mužov a žien, nediskriminácia a prístupnosť, v rámci ktorého bude v celom PRV zabezpečená rovnosť príležitostí všetkým občanom SR.

A) BUDOVANIE KAPACÍT, TRÉNINGY A SIEŤOVANIE ZA ÚČELOM PRÍPRAVY A IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE MIESTNEHO ROZVOJA

10.2.Podopatrenie: 19.1 Prípravná podpora

Opis typu operácie

Prístup zdola nahor je jednou z efektívnych možností zapojenia miestnych obyvateľov na vidieku do rozhodovacieho procesu na lokálnej úrovni. Na to je však potrebné poznať možnosti daného územia a zmobilizovať miestne obyvateľstvo a zapájať ho aktívne do procesov rozhodovania. Cieľom podopatrenia je tak pripraviť vidiecke verejno-súkromné partnerstvá, na implementáciu nástroja CLLD. Výsledkom budú pripravené partnerstvá, schopné uchádzať sa o podporu v rámci nástroja CLLD a schopné efektívne pripraviť a implementovať stratégiu CLLD, ktorá vznikne v nadväznosti na budovanie lokálnych kapacít správnym uplatňovaním strategického plánovania, vytváraním sietí, informovanosťou o prístupe zdola nahor, zanalyzovaním potrieb a problémov daného územia a ďalších základných znakov metódy LEADER/CLLD. Výsledky budú prispievať k príprave a vytvoreniu predpokladu na zvýšenie kvality života na vidieku na území SR.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok).

Odkazy na iné právne predpisy

- Článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

Prijímatelia

Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, ktoré je založené a pracuje na princípoch LEADER.

Oprávnené náklady

Náklady súvisiace s budovaním kapacít, odborným vzdelávaním a vytváraním sietí s cieľom vypracovať a uskutočňovať stratégiu CLLD. Takéto náklady môžu zahŕňať jeden či viaceré z nasledujúcich prvkov:

- opatrenia odbornej prípravy pre miestnych zainteresovaných aktérov;
- štúdie o príslušnej oblasti;
- náklady súvisiace s navrhovaním stratégie CLLD vrátane nákladov na akcie súvisiace s konzultáciami so zainteresovanými stranami na účely prípravy stratégie;
- administratívne náklady (prevádzkové náklady a náklady na zamestnancov) organizácie, ktorá žiada o prípravnú podporu v prípravnej fáze.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Oprávnené na podporu budú všetky partnerstvá založené na princípoch LEADER, teda tie ktoré neimplementovali prístup LEADER v predchádzajúcom období v rámci osi 4 LEADER v PRV 07-13, ako aj tie, ktoré v období 07-13 získali štatút MAS, pričom partnerstvá, ktoré v období 07-13 získali štatút MAS budú mať maximálnu výšku podpory zníženú z dôvodu, že tieto partnerstvá už majú skúsenosti s prístupom LEADER z programového obdobia 2007-2013, majú vybudované kapacity, sformované územie a pod.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

Cieľom prípravnej podpory je poskytnúť podporu všetkým pripravujúcim sa partnerstvám ktoré predložia svoje žiadosti, teda partnerstvám bez doterajších skúseností s implementáciou LEADER, ako aj partnerstvám, ktoré v období 2007-2013 získali štatút MAS. Poskytnutie podpory bude koordinované s RO pre IROP, ako aj s VÚC, ktoré poskytujú podporu formujúcim sa miestnym akčným skupinám.

V prípade, ak požiadavky budú presahovať disponibilné zdroje budú pri výbere využité nasledovné princípy:

- prioritizácia partnerstiev bez predchádzajúcich skúseností s implementáciou prístupu, ktorý je postavený na princípoch LEADER,
- prioritizácia partnerstiev žiadajúcich nižší finančný príspevok.

Výška podpory

- Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov 100%
- Maximálna výška podpory pre partnerstvá, ktoré nemali v programovom období 2007-2013 štatút MAS je 15 000 EUR.
- Maximálna výška podpory pre partnerstvá, ktoré získali v programovom období 2007-2013 štatút MAS je 5 000 EUR.

B) CHOD MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY A ANIMÁCIA

10.3. Podopatrenie: 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie

Opis typu operácie

Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok), možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.

Odkazy na iné právne predpisy

- Článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

Prijímatelia

MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Oprávnené náklady

1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD:
    a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie);
    b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD;
    c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS;
    d. finančné náklady (napr. bankové poplatky);
    e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS);
2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:
    a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;
    b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;
    c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.

Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.
Na financovaní chodu MAS a animácie sa budú podieľať obidva fondy využité pri realizácii nástroja CLLD (EFRR a EPFRV). Nakoľko podporené budú len multifondové stratégie (financované z obidvoch fondov v rámci CLLD – EFRR a EPFRV) nebude sa uplatňovať lead fund, ale financovanie bude nasledovné: Prevádzkové náklady na chod MAS (s výnimkou MAS na území Bratislavského kraja) budú hradené z EFRR a náklady na oživenie všetkých stratégií (animácie) budú hradené z EPFRV. Z EPFRV budú tiež hradené prevádzkové náklady na chod MAS nachádzajúcich sa na území Bratislavského kraja. V prípade zmiešaných MAS (nachádzajúcich sa na území Bratislavského aj Trnavského kraja) budú prevádzkové náklady hradené len z EPFRV.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Výška podpory

- Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov 100 %.

Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.

C) IMPLEMENTÁCIA OPERÁCIÍ V RÁMCI STRATÉGIÍ CLLD

10.4. Podopatrenie: 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou

Opis typu operácie

Keďže je prístup LEADER postavený na princípe zdola nahor, jeho hlavnou pridanou hodnotou v porovnaní so štandardnými opatreniami PRV nastavenými a administrovanými na národnej úrovni je určitý stupeň flexibility pri navrhovaní opatrení v rámci stratégie CLLD a prispôsobenie opatrení miestnym podmienkam a potrebám. Flexibilita sa týka najmä voľnosti výberu a nastavenia opatrení v súlade s nariadením (EÚ) č. 1305/2013, nastavenia podmienok oprávnenosti, výšky a miery podpory či stanovenia princípov nastavenia výberových kritérií. Flexibilita stratégie CLLD poskytne širšie možnosti pri navrhovaní projektov ako "štandardné" opatrenia a tým umožní využiť kreatívny potenciál miestnej komunity, pretože do projektov bude možné vložiť inovatívne prvky pokiaľ budú v súlade so stratégiou. Priestor na realizovanie projektov s inovatívnym charakterom môže byť napr. v rámci rozsahu opatrenia Spolupráca, v rámci ktorého budú môcť na miestnej úrovni vznikať napr. experimentálne pilotné projekty.

Stratégie CLLD budú v rámci podpory z EPFRV navrhnuté v nadväznosti na priority/fokusové oblasti uvedené v časti Všeobecný opis opatrenia vrátane jeho intervenčnej logiky a prínosu pre oblasti zamerania a prierezové ciele.

Pre naplnenie uvedených priorít budú MAS v rámci podpory z EPFRV môcť prispievať prostredníctvom opatrení, ktoré budú v súlade so všeobecnými podmienkami oprávnenosti v rámci nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, v súlade s nariadením (EÚ) č. 1305/2013, budú prispievať k cieľom stratégie CLLD a budú v súlade s cieľmi politiky rozvoja vidieka. Niektoré opatrenia/operácie definované v nariadení (EÚ) č. 1305/2013 sú pre MAS neoprávnené z dôvodu ich charakteru – ide o tzv. neprojektové opatrenia, ako aj niektoré projektové opatrenia, ktorých realizácia je vhodná na národnej úrovni a nie je žiadúca pre úroveň lokálnu – tieto sú definované v časti „oprávnené náklady". Zároveň sú definované opatrenia, pri ktorých MAS musí postupovať v súlade s cieľmi a podmienkami štandardných opatrení v PRV, a to z dôvodu potreby uplatňovania podmienok stanovených na národnej úrovni (napr. malí a mladí farmári). Opatrenia, ktoré MAS vo svojej stratégii naplánujú v rámci podpory z EPFRV musia byť v súlade s príslušnými článkami nariadenia č. 1305/2013, musia zohľadňovať dohodnuté pravidlá komplementarity v rámci CLLD medzi PRV a IROP/medzi fondmi EPFRV a EFRR, ako aj dodržiavať podmienku, že rovnaký výdavok nesmie byť prefinancovaný z viacerých zdrojov. V prípade, že si MAS v rámci svojej stratégie zvolí podporu činností, ktoré nespadajú do rozsahu opatrení PRV SR 2014-2020, na ktoré sú schválené schémy štátnej pomoci alebo pomoci de minimis, a na tieto činnosti sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci alebo pomoci de minimis, pre tieto činnosti resp. opatrenia budú vypracované samostatné schémy štátnej pomoci resp. pomoci de minimis.

V zmysle vyššie uvedeného platí nasledovné:

Opatrenia resp. podopatrenia, ktoré sú pre MAS oprávnené na podporu z EPFRV len v súlade s cieľmi a podmienkami opatrení v PRV v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014:

- Investície do hmotného majetku / 4.3 Obmedzenie platí len pre oblasť Investícií týkajúcich sa infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde, ktoré sú podporované v rámci podopatrena 4.3 v PRV
- Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov / 6.1
- Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov / 6.3

Opatrenia resp. podopatrenia, ktoré nie sú oprávnené na podporu z EPFRV v rámci stratégie CLLD sú uvedené v časti „Oprávnené náklady".

Druh podpory

Grant (nenávratný finančný príspevok), v rámci niektorých operácií bude možnosť poskytnutia zálohovej platby do výšky 50 % oprávnených nákladov na investície. Možnosť poskytnutia zálohovej platby v rámci podopatrenia 19.2 sa vzťahuje na opatrenia/podopatrenia v časti 1.3. Poskytovanie záloh konečným prijímateľom (uvedené v podkapitole 8.1.5 PRV 2014 – 2020).

Odkazy na iné právne predpisy

článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013;
vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 808/2014.

Prijímatelia

Subjekty (zo súkromného, občianskeho a verejného sektora) nachádzajúce sa v území MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a ktorá má právnu formu:

občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Konečný prijímateľ bude v súlade s definovanými prijímateľmi podpory v rámci stratégie miestneho rozvoja v zmysle podmienok oprávnenosti vyplývajúcich z podmienok EPFRV, ako aj podmienok uvedených vo všeobecnom opise opatrenia. Na podporu z EPFRV sa vzťahuje definícia vidieckosti uvedená v časti 1.1. Definícia vidieckych oblastí na úrovni programu (podkapitola 8.1.1. PRV 2014 -2020). Z podpory sú vylúčené obce nad 20 000 obyvateľov ako koneční prijímatelia, tieto ale môžu byť členmi MAS a subjekty nachádzajúcich sa na ich území môžu byť konečnými prijímateľmi.

V súvislosti s podporou EFRR v rámci CLLD prostredníctvom IROP platia podmienky vzájomnej doplnkovosti PRV a IROP uvedené v časti „Koordinácia s ostatnými EŠIF pokiaľ ide o miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) vrátane prípadného riešenia pokiaľ ide o využitie možnosti hlavného fondu a prípadná globálna komplementárnosť EŠIF pri financovaní prípravnej podpory“ v rámci tohto opatrenia.
Samotná MAS nie je v rámci podopatrenia 19.2 oprávneným žiadateľom.

Oprávnené náklady

1. hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami v rámci stratégie CLLD, a ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami tohto podopatrenia, ako aj v súlade so špecifikáciou výdavkov definovaných v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).
2. pri stanovovaní oprávnených nákladov v rámci jednotlivých opatrení stratégie CLLD, musí MAS dodržiavať ustanovenia príslušných nariadení, napr. nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, čl. 65-71, nariadenie (EÚ) č. 1305/2013, čl. 45, ako aj ďalších súvisiacich nariadení a usmernení EÚ a špecifických metodických pokynov vzťahujúcich sa na oprávnenosť výdavkov.
3. prioritne budú oprávnené projekty lokálneho komunitného charakteru s menšou finančnou alokáciou, kde výška finančného príspevku nepresiahne 100 000 EUR. Pri určitých typoch investícií môže byť uvedená suma príspevku v niektorých odôvodnených prípadoch vyššia, pričom zdôvodnenie bude súčasťou stratégie CLLD a bude vychádzať z analýz.

Financovanie nákladov spadajúcich pod nižšie uvedené opatrenia resp. podopatrenia, nie je oprávnené z EPFRV v rámci stratégie CLLD (kódy za názvom opatrení/podopatrení sú uvedené v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 808/2014):

- Podpora na akcie odborného vzdelávania a získania zručností / 1.1
- Poradenské služby, služby pomoci pri riadení poľnohospodárskych podnikov a výpomoci pre poľnohospodárske podniky / 2
- Systémy kvality poľnohospodárskych výrobkov a potravín / 3
- Platby pre poľnohospodárov oprávnených v rámci režimu pre malých poľnohospodárov, ktorí trvale prevedú svoj podnik na iného poľnohospodára / 6.5
- Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy / 7.3
    - obmedzenie platí len pre oblasť budovania širokopásmového internetu, ktorá je pokrytá opatrením č. 7 (podopatrenie 7.3) v PRV a bude riešená na národnej úrovni. Iné činnosti spadajúce pod toto podopatrenie v zmysle nariadenia č. 1305/2013 sú pre MAS oprávnené

- Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí / 8.1
- Podpora na vytváranie a udržiavanie agrolesníckych systémov / 8.2
- Zakladanie skupín a organizácií výrobcov v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva / 9
- Agroenvironmentálno-klimatické opatrenie / 10
- Ekologické poľnohospodárstvo / 11
- Platby v rámci sústavy Natura 2000 a podľa rámcovej smernice o vode / 12
- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami / 13
- Dobré životné podmienky zvierat / 14
- Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov / 15
- Podpora na vypracúvanie plánov obhospodarovania lesov alebo rovnocenných nástrojov / 16.8
    - uvedenú činnosť nie je možné realizovať ani v rámci iného opatrenia, nakoľko táto operácia bude predmetom opatrenia 8 v PRV a bude realizovaná len na národnej úrovni (len v rámci „štandardného“ opatrenia PRV)

Podmienky oprávnenosti

1. Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.
2. operácie, financované z EPFRV v rámci stratégie CLLD musia byť v súlade so všeobecnými podmienkami oprávnenosti v rámci nariadenia č. 1303/2013, v súlade s nariadením č. 1305/2013, musia prispievať k cieľom stratégie CLLD a byť v súlade s cieľmi politiky rozvoja vidieka;
3. subjekt nachádzajúci sa na území MAS je oprávnený aj na podporu v rámci štandardných opatrení PRV, pokiaľ výdavky z jeho projektu nie sú financované prostredníctvom stratégie CLLD miestnej akčnej skupiny;
4. Prostredníctvom opatrenia LEADER sa bude aplikovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní, a to v rámci aktivít, kde sú prijímateľom obce, a to v rozsahu uvedenom v rámci opatrenia č. 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach.

<u>Rámcové kritériá pre výber stratégií, ktoré získajú štatút MAS</u>

a. *Objektívne výberové kritériá*
b. *Kvalita partnerstva*
c. *Kvalita stratégie*

<u>Pri výbere stratégií sa budú posudzovať minimálne nasledovné kritériá:</u>

a. prínos stratégie k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia (napr. oblasť tvorby pracovných miest, podpora vidieckeho cestovného ruchu a pod.) za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov (t. z. s akcentom na TUR);
b. prínos stratégie k napĺňaniu cieľov PRV najmä v oblasti konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a príspevok stratégie k prierezovým cieľom (inovácie, životné prostredie, zmierňovanie zmeny klímy a adaptácie na ňu);
c. rovnomerné územné rozdelenie v rámci NUTS III;
d. zameranie stratégie na ciele a priority CLLD uvedené v Partnerskej dohode, IROP a PRV;
e. prínos stratégie k sociálnej inklúzii marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane MRK;

f. pomer finančných prostriedkov na súkromný (vrátane občianskeho) a verejný sektor – zvýhodnené budú stratégie s vyšším zameraním na podporu neverejného sektora;
g. viacodvetvový charakter stratégie - zameranie stratégie na rôzne odvetvia miestnej ekonomiky, rôzne subjekty a rôznych prijímateľov a pod.;
h. multiplikačný efekt stratégie – ako stratégia prispieva k riešeniu problémov, vzťah medzi problémami a navrhnutými riešeniami a pod. (plánovacia logická matica);
i. doplnkovosť stratégie voči iným strategickým dokumentom na nadnárodnej (Dunajská stratégia), národnej, regionálnej (PHSR kraja, iné krajské stratégie) a lokálnej (PHSR obcí, a iné stratégie existujúce v území) úrovni a príspevok k napĺňaniu jednotlivých ukazovateľov PRV.

Podrobné kritériá pre výber stratégií budú stanovené vo výzve na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP.

Prioritne budú podporené stratégie, ktoré budú smerovať k ekonomickému rastu a k tvorbe pracovných miest a v ktorých podpora súkromného a občianskeho sektora bude prevyšovať podporu verejného sektora.

Pri výbere sa bude prihliadať na cieľ rozalokovať všetky dostupné zdroje v rámci fondov EPFRV a EFRR, vyčlenených pre CLLD/LEADER.

Výška podpory

- MAS pri stanovovaní výšky a miery podpory nemusí kopírovať nastavenia štandardných opatrení PRV (s výnimkou opatrení, ktoré je MAS oprávnená naplánovať len v rozsahu cieľov a podmienok štandardných opatrení), pričom je žiaduce, aby MAS zvážili pri relevantných operáciách vyššie miery spolufinancovania zo strany žiadateľov.
- Výška a miera podpory musí však byť v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 1305/2013.
- Maximálna výška príspevku pre operácie implementované prostredníctvom podopatrenia 19.2 sa stanovuje na 100 000 EUR.
- Pri určitých typoch investícií môže byť uvedená suma príspevku v niektorých odôvodnených prípadoch vyššia, pričom zdôvodnenie bude súčasťou stratégie CLLD a bude vychádzať z analýz.
- Zároveň nie je umožnené umelé rozdeľovanie jednotlivých projektov na etapy, t. z. každý samostatný projekt musí byť po ukončení realizácie funkčný, životaschopný a pod.

D) PRÍPRAVA A VYKONÁVANIE PROJEKTOV SPOLUPRÁCE MAS

10.5. Podopatrenie:19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny

Opis typu operácie

Spolupráca medzi partnerstvami CLLD na vnútroštátnej a aj na nadnárodnej úrovni je podstatným prostriedkom na výmenu a prenos osvedčených postupov a na pomoc rozšírenia úspešných projektových nápadov. Projekty spolupráce v rámci iniciatívy LEADER sú menšieho charakteru vychádzajúce z lokálnych potrieb územia. Projekty sú zamerané najmä na hľadanie spoločného potenciálu, budovanie spoločných tradícií, zvyšovanie turistického

potenciálu spolupracujúcich území, ale aj výmenu skúseností, informačné a propagačné aktivity a pod.

Spolupráca s inými územiami môže byť strategickým nástrojom na získanie tzv. „kritickej masy“ potrebnej pre niektoré projekty alebo nástrojom, ktorý združí doplnkové zdroje, skúsenosti a odbornosť. V neposlednom rade je spolupráca spôsob ako rozšíriť miestne pohľady a zlepšiť tak miestne stratégie a priniesť do územia nové poznatky. Spoluprácou je možné súčasne zvýšiť inovačný charakter činností miestneho rozvoja a prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti prostredníctvom budovania kapacít a nových partnerov, šírením inovácií, know-how a nových zručností.

V **rámci podopatrenia projektov spolupráce, môže ísť o 2 typy spolupráce:**

1. Národná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS a/alebo s verejno-súkromnými partnerstvami, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD na území SR;
2. Nadnárodná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS v EÚ a/alebo s verejno-súkromným partnerstvom, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD, na území EÚ alebo tretích krajín.

Miestnym akčným skupinám môže byť pridelená tiež **predbežná technická podpora** pre projekty spolupráce v rámci národnej alebo nadnárodnej spolupráce pod podmienkou, že miestne akčné skupiny preukážu, že plánujú realizáciu konkrétneho projektu, t. z., že musí byť možné prinajmenšom identifikovať ciele a charakter plánovaného projektu. Prijatie takejto podpory neznamená povinnosť neskôr projekt zrealizovať.

Niektoré aktivity oprávnené v rámci projektov spolupráce sú resp. môžu byť príbuzné s oprávnenými aktivitami v rámci programov ETC. Takéto aktivity môžu prirodzene nadviazať na investície programov ETC. Na miestnej úrovni je dôležité, aby miestne akčné skupiny, ktoré budú realizovať projekt spolupráce s partnermi zo susediacich krajín SR a sú zahrnuté v programoch ETC, pri tvorbe stratégie, ale aj pri plánovaní projektov spolupráce analyzovali situáciu s ohľadom na zrealizované resp. plánované aktivity z programov ETC ako aj možnosti získania finančných prostriedkov. Na riadiacej úrovni bude koordinácia zabezpečená úzkou spoluprácou dotknutých útvarov zodpovedných za riadenie príslušných programov (vrátane spolupráce s Národnou sieťou pre rozvoj vidieka), vzájomnou informovanosťou a výmenou informácií, aby sa zabránilo dvojitému financovaniu podporovaných aktivít.

Druh podpory

- Grant (nenávratný finančný príspevok).

Odkazy na iné právne predpisy

- článok 65-71 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013 o Európskej územnej spolupráci.

Prijímatelia

Miestne akčné skupiny vybrané a schválené riadiacim orgánom na implementáciu stratégie miestneho rozvoja. Okrem schválených miestnych akčných skupín môže byť partnerom projektu aj iné verejno-súkromné partnerstvo pracujúce na princípoch LEADER/CLLD. Partner projektu, ktorým bude verejno-súkromné partnerstvo pracujúce na princípoch LEADER/CLLD (bez štatútu MAS) zo SR môže byť zároveň aj prijímateľom.

Oprávnené náklady

Oprávnené sú výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci daného podopatrenia definované v časti 1.2 Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (v zmysle čl. 45 nariadenia 1305/2013 v PRV 2014 - 2020 kapitola 8.1.3.).

Oprávnené budú náklady v súlade s čl. 44/1 nariadenia č. 1305/2013 na:

- **predbežnú technickú podporu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce**
    - náklady oprávnené v rámci predbežnej technickej podpory môžu byť:
        - náklady v súvislosti s výmenou skúseností (napr. organizovanie stretnutí potenciálnych partnerov, cestovné, ubytovanie, poplatky na tlmočníkov a pod.);
        - náklady na vývoj projektu (napr. štúdie uskutočniteľnosti projektu, konzultácie špecifických problémov, náklady na preklady, ďalšie náklady na zamestnancov a pod.);
- r**ealizáciu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce**
    - náklady súvisiace s realizovaním konkrétnej aktivity s jasne identifikovanými výstupmi, ktoré budú mať dopad na príslušné územia;
    - náklady súvisiace s budovaním kapacít, a výmenou skúseností v oblasti miestneho rozvoja – napr. spoločné publikácie, semináre, twinningové opatrenia (výmenné pobyty manažérov, zamestnancov a pod.) vedúce k prijatiu spoločnej metodológii a pracovných postupov alebo k vypracovaniu spoločných alebo koordinovaných rozvojových dokumentov;
    - spoločné náklady partnerov spolupráce – náklady, ktoré zdieľajú viacerí partneri projektu spolupráce (napr. náklady na vytvorenie webového sídla, spoločných brožúr a pod.).

Podrobnejší zoznam oprávnených, resp., neoprávnených nákladov bude uvedený vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP, týkajúcej sa projektov spolupráce, ktorá bude zverejnená v súlade čl. 44 (3) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 najneskôr 2 roky od dátumu schválenia PRV.

Podmienky oprávnenosti

Splnenie všeobecných podmienok poskytnutia príspevku, výberových kritérií pre výber projektov a hodnotiacich kritérií pre výber projektov podľa prílohy č. 2.

Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií

- V rámci výberu projektov bude aplikovaný systém bodového hodnotenia. Zároveň bude stanovená minimálna prahová hodnota, ktorú musí projekt dosiahnuť, aby bol oprávnený (aspekt kvality).
- Výber projektov spolupráce pri oboch typoch spolupráce bude zabezpečený na základe priebežnej výzvy, príp. viacerých výziev na národnej úrovni.

- Špecifické určenie získania NFP bude predmetom príručky pre žiadateľov a ako aj spoločných pravidiel pre všetky investície.
- RO pri schvaľovaní projektov spolupráce bude prihliadať na spolufinancovanie zo strany MAS.
- Uprednostnené budú projekty, ktoré nadväzujú na intervencie programov ETC a/alebo nadväzujú na iné schválené územné stratégie, príp. iné rozvojové dokumenty (napr. krajinno-ekologické plány).

Výška podpory

- Maximálna miera podpory z celkových oprávnených výdavkov: do 100 % v závislosti od uplatňovaných pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis
- MAS si môže stanoviť mieru spolufinancovania z vlastných zdrojov.
- Pre predbežnú technickú podporu stanoví maximálny limit riadiaci orgán v metodickej príručke, príp. vo výzve.

Informácie špecifické pre dané opatrenie

Pri integrovanom rozvoji vidieka v programovom období 2014 – 2020 zavádza Európska komisia možnosť využitia finančných prostriedkov z ďalších fondov EÚ tzv. multifinancovanie cez miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD), pričom prístup LEADER je jeho integrálnou súčasťou. Fondy EÚ zahrnuté v Partnerskej dohode sa nazývajú súborne Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF), ktorých spoločné pravidlá upravuje nariadenie (EÚ) č. 1303/2013. V podmienkach SR budú do tohto integrovaného rozvoja zapojené nasledovné fondy: EPFVR a EFRR. V SR sa bude implementovať multifondový prístup na úrovni stratégií, t.j. MAS pripraví stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej aj ako „stratégia miestneho rozvoja“ alebo „stratégia CLLD“), ktorú bude financovať z obidvoch fondov.
Uplatnenie prístupu CLLD ako nástroja pre integrovaný prístup k územnému rozvoju je špecifikovaný v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020, a to z pohľadu prioritných oblastí, cieľového územia, plánovaného rozpočtu pre každý EŠIF, rozsahu stratégií miestneho rozvoja a administratívneho zabezpečenia CLLD. Tento prístup je zameraný na osobitné subregionálne oblasti a uskutočňovaný je prostredníctvom integrovaných a viac sektorových oblastných stratégií miestneho rozvoja so zreteľom na miestne potreby a možnosti. Podpora CLLD z príslušných EŠIF musí byť jednotná a koordinovaná, a preto stratégia miestneho rozvoja musí vychádzať z ustanovení uvedených v Partnerskej dohode SR 2014 – 2020 berúc do úvahy špecifiká jednotlivých fondov, ktoré sú stanovené v rámci príslušných programov - Program rozvoja vidieka (opatrenie LEADER) a Integrovaný regionálny operačný program (prioritná os CLLD).

Podpora v rámci CLLD pozostáva z nasledujúcich častí:

1. Prípravná podpora – cieľom je pripraviť partnerstvá pre uchádzanie sa o podporu v rámci CLLD a pomôcť im pripraviť a následne implementovať stratégiu CLLD. Prípravná podpora bude financovaná z EPFRV.
2. Podpora implementácie operácií v rámci stratégie CLLD – cieľom je realizácie jednotlivých opatrení definovaných v stratégiách CLLD. MAS pripraví stratégiu CLLD a oprávnené opatrenia bude financovať prostredníctvom 2 fondov, ktoré sú súčasťou CLLD, a to: EPFRV a EFRR.
3. Príprava a vykonávanie projektov spolupráce – cieľom je umožniť pripraviť a následne realizovať projekty spolupráce MAS medzi územiami v rámci štátu ako aj

územiami medzi jednotlivými krajinami EÚ príp. mimo EÚ. Projekty spolupráce MAS budú financované z EPFRV.

4. Chod MAS a animácia – cieľom je poskytnúť finančné prostriedky pre MAS na prevádzkové náklady a náklady spojené s animáciou a umožniť tak plynulú prevádzku MAS a dostatočnú propagáciu vykonávanej stratégie CLLD. Tieto náklady budú financované z EPFRV ako aj z EFRR.

Vysvetlivky

[1] V rámci Národného podporného programu SR v rámci SOT s vínom sú oprávnené iba náklady na nákup hmotného majetku v súvislosti s vnútorným vybavením a zariadením. Vylúčené sú akékoľvek náklady na stavebné práce

[2] Inovácie sú jednou z podmienok zlepšenia konkurencieschopnosti sektora pôdohospodárstva SR. Ako je uvedené v analýze SWOT, zavádzaním inovácií v rámci jednotlivých priorít PRV by sa malo prispieť k zvýšeniu produktivity výrobných faktorov a pridanej hodnoty v prvovýrobe a spracovaní, lepšej integrácii výrobcov do potravinového reťazca, zvýšeniu účinnosti zdrojov, zlepšeniu ochrany pôdy, obnoveniu a zachovaniu biodiverzity a ekosystémov. Inovácie ako prierezová priorita stratégie EÚ 2020 sa v rámci pôdohospodárstva a rozvoja vidieka týka všetkých priorít PRV SR 2014 – 2020. Ich zavádzanie bude naprieč programom posilnené prostredníctvom školení (opatrenie 1, čl.14) a poradenských služieb (opatrenie 2, čl.15), ktorých cieľom je motivovať podniky k inováciám resp. vytvárať adekvátne predpoklady na dosiahnutie tohto cieľa. V rámci priority 2 sa bude klásť dôraz najmä na inovácie smerujúce k inovatívnym technológiám podporených v rámci opatrenia 4 (čl.17), prostredníctvom ktorých sa budú zavádzať nové výrobné postupy a/alebo nové produkty. V rámci priority 3 sa inovácie týkajú najmä vývoja trhových noviniek (produktov) v oblasti potravín vrátane inovatívnych systémov zabezpečovania kvality (technológií a postupov) podporených v rámci opatrenia 4 (čl.17) a 16 (čl.35). V oblasti priority 4 a 5 sa predpokladá v rámci projektov spolupráce (čl.35) postupné zavádzanie systémových inovácií v oblasti ochrany pôdy, zlepšenia stavu biodiverzity a využitia OZE. Technologické a systémové inovácie vytvárajú priestor pre ich aplikovanie aj v rámci lesného hospodárstva zamerané na efektívne hospodárenie v lese vrátane využitia lesnej biomasy, zadržiavanie vody v krajine a znižovanie dopadov klimatických zmien (opatrenie 8). Priorita 6 otvára priestor pre inovácie v rámci integrovaných projektov regionálneho charakteru v oblastiach regionálnych zdravých potravín, efektívneho využívania prírodných zdrojov, malého a stredného podnikania prípadne sociálnych inovácií v rámci aktívneho starnutia (opatrenie 16 (čl.35)). Európske inovačné partnerstvo má slúžiť ako „spojka“ medzi podnikateľskou sférou (farmári, potravinári, lesníci, MSP), vedou, poradenstvom a ostatnými partnermi v regióne a zároveň ako „spojka“ na prepojenie zoskupení s podobnými cieľmi v rámci Európy. EIP je prostriedkom na otvorenie diskusií medzi podnikateľmi a vedecko-výskumnými kapacitami na jednej strane o ponuke výskumných organizácií pre prax a na druhej strane o reálnych potrebách malých a stredných podnikateľov.

[3] V prípade sektora „hrozno a víno“ sú neoprávnenými investíciami investície do nákupu vnútorného vybavenia pre predajné a prezentačné priestory v rámci výrobného podniku[1], pretože tieto investície sú oprávnenými na podporu z Národného podporného programu v rámci SOT s vínom V rámci Národného podporného programu SR v rámci SOT s vínom sú oprávnené iba náklady na nákup hmotného majetku v súvislosti s vnútorným vybavením a zariadením, napr. nábytok, chladiarenské zariadenie, umývací drez, výčapné zariadenie, sanitárne zariadenie a pod. Vylúčené sú akékoľvek náklady na stavebné práce napr. výstavba hrubej stavby, zavedenie elektroinštalácie, vodoinštalácie, nanesenie omietky, vymaľovanie a pod

[4] Súhrnný lesnícky ekonomický účet meria, popisuje a analyzuje v podmienkach lesníctva SR tvorbu dôchodku lesného hospodárstva prostredníctvom účtov produkcie, dôchodkov, podnikateľského zisku a kapitálových účtov. Jeho výsledky sú podkladom pre analytickú, koncepčnú a prognostickú činnosť MP SR.

[5] Prístupom k vybudovaným objektom sa rozumie výstavba alebo rekonštrukcia úsekov protipožiarnych lesných ciest, ktoré sú potrebné na napojenie sa na existujú sieť lesných ciest. Kompenzácia straty príjmu v dôsledku prírodnej katastrofy nie je oprávnená na podporu.

[6] Právnickou osobou sa rozumie aj obec, ktorá obhospodaruje les a podniká na základe oprávnenia.

[7] Prístupom k vybudovaným objektom sa rozumie výstavba alebo rekonštrukcia úsekov protipožiarnych lesných ciest, ktoré sú potrebné na napojenie sa na existujú sieť lesných ciest. Kompenzácia straty príjmu v dôsledku prírodnej katastrofy nie je oprávnená na podporu

[8] Zdroj: Príloha č. 11 vyhlášky 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa v znení jej úprav a dodatkov.

[9] Právnickou osobou sa rozumie aj obec, ktorá obhospodaruje les a podniká na základe oprávnenia

[10] Kompenzácia straty príjmu v dôsledku prírodnej katastrofy nie je oprávnená na podporu

[11] Zdroj: Príloha č. 11 vyhlášky 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa v znení jej úprav a dodatkov.

[12] Právnickou osobou sa rozumie aj obec, ktorá obhospodaruje les a podniká na základe oprávnenia

[13] Výstavba lesných ciest, činnosti súvisiace s regeneráciou lesa po ťažbe, zalesňovanie po ťažbe nie sú oprávnenými výdavkami